

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din.

Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENECC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana št. 10.650 za naročnino in št. 10.349 za inserate. Uprava: Kopitarjeva ulica 6 Tel. 40-01 do 40-05 Podruž.: Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlje.

Velik program in njegova možnost

Politična kriza, v kateri se nahaja Francija že od božiča lanskega leta, je kljub temu, da še ni končana, dokazala, da je položaj maršala Petaina, ki vodi Francijo po določenem načrtu po poti v novo bodočnost, zelo trden. Sile, ki vztrajno delajo na to, da bi se Francija bolj bližala avtoritarni vladavini, kakor se je razvila iz nemškega narodnega socializma, niso naperjene toliko proti maršalu, ki ima za seboj večino francoskega naroda, kolikor proti nekaterim smernicam njegovega obnovenega programa, ki se zde njegovim nasprotnikom, zbranim v Parizu, še zasidrane v katoliški tradiciji dežele, to se pravi, da temelje na krščanskih načelih o družabnem sožitju. To smatrajo ideologi bivše »Action Française« za »reakcionarno«, seveda ne v tistem smislu, kakor jih smatrajo za reakcionarne komunisti, ki so isto-tako zagrizeni sovražniki maršala Petaina, ampak v smislu, po katerem zametajo nazor krščanske demokracije pristaši tako imenovanega plemenskega socializma ali, kakor mu v romanskih deželah pravijo, fašizma. Ne spuščamo se zaenkrat v vprašanje, kako se bo končala ta borba, ki je hkrati borba za zunanje politično usmeritev Francije, v kateri so v taboru bivših desničarjev stopile na plan antipatijske do Anglije. Danes bočemo poudariti samo to, da Petainovega obnovenega dela vsaj v nekaterih njegovih temeljih ne bo mogoče porušiti, ker je zidano na zdravem razumu, na zavesti, da se mora Francija osvoboditi vseh škodljivih vplivov bivših brezverskih in amoralnih režimov in na nekaterih tradicionalnih silah Francije, ki jih priznavajo vsi, najsi bodo v Vichyju ali v Parizu, za edino podlago, iz katere se more roditi nova Francija.

Semkaj spada reforma, za katero se maršal Petain najbolj prizadeva, to je, zopetni dvig in ugled kmetijskega stanu v npravnstvenem in gospodarskem pogledu. Po krivici očitajo Petainu nekateri krogi, ki še živijo v nazoru gospodarskega liberalizma in velemeščanske civilizacije, da sanja o popolnem pokmetenju Francije in francoskega naroda. Povratek k zemlji v celih množinah je utvara, to uvidi vsak pameten človek. Zmanjšati industrijsko delavnost, bi pomenilo škodljiv nesmisel, saj jo je v nekaterih panogah treba celo povečati. Vzdrževati in gojiti kmetijski značaj dežele sploh ni vprašanje števila, ampak kakovosti, to se pravi, da je treba ustvariti kmetijski stan, ki se bo od svoje zemlje mogel pošteno preživljati in ne bo samo zadovoljen s svojim položajem, ampak se bo tudi zavedal, kako prvenstveno važno je njegovo opravilo za narod in za državo, tako da bo užival splošen ugled in na socialni lestvici ne bo več vrednoten kot najnižji stan. Kmet se ne sme smatrati zgolj za proizvajalca živeža, ki je potreben »skricom«, ampak predvsem za ohranjevalca tistih narodovih čednosti, ki spajajo med seboj občestvo, da ohranja svojo zdravo rast in trdnost. Zakaj izkušnja tisočev in tisočev let človeške kulture je pokazala, da te čednosti rastejo na silah prirode, s katero je samo kmet najbistvenejše združen. Tudi zdravje družine ima svoje skrivnostne moči predvsem iz kmetijskega žitja. Kar so v framesonski Franciji žatostnega spomina smatrali za kmeta, je bil le kmetijski magnat, velemeščar in navijalec cen, popolnoma okužen od liberalnega meščanskega ozračja. Pravi francoski kmet se ne bo ponašal samo s svojimi pravicami in ugodnostmi, ampak se bo zavedal svojih socialnih dolžnosti v družbi z enskoppravnimi stanov. To je mogoče doseči samo z npravnstveno vzgojo mladega pokolenja. To izključuje nasilno pokmetovanje, kar ne bi bilo samo bedasto, ampak tudi nemogoče. Kako neki nagati inteligentne, uradnike in delavce na deželo, ko je danes vsak stan nujno potreben, kjer je in dela? Pač pa je treba kmetisko mladino samo vzgajati v ljubezni do kmetijskega stanu in dela, preprečevati nespametni beg v mesta in jo zaposeliti na kmetijah, ki jih je pa treba temeljito reformirati.

Kmetijski minister v Petainovem kabinetu je agronomski inženir Peter Caziot, mož 65 let, ki je sam posestnik in se je pod bivšimi režimi celih 20 let trudil, da bi se francoski kmet rešil propadanja, pa so imeli v Parizu za njegov agrarni program gluha ušesa. Julija meseca lanskega leta ga je na njegovo največje začudenje pozval maršal Petain telefonično v vlado. Njegova naloga ni lahka. Francija je danes takorekoč odrezana od sveta in prisiljena k avtarkiji. Treba je torej povečati proizvodnjo zemlje, toda kako? Manjka delavnih rok, saj je 1.200.000 francoskih kmetov v nemških ujetniških taboriščih. Promet je zaradi vojne po velikem delu razrušen in predvsem manjka železniških voz. Umetnih gnojil manjka tako, da je krita komaj ena tretjina potrebe po njih. Ni kamijonov in traktorjev, manjka pa tudi premoga in koksa, ki ga je v severni Franciji več kot zadosti, pa ga ni mogoče transportirati v nezasedeni del. Tudi semen ni zadosti, zlasti manjka krompirja. Tudi krme za živino je premalo. To še bolj silni kmeti, da kolje svojo živino, da se kolikor toliko krije potreba po mesu v prebivalstvu in za nemške zasedbene čete, saj kmet nujno potrebuje denarja. Zato pa bo mesa in mleka čedalje bolj primanjkovalo. Tudi se zaradi tega dvigajo cene živine, vprečni konj na primer, ki so ga plačevali za časa vojne s 5 do 6 tisoč franki, stane danes 30 tisoč!

Minister Caziot seveda ne obupuje. Veseli ga, da se je ozimna obnesla. Kmetje so se zelo potrudili, posejana površina je skoraj tako velika, kakor je bila leta 1938. To je gotovo uspeh, na katerega se morejo navezati nade za bodočnost. Toda prizadevanje, da se doseže čim večja proizvodnja, še ni vse, ker more biti le začasne vrednosti. Minister polaga največjo važnost na to, da se poveča površina orne zemlje. Nihče ne bi verjel, da je v Franciji še tri milijone hektarjev zemlje ledine! Danes je to ogromnega pomena za dvig Francije in njenega prebivalstva. Vlada bo začela kolonizacijo v velikem obsegu po načrtu, ki se razteza na dolgo dobo let. Kakšno ogromno število ljudi bo na ta način dobilo svoj kruh in se lahko množilo! Na ta način bo mogoče parcele, ki so danes silno razdrobljene, povečati oziroma komasirati, kar pravimo pri nas. Seveda se bo moralo reformirati dedno pravo, ki je do sedaj pospeševalo drobitev zemlje in francoska vlada namerava v tem oziru iti po nemškem vzgledu, kjer v tem

Nove napovedi o skorajšnjem podpisu sovjetsko-japonske nenapadalne pogodbe

V Londonu primerjalo sedanji položaj s položajem l. 1939, ko so Sovjeti podpisali nenapadalno in prijateljsko pogodbo z Nemčijo

Glede že dalje časa napovedanega japonsko-sovjetskega nenapadalnega sporazuma objavljamo spodaj dve tolmačenji, eno iz tabora veselih očišč, drugo iz angleškega tabora.

Iz tabora očišča

Rim, 20. febr. »Corriere della Sera« poroča iz ameriških virov, »da stojimo tik pred podpisom japonsko-sovjetskega sporazuma, v katerem bosta obe velesili poravnali razna vprašanja, ki povzročajo napetost med njima.« Poročilo pristavlja, »da je v teh vprašanjih obsežen tudi nenapadalni pakt med obema državama, Italijansko službeno glasilo poroča, da so tudi iz Šanghaja prišla nedavno poročila, ki pravijo, da bo nenapadalni sporazum v najkrajšem času sklenjen in podpisan.«

Iz angleškega tabora:

»Japonci so pripravljene plačati visoko ceno za nenapadalni pakt s Sovjeti...«

London, 20. febr. »International News Service« poroča, da v Londonu raznim govornicam o sovjetsko-japonskem nenapadalnem paktu posvečajo resno pozornost. Če bi do takšnega sporazuma med Sovjeti in Japonci zares prišlo, potem ni dvoma, da bi to bil signal za takojšnji sunek Japonske proti Singapurju in Nizozemski Indiji, morda celo tudi proti Avstraliji. Londonske »Times« poročajo iz Tokia, da je »Japonska pripravljena Sovjetom plačati zelo visoko ceno za nenapadalni sporazum«. Japonska vlada je že izjavila, da je v sporu glede ribiških pravic na Sahalinu in na Kamčatki pripravljena popustiti tako daleč, da na to pred letom dni še ni bilo misliti. Vendar pa menijo v Londonu, da je prepred med Sovjeti in Japonci tako velik, da se ne bo dal premostiti.

Napetost med Ameriko in Japonsko

Washington, 19. febr. DNB. Novi japonski veleposlanik v Ameriki Nomura je izjavil na konferenci s časnikarji, ki jo je včeraj prvič imel, odkar je prišel v Washington, da se mora na vsak način preprečiti vojna med Ameriko in Japonsko.

Izjava poslanika Nomure

Nomura je podčrtal, da mora pobuda za to, da se prepreči vojna med tema dvema državama, priti iz Amerike. Ni nobenega vprašanja, ki bi sililo katero od teh dveh držav, da zagrabita po orožju.

Govoreč o japonski politiki, je Nomura rekel, da skuša Japonska z gospodarskimi sredstvi uresničiti miroljubno razširjenje proti jugu in da stori vse, da bi se izločila uporaba sile. Toda ničesar ni rekel o tem, ali Japonska v okviru svojega načrta nikdar ne bo prisiljena uporabljati orožja. Ob koncu je poudaril, da Japonska stori vse, da bi se uporaba sile preprečila.

Nomura je nato govoril o trozvezi in je ob tej priliki ponovil, da Japonska v prvi vrsti želi ohraniti mir v področju Tihega oceana. To pa pomeni, da se tudi pri podpisu trozveze ni obravnavalo vprašanje vojne med Ameriko in Japonci. Na Japonskem verujejo, da Amerika ne bo odkrito napovedala vojne Nemčiji in tako tudi odredbe in obveze, ki izvirajo iz trozveze, ne bi stopile v veljavo. (AA)

Odmev v Ameriki Pomirljive besede diplomatov, toda tisk je ostal strupen

Washington, 20. febr. »Associated Press«: V vladnih krogih v Washingtonu so z veseljem vzeli na znanje pomirljive besede novega japonskega veleposlanika Nomure, kakor tudi poročilo, da je japonski zunanji minister Macuoka poslal angleški vladi pomirljivo izjavo. Toda v ameriških političnih krogih nečesto spregledati, da japonski tisk vkljub temu s polno paro žene naprej svoj napad na Anglijo in na Ameriko. Vladno glasilo pogledu imajo izvršten zakon o dedni posesti (Erbhof). Minimum za družino naj bi znašal 10 do 20 hektarjev. Na jugu je veliko zemlje, ki je čisto pusta in ki jo bo treba kanalizirati; to sta zlasti okrajja Crau in Sologne. Tukaj bo mogoče ustvariti najmanj dva tisoč dobrih kmetijskih posestev. Za enkrat pa se je treba lotiti popravila razrušenih ali zapuščenih kmetijskih domov in pospešiti elektrifikacijska dela po vsej državi. Ustanovljene so že kmetijske korporacije, v katerih so kmetijski poselniki združeni s svojimi delavci; to so nekaki kmetijski parlamenti, v katerih se sporazumno rešujejo vprašanja kmetijskega stanu in kmetijskih delavcev; v spornih primerih odloči država. Ni dvoma, da bo vlada maršala Petaina, kolikor ji bodo dopuščale omejene materialne možnosti nezasedene Francije, ta program resno in smotrno uresničevala. Pri tem delu pa seveda na vsakem koraku naleti na težkočo, ki izvira iz sedanjega političnega položaja Francije. Dvig proizvajalnih možnosti in sil je namreč bistveno odvisen od odnosa med vlado in nemško zasedbeno oblastjo. To vprašanje pa še ni rešeno in se je pravkar zopet načelo. Na izid je radoveden ves svet.

Drugi politični opazovalci v Londonu pa pravijo, da Sovjetom ni zaupati. Položaj med Sovjeti in Japonci je danes isti, kot je bil l. 1939 položaj med Sovjeti in Nemčijo. Ko nikdo ni pričakoval sporazuma, ga je Stalin podpisal v brk angleškim in francoskim generalom, ki so se pogajali v Moskvi za zavezniško pogodbo. Tudi v primeru Japonske znajo Sovjeti storiti isto. Če ne zaradi drugega, pa zato, da bi Japonsko opogumili, naj se le spusti v borbo z Anglijo in Ameriko na Tihem morju, da bo vojni metej, v katerem Sovjetska zveza pričakuje bogate žetve, čim večji in čim obsežnejši. Japonska bo pripravljena, tako govorijo v Londonu, Sovjetom plačati visoko ceno za nenapadalni pakt, samo da bi dobila svobodne roke v južnih morjih in na Tihem morju. Japonska bi za to ugodila tudi takšnim sovjetskim zahtevam, ki jih je dosedaj vedno odklanjala. Zakaj bi jih Sovjeti ne sprejeli, če ni ne stanejo in če jim kljub temu pustijo možnost odprto, da pretep med velesilami še bolj izkoristijo.

Tokio, 19. febr. DNB. Obveščevalni urad pri japonski vladi poroča, da so se na podlagi nedavnega sporazuma, ki je bil dosežen med japonskim veleposlanikom v Moskvi Tatekavo in sovjetskim komisarjem za zunanje zadeve Molotovim 27. februarja v Moskvi, začela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe. (AA.)

Sovjeti—Tajsko

Moskva, 19. febr. Tass. Novi tajski (siamski) poslanik v Moskvi Montry je včeraj prišel v Moskvo. Na postaji so ga pozdravili Kaganovič, pomočnik komisarja za zunanjo trgovino Kumin, načelnik oddelka za trgovske zveze z Daljnjo Vzhodom v komisariatu za zunanjo trgovino Sivkov, načelnik protokola za zunanjo trgovino in druge osebnosti. Zastopnikom tiska je Montry izjavil, da je prišel v Moskvo, da bi obnovil diplomatske in trgovske zveze med Tajem in Sovjetsko zvezo. (AA.)

»Ni-či Ni-čie« je med drugim objavilo srčil napad na francosko Indokino, ki je dolži, da pomaga maršalu Cankajšku, ter na Anglijo, ki da izpodjeda japonske življenjske žile, in na Ameriko, ki se pridružuje »gangsterjem Tihega morja«. Ameriško časopisje poudarja, da spričo takšnega zadržanja japonskega tiska pomirljive besede japonskega veleposlanika zelo vtollo donijo.

V Washingtonu so prispela poročila, da je bila v Tokiu sklicana konferenca vseh poveljnikov letalstva, suhozemske vojske in mornarice, z dnevnim redom: »Položaj na južnih morjih«. Na konferenci je pomočnik mornariškega ministra admiral T. Ojada zahteval takojšnjo mobilizacijo trgovskega brodograja v vojne svrhe.

Močne besede admirala Starka

Spričo tega ni čudno, če ameriška in angleška imperialna vlada z veliko hitrostjo pripravljata protiozbrambo v okolici Singapurja, Avstralije, Nizozemske Indije in Filipinov. Poveljnik ameriške mornarice Stark je o tem dejal, da se Amerika ne bo več ozirala na nobene proteste Japonske, kakor je to storila do sedaj iz gole obzirnosti zaradi ljubege miru, marveč bo brezobzirno utrdila svoje postojanke na Guam, na Filipinih

Turški tisk o paktu z Bolgarijo

Turški vladni listi se trudijo dokazati, da ni spremenil dosedanje politike

Istanbul, 20. feb. United Press: Turški tisk se sedaj, kakor po nalogu, trudi, da bi bolgarsko-turško nenapadalno pogodbo prikazal v luči, ki odgovarja dosedanjemu turški zunanji politiki, ki temelji na vojni zvezi z Grčijo za primer napada od strani kakšne balkanske države, ter na vojni zvezi z Anglijo, za primer katerega koli napada na Turčijo, izvenzemski takšnega, ki bi prizadel turško-sovjetske odnose in bi Turčijo spravil v vojno s Sovjeti. Na tej podlagi tolmači turški tisk bolgarsko-turško pogodbo in hoče na vsak način odstraniti vtis, ki ga je ta pogodba ustvarila, namreč, da je Turčija opustila svoje dosedanje črto, se odmaknila od Anglije ter se odločila, da ne bo nastopila, če bi se zgodile kakšne spremembe v položaju na Balkanu.

List »Vakit« trdi, da pogodba z Bolgarijo ne pomeni, da je Turčija dala Nemčiji polno svobodo, da se poslužuje bolgarskega ozemlja za svoje čete, marveč, da se je v tej pogodbi Bolgarija odrekla vsakemu napadu, to se pravi neposrednemu napadu na Turčijo, a tudi posrednemu napadu na njo. Turčija pa bi tolmačila kot neposreden napad namjo vsako ogrožanje Grčije skozni bolgarsko ozemlje ter prisotnost tujih čet v Bolgariji. Ta obveznost zna po mnenju lista postati jedro novega zbiranja balkanskih nevtralnih držav v skupnem odporu proti vsakemu napadalcu.

List »Jeni Sabah« pa pravi, da je vse to, kar se sedaj dogaja, samo del »nemške psihološke ofenzive proti Grčiji«, ki da bi jo radi prisilili, da položi orožje. Toda Grčija se ne bo dala preplašiti v tej vojni živcev. Turčija ostane na strani Grčije v dosedanjem obsegu.

List »Vatan« piše, da turška previdnost ne bo v ničemer popustila in Turčija ne bo izdala nobene svojih dosedanjih obveznosti do Anglije in do Grčije. Če bi slutila, da se na jugovzhodu kaj

in na tihomorskem otočju da bo pripravljena na obisk, ki ga ji napoveduje Japonska. Tudi avstralska vlada je izvedla obsežne obrambne ukrepe zaradi napetosti, ki še vedno traja, kot se je izrazil poslevoedeči podpredsednik vlade Fadden.

Tokio, 19. febr. DNB. Listi pišejo, da bodo verjetno še letos vse angleške in ameriške žele in učni zavodi na Japonskem zaprti. (AA)

Protijaponske ostrine v ameriški zbornici

Washington, 19. febr. DNB. Pri včerajšnji razpravi v poslanski zbornici se v zvezi z razširjitvijo pomorskih oporišč in okrepitevijo ameriških pomorskih oporišč na Atlantskem in Tihem oceanu prišlo do izraza močno protijaponsko razpoloženje. Številni poslanci so kritizirali washingtonsko vlado, ker je dovolila, da se zadnji dve leti pošiljajo velike količine vojnega materiala na Japonsko. Poslanec Andersen je zahteval, da se uvede popolni embargo za ves vojni material, ki je namenjen na Japonsko. Poslanec Fadis je zahteval na koncu, da je treba Japonski sporočiti, da bo ameriško brodogrje uničilo japonska mesta in industrijska središča ter pretrgalo japonske zveze za oskrbo v primeru, če bodo Japonci poskušali izvesti napad na Singapur. (AA)

»Times« pomirjujejo

London, 19. febr. Reuter: Današnji »Times« prinaša poročilo svojega dopisnika iz Tokia, ki poroča o odmevu, na katerega je na Japonskem naletele včerajšnja izjava britanskega državnega podtajnika Butlerja. Dopisnik piše, da današnji jutranji tokijski »Asahi Simbun« trdi, da je Butler razen tega predvčerajšnjim izjavil japonskemu veleposlaniku v Londonu Sigemicu, da Anglija na Daljnem vzhodu podvzema izključno obrambne ukrepe, za nezaželeni primer, da bi Japonska napadla kakšno angleško posest, da pa je Butler dejal Sigemicu da Anglija ne namerava napasti Japonske. V svojih nadaljnjih izjavah pravi tokijski dopisnik »Timesa«, da je treba izjaviti, ki jo je v terek podal zastopnik japonskega zunanjega ministra časnika, pripisovati večji pomen, kakor se je prvotno mislilo, da ga zasluži. Ta izjava — trdi dopisnik — je jasen izraz sedanjih naziranj japonskega zunanjega ministra Matsuoke, ki z ozirom na notranji položaj na Japonskem ne želi, da bi se vojna poostila. (AA)

Manilla, 20. febr. b. Japonski generalni konzul je svetoval japonskim državljanom na Filipinih, da v svojem lastnem interesu čimprej odpotujejo.

Sovjetsko naziranje

Moskva, 20. febr. TASS. Glasilo rdeče armade, »Krasnaja zvezda«, objavlja članek o japonsko-angleško-ameriški napetosti in pravi, da spada vse to v poglavje »živčne vojne«. List nato omenja vojne priprave Japonske, premikanje japonskih oboroženih sil proti jugu. List nadalje pravi, da so »ranljive točke« v vseh teh pripravah. Našel jih je že sam predsednik japonskega kovinskega koncerna Hirao, ko je dejal, da je Japonska glede surovin odvisna od tujine. Zaradi tega, pravi sovjetski list, je sedanja napetost na Daljnem vzhodu zgolj »živčna vojna« in mora vsakomur pasti v oči, da sta si japonska diplomacija in vojska svoje vloge pri tem lepo porazdelili, da druga drugi pomagata.

dogaja, kar bi jo ogražalo, bo takoj sprožila obrambni stroj, ki je pripravljen.

List »Ikd« meni, da bo ta pogodba Bolgarijo podprla v njenem odporu proti težnjam Nemčije, da bi poslala svoje čete v Bolgarijo in naprej proti Grčiji. Tisti, ki mislijo, da bodo sedaj mogle tuje čete mirno korakati v Bolgarijo, se zelo motijo, kajti Turčija ima za takšen primer vse možnosti, da stori korake, ki bodo potrebni.

Casopisa »Akšama« in »Ulluse« pišeta o bolgarsko-turškem sporazumu in pravita, da je bil namen obeh držav v prvi vrsti, da se ohrani mir in red na Balkanu. »Akšama« pravi, da se s tem Turčija ni osvobodila raznih obvez in da se Turčija tudi ni nameravala osvoboditi teh obvez. »Ulluse« pa pravi, da je Turčijo in Bolgarijo vodila pri tem misel na mir in red na Balkanu.

Večerja pri Papenu

Carigrad, 19. februarja. DNB: Nemški veleposlanik Franc v Papenu je priredil večerjo na čast bolgarskemu poslaniku Kirovu in večjemu številu turških osebnosti. V zdravici, ki jo je pri tej priliki izrekel v Papenu, je najpristrčneje čestital Kirovu in navzočnemu zastopniku glavnega tajnika turškega zunanjega ministra k bolgarsko-turški izjavi, ki je bila pred kratkim objavljena. Veleposlanik je de-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zemunska vremenska napoved: Delno oblačno po vsej državi. V primorskih krajih utegne deževati. Temperatura se ne bo dosti spremenila.

Zagrebska vremenska napoved: krajevno oblačno.

Politični zapiski

»Jutrov« cinizem

Četrtek »Jutro« je princelo uvodni članek o zahtevi JNS, ki hoče imeti »pravico kritike«. Tako pravi: Opozicija — to se pravi JNS — mora dobiti pravico kritike in mora biti enakopravna... Kar je dovoljeno eni stranki, ne sme biti prepovedano drugi... »Jutro« torej hoče zdaj v teh časih dobiti pravico javne kritike, ki je v vsej Evropi dandanes ni z ozirom na nevarne in kočljive razmere, ki v njih živimo. Tudi glasila vladnih strank znotraj in zunaj naših meja so morala z ozirom na blagor splošnosti nadeti omejitve, ponekod prostovoljno, drugod pa pod silo razmer. Le slovensko glasilo JNS hoče nekaj, česar nikjer drugod danes ni. In je zanimivo, da se za svobodo kritike in svobodo besede ter prepričanja ogreva danes prav ti isti list, ki je njegova stranka še pred 6 do 8 leti tako nepopislno teptala vsa načela svobodne besede, kritike in prepričanja. »Jutro« je in je bilo glasilo tiste stranke, katere je na Slovenskem uganjala najhujši teror nad evobodo prepričanja je vesti. »Jutro« pa je bilo glasnik tistega nasilja v časih diktature. Moje te stranke so plenili vsako najmanjšo besedico v naših listih ter imeli postavljene posebne strankarske ljudi, ki so nadzorovali, kako podrejeni državni uradi cenzurirajo naše liste. V eni sami noči je bil »Slovenec« petkrat zaplenjen, da bi ne mogel iziti. In so plenili celo stvari, kakršne so v Presernovih časih smeli prinašati takratni listi, kakor je Prešeren pel: »gosenice kaj naj repo varje, kak se preganjajo ušvīm glavam gnide...« In kaj je bilo e političnimi evoboščinami opozicije pod diktaturo JNS? Misl »Jutro«, da je vse to pozabljenol in takrat, ko se nam je pod vlado JNS tako godilo, ni bila vsa Evropa v plamenih, kakor je danes. Še več! Ta stranka, ki jo zastopa »Jutro«, je po svojih receptih delovala tudi v časih najbolj bujno cvetoče parlamentarne demokracije v Jugoslaviji. Ko je Jutrova stranka leta 1925 strahovala e svojim terorjem vsa Slovenijo takrat so na njeno povelje državni pravdniki morali pleniti v opozicijskih listih celo interpelacije in govore narodnih poslancev, kateri so imeli pogum zoperstaviti se nasiljem obožanih oprčnikov Jutrove stranke. Tako je ta stranka delala, kadar je bila na vladi. Delala je tako, ne da bi jo bila k čemu podobnemu silila zunanja stiska jugoslovanske domovine. Pač pa je ta stranka svojo jugoslovansko domovino v najlepšem zunanjem miru zlorabljala za svoje zgolj strankarske namene. Danes so okoli in okoli nas nevarni časi. In vendar je sedanja vlada tako liberalna, da tudi opozicija sme, kakor vladno časopisje, pisati o vprašanjih, o katerih piše »Jutro« od četrtega. Stranka, ki ima za seboj tako preteklost, pa je enkrat za vselej izgubila pravico sklicevati se na evobodo kritike in svobodo besede. Taka zahteva je gol in grd cinizem v njenih ustih. Da tudi drugi ljudje v Jugoslaviji tako esdijo kakor mi, naj razvdi javnost iz besedi, ki jih je zapisalo glasilo dr. Markovića »Delo« v svoji zadnji številki: »Tudi JNS ima v Sloveniji svoje esmiselnike in organizacije, čeprav je silno padla, odkar je v opoziciji. V njej so ee zbrali pristaši vseslovenske demokratske (samostojne demokratske dr. Zerjav, dr. Kramer) in bivše slovenske kmetijske stranke (Pucelj) Politična odgovornost JNS za razmere v Sloveniji je velika in huda. JNS v Sloveniji stoji in pada e dnevnikom »Jutrom«, ki je krepko v rokah kroga dr. Kramerja. Torej kroga ljudi, ki je pri nas politično najbolj nesrpen in isanističen.«

»Mason biti ni častno«

Pod tem naslovom prinaša novi zagrebški »Hrvatski glas« poročilo izpred zagrebskega sodišča, ki je 19. t. m. obravnavalo tožbo upokojenega polkovnika Slavka Kvaternika zoper zlatarja Janka Matka. Slavko Kvaternik je zdaj v službi znane hrvatske zadruge »Hrvatski Radiš«. Matko pa je 3. svečana leta 1939 razposlal po Zagrebu letake, kjer je trdil, da je Slavko Kvaternik mason. Nato je pisal Hrvatskemu Radišu še posebno pismo, kjer je dejal: »Res« je, da sem izdal letak s trditvijo, da je Kvaternik član lože »Libertas«. To trditve sem izdal na podlagi podatkov, ki jih imam ter pri tej trditvi ostanem.« Zaradi tega je Kvaternik tožil Matka ter v tožbi navajala tele razloge: »S te msvojim pismom je Matko brez dvoma nameraval pred delodajalcem Hrvatskim Radišu mene označiti kot člana masonske lože »Libertas«, rekoč, da ima za to dokaze. Matko je vse to napisal, ker je vedel in moral vedeti, da Hrvatski Radiš stoji na stališču, da bi moje članstvo v masonski loži škodovalo ugledu in koristim Hrvatskega Radiša. To je zadruga HR tudi potrdila, ko je od Matka zahtevala v posebnem pismu, naj svoje trditve ali dokaze ali pa preklic. Obtoženi Matko je torej gorenje trditve napisal le zato, da bi mnei mogel škodovati na dobrem imenu in gospodarskem kreditu, zlasti pa v službi, ker bi bil lahko odpuščen iz službe in tako ostal brez eksistence. Zadruga Hrvatski Radiš in vsa hrvatska javnost, ki zadruga v njej deluje, namreč nimata niti za častno niti za dovoljeno, da bi Hrvat bil član masonk e lože.« Med obravnavo je Matko, ki ga je zastopal dr. Žiga Scholl, narodni poslanec, izjavil, da nima drugih dokazov kakor le pismeno izjavo dr. Manka Gagardija, ki je trdil, da je Kvaternik mason. Matko je bil obsojen na mesec dni zapora, na 1200 din globe — oboje pogojno za leto dni. Plačati pa mora seveda vse stroške.

Madžarski list o avtonomiji Slovenije

»Pester Lloyd« prinaša iz Belgrada obširen članek, kjer govori o pomenu Slovencev v političnem življenju Jugoslavije. Najprej oriše zgodovino od krške deklaracije do smrti dr. Korošca, nakar pravi, da vstop dr. Kulovca kot dr. Koroščevega naslednika v vlado, pomeni, da bo Slovenija kmalu dobila svojo avtonomijo. Težave pa bodo s finančnimi vprašanji, ker je Slovenija revna. Zaradi tega nastajajo zapletena vprašanja, ki pa jih bo mogoče rešiti le v praksi. Vse pa kaže, da so že začeli izdelovati načrte o banovini Sloveniji. Nekateri trde, da je s tem v zvezi imenovanje dr. Konstantinovića za pravosodnega ministra. Vendarle pa, čeprav bi se vsi odlični činilci zedinili, kako naj se uredi banovina Slovenija, in še druge državne reforme, bi ostalo vedno še odprto vprašanje, ali je sedanjí čas primeren za take globoke reforme. Tudi najbolj izdelani načrt ostane vendarle poskus. Ne verjamemo, da bi v takih usodnih dneh bil dovoljen tak ukrep, ki je zvezan s težavami. Ustvarjanje banovine Slovenije bi brez dvoma spravilo na vrh tudi še druga odprta notranja vprašanja. Bosno in Hercegovino in druga. Tako bi notranja sila države bila cele mesece vezana, medtem ko je ta sila tako potrebna v časih te velike evropske preskušnje.

Delovanje odbora za zimsko pomoč

Belgrad, 20. febr. AA. Pod predsedništvom Nj. kr. Vis. kneginje Olge je bila 20. februarja t. l. ob 10.30 v starem dvorcu seja delovnega odbora za zimsko pomoč kr. Jugoslavije. Na seji so bili navzoči: predsednik vlade Dragiša Cvetković, podpredsednik dr. Vlado Maček, soproga kr. namestnika dr. Ive Perovića ga. Vera Perović, žena belgrajskega župana Milanka Tomić, žena senatorja Olga Ilić, minister za socialno politiko in ljudsko zdravje Srdjan Budisavljević, belgrajski župan Jevrem Tomić, tajnik delovnega odbora za zimsko pomoč Relja Aratitović in višji svetnik ministrstva za socialno politiko Mari Krmpotić. V spremstvu Nj. kr. Vis. kneginje Olge sta bila dvorna dama ga. Olga Lozančević in pomočnik dvornega maršala Ivan Babić Djalski.

Tajnik delovnega odbora Relja Aratitović je podal poročilo o delovanju izvršilnega odbora za zimsko pomoč v Belgradu in o stanju zimske pomoči v vsej državi. Ugotovljeno je, da je bilo v državi ustanovljenih dozdaj 149 odborov, lani pa

jih je bilo ustanovljenih 23. Denarja je bilo vsega skupaj zbrane — po dosedanjih obvestilih — 8.800.445 din brez Belgrada, Zagreba in Ljubljane. Največ odborov je bilo ustanovljenih v donavski banovini, kjer jih je 28, največ denarja pa so nabrali v banovini Hrvatski, in sicer 2.591.653 din, pri čemer Zagreb ni vštet.

Nj. kr. Vis. kneginja Olga je izrazila svojo zadovoljnost nad tem delom in je pohvalila izvršilni odbor ter ga prosila, naj tudi v bodoče vztraja pri svojem tako vestnem delu.

Država je podelila delovnemu odboru podporo pet milijonov din, delovni odbor jo je pa razdelil takole: banovini Hrvatski en milijon, dravski banovini 350.000, zetski banovini 600.000, donavski banovini s Pančevom 450.000, vrbaski banovini 600.000, drinski banovini 400.000, moravski banovini 250.000, ostanek 300.000 din pa se bo uporabil za razne potrebe odborovega tajništva. Denar bo poslan preko banovinskih odborov, ti pa ga bodo razdelili med odbore za zimsko pomoč.

Občni zbor aerokluba »Naša krila«

Ljubljana, 20. febr.

Danes je bil v Ljubljani občni zbor občnega odbora Aerokluba »Naša krila«. Občni zbor je bil v prostorih ljubljanskega Avtokluba. Zborovanje je ob 18 začel načelnik dr. Filip Orel, predsednik kluba »Naša krila«. Uvodno je povzel vse navzoče, naj vklkinejo trikot »Živio!« Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu in vsemu kraljevskemu domu, ter je naprosil občni zbor, da lahko pošlje vdanostne brzojavke. Prav tako sta bili sprejeti pozdravni brzojavki poveljniku letalstva generalu Simoviću in inž. Sondermayerju. Predsednik je pozdravil zastopnika bana svetnika Poklukarja, zastopnika diviz. poveljnika majorja Deretića in zastopnika ljubljanskega župana g. Andrejko. Potem je prešel na dnevni red in so bili izvoljeni zapisničarji in overovalci obnega zbora, nakar so bila pregledana poblastila posameznih delegatov krajevnih odborov.

Sledila so poročila članov upravnega odbora. Za predsedstvo je poročal predsednik dr. Filip Orel, tajniško poročilo je podal gosp. Svetozar Hribar, blagajniško pa inspektor Osana, na-

kar je za motorno sekcijo poročal njen načelnik dr. R. a. e. Poročilo o delu jadranskega odseka je podal njegov načelnik g. Majdel, za modelarski odsek pa je poročal njegov voditelj g. Cenčič. Vsa poročila so bila sprejeta z velikim odobravanjem.

Poročilo nadzornega odbora je podal primarij dr. Kunst in predlagal razrešnico odboru, ki je bila soglasno sprejeta. Predlog proračuna za leto 1941 je podal inšpektor g. Osana. Sledile so volitve upravnega in nadzornega odbora in je bila soglasno sprejeta lista, ki jo je predlagal dosedanjí upravni odbor.

Za delegata za občni zbor osrednje uprave sta bila izvoljena predsednik kluba dr. Orel in dr. Stane Rape. Pri slučajnostih se je razvila živahna razprava o delovanju kluba in delu krajevnih odborov. Številni delegati so živahno posegali v potek razprave. Predsednik dr. Orel je ob osmih zvečer zaključil občni zbor, ki je pokazal obsežno delovanje aerokluba »Naša krila«. Pozval je vse navzoče in slovensko javno mnenje, naj z vsemi silami podpirajo pomembno narodno-obrambno delo kluba »Naša krila«.

Pogreb kanonika Janka Barieta

Zagreb, 20. febr. b. Ob 10 dopoldne je bil pogreb g. Janka Barieta, kanonika zagrebskega kapetola. Na Kaptole se je zbrala velika množica ljudstva in predstavniki raznih društev in ustanov, med njimi predstavniki Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, katere član je bil pokojnik. Nadalje predstavniki časopisa sv. Cecilije, raznih humanih društev, višja duhovščina itd. Pogreb je vodil od hiše žalosti do stolne cerkve nadškof dr. Stepinac s asistenco ter opravil tudi pogrebne molitve. Pred kanoniško arkado na Mirogoju je govoril in se poslovil od pokojnika dr. Rittig, župnik cerkve sv. Marka v Zagrebu. Dalje je govoril tudi predstavnik društva hrvatskih rodoljubov in gasilcev. Pokopan je bil v kanoniški arkadi.

Priprave na hrvatski jubilejni kongres

Zagreb, 20. febr. b. Priprave za evharistični kongres se nadaljujejo. V Zagreb bo prišlo veliko število inozemcev, med drugimi večje število Slovkov in slovaških Hrvatov. Trnavski škof dr. Pavel Jantavš, ki je bil leta 1930 na evharističnem kongresu v Zagrebu, je sporočil dr. Andriću, kateri ga je obiskal v imenu zagrebskega nadškofa dr. Stepinca, da bo zaradi starosti in slabega zdravja prisiljen poslati na slavnosti v Zagreb svojega zastopnika. Razen tega je povedal, da se slovaški Hrvatje vesele in že leto dni pričakujejo prihoda hrvatskega nadškofa dr. Stepinca, da jim posveti cerkev blaženega Nikole Tavelića.

Obletnica Davidovičeve smrti

Belgrad, 20. febr. m. Ob obletnici smrti bivšega šefa demokratske stranke Ljube Davidovića prireja glavni odbor demokratske stranke 23. februarja komemoracijsko akademijo, na kateri bo govoril o rajnem Davidoviću sedanjí predsednik demokratske stranke Milan Grol. Poleg njega bosta še govorila književnik Milosav Jelić, prof. Radoje Knežević in drugi.

Poveljniški tečaji

Belgrad, 20. febr. m. Kr. namestniki so na predlog vojnega ministra podpisali uredbo o poveljniških tečajih. Po tej uredbi bo omogočena polkovnikom, kandidatom za stopnjo brigadnega generala, popolna strokovna pripravljenost, ki jo zahteva ta položaj. Poveljniški tečaji bodo posebej za generalštabne in posebej za navadne častnike. Komisija, ki bo ocenjevala uspeh slušateljev, je sestavljena tako: predsednik komisije in člani dva divizijska in generalštabni general, za navadne častnike pa dva divizijska in en brigadni general. Število tečajnikov ne sme presegati števila 15. Če se oglasi več kot 15 kandidatov, bo več tečajev, ki bodo drug za drugim. Uspehi bodo ali dobri ali zadostni ali nezadostni. Komisija bo ocenjevala po sposobnosti, ki jo bo slušatelj pokazal pri

Mednarodne tekme v hokeju v Ga-Pa

Garmisch-Partenkirchen, 20. febr. b. Jugoslavija je zavzela v svoji skupini drugo mesto. Vendar pa ni upanja, da bomo igrali v polfinalu, ker bo o tem odločalo razmerje golov, katero znaša za Jugoslavijo 4:15. Snoči je bila tekma Švedska: Romunija, ki je končala z zmago 6:0 v korist Švedske, ter Slovaška: Nemčija. Nemško moštvo je slabo igralo, ter je komaj zmagovalo s 3:2. To je bil avtogol gostov. Pred to tekmo je izvedla naša državna prvakinja Silva Palme program umetnega drsanja z velikim uspehom.

Garmisch-Partenkirchen, 20. febr. Madžarsko moštvo je danes premagalo slovaško hokejsko moštvo z rezultatom 4:0, 1:0 in 1:0. Garmisch-Partenkirchen, 20. febr. DNB: Včeraj je bil prvi dan mednarodnih tekem v hokeju na ledu. Pred polnim stadionom, na katerem so bili vsi prostori razprodani, se je odigrala tekma med Švedsko in Romunijo. Čeprav so bili Švedi še utrjeni od dolgega potovanja (prispele so šele nekaj ur pred začetkom tekme v Ga-Pa), so vendar z lahkoto premagali svojega nasprotnika in sicer s 6:0 (2:0, 1:0, 3:0).

Politični pogovori v Belgradu

Belgrad, 20. febr. m. Po večerajšnjih pogovorih, ki jih je imel g. predsednik dr. Kulovec večeraj popoldne z nekaterimi člani vlade, je bil snoči sprejet pri g. predsedniku vlade Cvetkoviću. Sprejem v kabinetu predsednika vlade v predsedništvu ministrstva je trajal eno uro. Na sestanku sta izmenjala misli o vseh perečih političnih vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Predsednik vlade se je sešel tudi z več člani svojega kabineta. Sprejel je med drugimi tudi dr. Mačka.

Predsednik dr. Kulovec je danes sprejel v svojem kabinetu finančnega ministra dr. Šuteja, ki se je mudil pri njem dalj časa in razpravljal z njim o vseh vprašanjih, ki se tičejo Slovenije.

Za finančnim ministrom je predsednik dr. Kulovec sprejel v svojem kabinetu senatorja dr. Schaubacha in g. Mihelića s celjskim županom dr. Voršičem ter bivše poslance dr. Golio, Theuerschuha, Štreina in Škulja. G. Štrein je posredoval v zadevah kamniškega okraja tudi v raznih ministrstvih, g. Škulj pa v zadevah kočevskega okraja in je bil sprejet tudi pri vojnem ministru Pešiču in socialnem ministru dr. Budisavljeviću.

G. predsednik dr. Kulovec je potem odšel v zunanje ministrstvo, kjer ga je sprejel zunanji minister dr. Cincar Marković.

Prosvetni minister dr. Krek je sprejel v svojem kabinetu predsednika JUU Ivana Dimnika in predsednika tega društva za dravsko banovino Metoda Kumlja in tajnika Dragotina Zupanića.

Minister dr. Krek predaval be'grajskim akademikom

Dne 18. t. m. zvečer je prosvetni minister dr. Miha Krek predaval članom akademskega kluba »Jedinstvo«, ki je v organizacijski zvezi z JRZ, o pomenu duhovnih vrednot nad materialističnim gledanjem sveta. Predavanja se je udeležilo mnogo akademikov in funkcionarjev JRZ. Med drugimi je bil navzočen tudi minister za telesno vzgojo g. Dušan Pantić. V uvodu je minister dr. Krek naglasil veliki pomen takih večerov, ki naj trajno izoblikujejo notranjost vsakega akademika. V svojem predavanju je naglasil veliki pomen duhovnih vrednot ter med drugim dejal: »Mislim, da je prva stvar, ki si jo želimo, ta, naj bi v tem dijaškem klubu bilo postavljeno načelo, da je življenje treba gledati in umevati s stališča, ki ni materialistično. Klubu je treba dati protimaterialistično smer. Materializem je namreč s svojim naukom zapeljal ves civilizirani svet v tako zmedo, da se zdaj v njej duši.« Nadalje je predavatelj naglasil, da mora vsak dijak izoblikovati svojo notranjost ter na tem potem graditi tudi svoje poklene sposobnosti. S tem v zvezi je primerjal materialistično in idealistično pojmovanje življenja. Ministrovo predavanje je bilo deležno velikega odobravanja. Predsednik »Jedinstva« prof. g. Sava Milutinović se je v sklepnem govoru ministru v imenu vseh najtopleje zahvalil.

Nemški propagandni film

Belgrad, 20. febr. m. V tukašnjem premiserskem kinu »Urania« je nemško poslanstvo snoči kazalo dokumentarni film o nemški ofenzivi v Holandiji, Belgiji in Franciji. Film, ki se imenuje »Zmaga na zahodu«, je pripravilo nemško vrhovno poveljništvo na vseh pohodih. Predvajanje filma je prisostvovala vsa vlada s predsednikom kr. vlade D. Cvetkovićem in zun. ministrom dr. Cincar-Markovićem na čelu, dalje minister dvora Milan Antić in maršal dvora Colak-Antić, belgrajski župan Jevrem Tomić, upravnik mesta Belgrada Dragomir Drinčić, domači in inozemski častniki ter močno zastopstvo častniškega zbora. Člane kr. vlade in druge je sprejemal osebno nemški poslanik na našem dvoru von Heeren s tiskovnim atašejem dr. Hribovškom-Berge. V filmu so v vsej svoji strahoti pokazane vse borbe nemške armade od začetka sedanjega svetovnega zapletljiva do zlozlozma francoske armade in predora Maginotove črte ter zasedbe Belgije, Holandije in Francije.

Nemški list o avtonomiji Slovenije

»Kölnische Zeitung« prinaša izpod peresa svojega belgrajskega dopisnika daljše poročilo iz Belgrada, kjer med drugim tudi tole poroča: »Dr. Kulovec je pristaš upravne samostojnosti Slovencev. Ta misel je prav za prav na isti črti kakor uradna državna politika, ki jo je določil sporazum od 26. avgusta leta 1939. V tem sporazumu je med drugim rečeno, da se bo končna razmejitve banovine Hrvatske izvrševala v zvezi z reorganizacijo države, pri čemer bodo upoštevane gospodarske, socialne, zemljepisne in politične razmere. Potemtakem v okvir te organizacije spada tudi samostojnost slovenske uprave. Tako je dr. Kulovec s svojimi idejami deležen popolnega razumevanja od strani dr. Mačka.«

(Nadaljevanje s 1. strani)

jal, da nemška vlada z velikimi simpatijami pozdravlja to ponovno poudarjanje dobrih sosedstvenih odnosov med Turčijo in Bolgarsko, ter daje priznanje namenom, ki jih kažeja ti dve prijateljski vladi, pri čemer prispevata k pomiritvi na jugovzhodu. Kakor pri vsaki takšni priliki, je dejal v. Papen, je Nemčija tudi zdaj zadovoljna, ko vidi, da se prijateljski odnosi med narodi jugovzhodne Evrope razvijajo v duhu miru. (AA.)

Angleške domneve o nadaljnjih nemških načrtih na Balkanu

Bern, 20. febr. »Neue Zürcher Zeitung« objavlja sporočilo nekega zasebnega sotrudnika, ki prinaša angleška ugibanja o nadaljnjih načrtih Nemčije na jugovzhodu. Poročilo se glasi: »V Londonu na splošno mislijo v zvezi z nadaljnjim razvojem na jugovzhodu Evrope, da želi Nemčija v okviru načrtov zaenkrat priti do Egejskega morja. V angleških krogih opozarjajo na to, da bi nemško letalstvo na primer s kakšnega oporišča v Solunu z lahkoto prišlo na pomoč že dolge mesece popolnoma odrezani in osamljeni italijanski posadki na Dodekaneških otokih. Na isti način bi nemško letalstvo moglo tudi začeti z večjo letalsko ofenzivo proti angleškim oporiščem v vzhodnem Sredozemlju. Ker ima nemško letalstvo tudi možnost, da napade s svojih letalskih oporišč na Siciliji, ofenzivnih možnosti Nemčije proti Angliji na sredozemskem prostoru nikakor ne gre podcenjevati. V Londonu menijo, da so bile vse navedene možnosti predmet zadnjih razgovorov generala Wavella z grškim in turškim generalnim štabom.«

Po bojiščih Evrope in Afrike

Hudi nemški letalski napadi na Swansea — Angleški protinapad na Brest — V Albaniji krajevni boji — Iz Afrike prihajajo poročila o bojih v italijanski Somaliji

Albanija

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 19. febr. AA. 258 uradno poročilo glavnega stana italijanske vojske se glasi: Grško bojišče: Nobene posebno važne akcije.

Grška poročila

Atene, 20. febr. Atenska agencija: Poročilo štev. 116 grškega generalnega štaba se glasi:

Pri očistevanju zavzetega ozemlja so grške čete na manjšem področju ujele več sovražnih ujetnikov. Sovražna letala včeraj niso napadla grškega ozemlja.

Vladni tolmači se na konferenci tiska razložili častnikom, da so grške čete še vedno na vsej fronti nesporno v ofenzivi. Res pa je, da Italijani neprestano dobivajo nove okrepitve, ki jih pošiljajo predvsem na srednji odsek albanske fronte. Italijani so poskusili napraviti pri Podgrađu protinapad, toda grške čete, posebno na grški točnitvo ga je ujelo in zadržalo, nakar so grške čete okrepile svoj pritisk pri Moskopliju. Tudi na obali so bili napadi in protinapadi, toda grška fronta se nikjer ni umaknila niti za ped nazaj. Fronta se dotika obale nekako 10 do 12 km severno od Himare.

Vladni tolmači je prebral tudi besedilo pisma, ki ga je grški Rdeči križ poslal Mednarodnemu odboru Rdečega križa v Švici, v katerem navaja, da so Italijani pri svojem umiku iz grškega in albanskega ozemlja vzeli s seboj vsega 1.126 talcev, ki so jih nabrali med grškim prebivalstvom. Grški Rdeči križ prosi za posredovanje, da se ti krivično odvedeni talci vrnejo.

Grška presoja o letalski moči Italije

Atene, 20. febr. »United Press« razširja članek, ki ga je v listu »Etic« napisal neki letalski strokovnjak. Clankar trdi, da je imela Italija v trenutku, ko je stopila v vojno, vsega okrog 5.000 letal, med njimi tudi šolska in transportna. Takoimenovanih »letal prve črte«, to je tistih, ki so takoj in neposredno sposobni za boj, je imela 2.000 do 2.500. Italija je svoje letalstvo razdelila v 8 ali 9 letalskih »kolon«. Pet takih kolon je bilo na ozemlju vzhodne Libije (Cirenaika), dve koloni sta v Albaniji, ena kolona služi za bombardiranje grških mest, okrog 200 letal je imela na Dodekaneških otokih. Ostala letala so ji potrebna za obrambo lastne obale in lastnega ozemlja. Kakšen je položaj italijanskega letalstva danes, vprašuje »Etic«? Izgube v severni Afriki so bile hude in od tistih 5 tamkaj nameščenih letalskih kolon jih ni več mnogo ostalo. Tudi grško bojišče je bilo zelo drago. Italija je do sedaj od svojih letalskih sil izgubila z gotovostjo 865 letal in to »letal prve črte«. Toda poleg tega je izgubila tudi 20 modernih letal in v Albaniji (Korča, Argirokastro) in v Libiji. Hudo je bilo italijansko letalstvo prizadeto tudi zaradi uničenja bencinskih zalog po sovražnih bombardiranjih.

Afrika

Nemška poročila

Berlin, 20. februarja DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča o operacijah v Sredozemlju:

Na področju Sredozemskega morja so nemška bojna letala uspešno napadla ladje v pristanišču Bengazi, kjer so z bombami poškodovale dve veliki trgovski ladji. Na istem področju je bilo sestreljenih pet sovražnih lovskih letal. Dve nemški letali pogrešamo.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji 20. februarja Stefani: Poročilo štev. 258 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

Severna Afrika: En sovražnikov motorizirani oddelek, ki se je poskušal približati našim postojankam v oazi Kufra, je bil obit v protinapadu in prisiljen umakniti se z občutnimi izgubami. Naša letala so bombardirala sovražnikovo letalsko oporišče.

Letala nemškega letalskega zbora so bombardirala in obstreljevala s strojnimi in velikim uspehom številna sovražnikova mehanizirana sredstva in postojanke sovražnikovih baterij. Sestreljenih je bilo pet sovražnikovih lovskih letal. Druga nemška letala so v etmoglavih poletih napadla sovražnikovo letalsko bazo na Sredozemskem morju. Dva 8000 tonska parnika in nekateri drugi manjši so bili zadeti z bombami velikega in srednjega kalibra.

Vzhodna Afrika: Na področju spodnje Džube, je sovražnik spet ponovil erdne napade zaradi prehoda čez reko. Na drugih odsekih imajo boji krajevni značaj. Naša letala so napadla sovražnikove

čete na severnem področju Nitineje. Sovražnikovi letalci so izvedli napad na neko naše oporišče v Eritreji. Naša obramba je sestrelila eno angleško letalo, naši bombniki pa so napadli neki drugi sovražnikov stroj, ki se je vžgal in padel na tla pri Sudanu. (AA).

Italijanski listi o položaju armade generala Wavella

Rim, 20. febr. b. Italijanski listi opozarjajo na vojna poročila, iz katerih se v zadnjem času lahko vidi, da so bili hudi napadi proti angleškim četam v Libiji od strani nemškega in italijanskega letalstva česopisi poudarjajo, da so bili doseženi pomembni uspehi, ker je velik del Wavellove vojske onesposobljen za boj.

Splošno domnevajo, da bodo postali napadi italijanskega in nemškega letalstva v Libiji še hujši. »Piccolo« piše o položaju na Sredozemskem morju in Libiji in poudarja, da so zveze med Libijo in Italijo v zadnjem času pogostejše in da jim je uspelo preprečiti v Libijo močne okrepitve. List pravi, da se nahaja general Wavell v tem trenutku v zelo hudem položaju. Na podlagi tega se lahko zaključi, da Italijani pripravljajo odločen odpor nadaljnjemu napredovanju angleških čet.

Angleška poročila

Kairo, 20. februarja Reuter. Vrhovno poveljstvo angleške vzhodne armade poroča:

Italijanska Somalija: Imperialne čete so prekoračile reko Džuba (Juba) in odbile sovražnikove protinapade. Operacije na vsem tem področju se ugodno razvijajo. Zahodno od reke Džuba ni nobenega neprotinka več.

Abesinija: Južnoafriške čete so zasedle Mega, ki leži 90 km severno od abesinsko-kenijske meje.

Angleško-nemško bojišče

Nemška poročila

Berlin, 19. febr. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Neki hitri bojni čoln je potopil kljub gosti megli v južnem delu Severnega morja dve oboroženi britanski trgovski ladji s skupno 10.000 tonami. V okviru izsiljenih ogledniških poletov so nemška letala včeraj napadla konvoje severno od Hebridov, kakor tudi ob vzhodni in jugovzhodni obali Anglije, kjer so tako težko poškodovale štiri velike trgovske ladje, da jih lahko smatramo za izgubljene. Pri Harvicku je bil z bombami zažgan en rušilec.

Skupine bojnih letal so uspešno napadle letališče v Midlandu, pristaniške naprave na otoku Wight ter pristaniške naprave na Škotskem. Skupine bojnih letal so bombardirale preteklo noč doko v Londonu, Swanseaju, Plymouthu, Chathamu. AA.

Berlin, 19. febr. DNB. Po podatkih, ki jih pri naša službeni list nemškega episkopata, je bilo od začetka vojne odlikovanih z železnim križcem prve stopnje 32 katoliških vojaških duhovnikov, z železnim križcem druge stopnje pa 71. (AA)

Vojna na morju

Berlin, 19. febr. DNB. Poleg tistih ladij, o katerih je bilo že sporočeno, da so bile potopljene, je bil včeraj izveden napad ob britanski vzhodni obali še na večje število trgovskih ladij, ki so deloma težko poškodovane. Težka bomba je padla na neko 2000 tonsko ladjo v bližini Harwicka, neka drugo tisočtonska ladja pa je bila zadeta v bližini Cassburyja, pred Orfornesom je bil napaden konvoj in je bila pri tej priliki težko poškodovana tritisočtonska ladja. Bomba je zadela tudi neki rušilec, na katerem je izbruhnil požar. (AA.)

Berlin, 19. febr. DNB. Nekemu nemškemu hitremu motornemu čolnu se je posrečilo na južnem področju Severnega morja kljub gosti megli potopiti dve angleški oboroženi trgovski ladji s skupno 10.000 tonami. (AA)

Berlin, 20. febr. AA. DNB. Kakor se je zvedelo, je danes popoldne neko nemško letalo na dolge polete napadlo 500 km zahodno od Hebridov v Atlantiku 12.000 tonsko sovražnikovo trgovsko ladjo. Letalu se je posrečilo z več težkimi bombami zadeti britansko ladjo, ki je obstala na mestu. Ladjo je treba šteti med izgubljene.

Angleška poročila

London, 20. febr. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Takoj po nastopu mraka so snoči priletela sovražna letala in so napadla neko mesto v južnem Walesu (Swansea). Vrgla so veliko število zažigalnih in rušilnih bomb. Bombe so napravile v mestu veliko škodo na zasebnih zgradbah in trgovinah. Zažigalne bombe pa so zanetile veliko požar.

Zajele so 600 sovražnikov in uplenile mnogo vojne materiala.

Na drugih frontah ni nobenih sprememb.

Delovanje angleških bombnikov

Kairo, 20. febr. Reuter. Letalsko ministrstvo angleške vzhodne armade poroča:

Južnoafriška letala so pri napadu na letališče v Asmaru uničila na tleh 10 sovražnih letal, dva nemška bombnika vrste »Junkers« pa so sestrelila. Bombe so poleg tega razrušile letalske lope, veliko garažo motoriziranih vozil in skladišča. Pri borbi, ki se je razvila nad Bengazijem z nemškimi letali vrste »Heinkel«, je bilo sestreljeno eno sovražno letalo. Nadaljni napad je bil izveden na skladišča in vojaške zgradbe v Desjeu v Abesiniji ter na večje kolone sovražnega vojaštva. Dve letali se nista vrnila.

Džarabub

London, 20. februarja Reuter. Vojno ministrstvo objavlja službeno:

V zvezi s ponovnimi poročili italijanskega glavnega stana in drugih italijanskih virov, da so angleške čete napadle Džarabub in da so bile odbite, ugotavljamo, da angleške čete niso Džarabuba napadle. Naše čete so Džarabub obkrožile in je njihovo stališče stalno čakano.

Tuicem prepovedana področja v Italiji

Zürich, 20. febr. b. V Rimu je bila objavljena odredba, s katero je tuicem prepovedan dostop v vsa v odredbi našeta italijanska mesta. Na podlagi tega je prepovedan tujem dostop v vso južno Italijo.

Žarov, ki pa so bili delno takoj, delno pa do jutranjih ur pogaseni. Človeških žrtev je veliko. Natančno število bo objavljeno. — Tudi London je imel kakšen napad. Bombe so tukaj povzročile nekaj škode in zahtevale tudi nekaj žrtev, med njimi več smrtnih. — Tudi z drugih krajev Anglije poročajo o letalskih napadih, predvsem iz južne Anglije in severne Škotske. Tudi tukaj je nekaj škode in so padle človeške žrtve. Po polnoči ni bilo več nobenega napada.

Danes je bilo delovanje sovražnih letal nad Anglijo malo obsežno. Eno sovražno vodno letalo »Dornier« je bilo sestreljeno. Ugotovljeno je, da so snoči napad na Swansea izvedli predvsem bombniki »Dornier«. V Londonu je bila od ene bombe poškodovana stara stolnica južnolondonske škofije Southwark.

Nemški letalci uporabljajo sedaj nove vrste zažigalnih bomb. Medtem ko so prejšnje mirno padle in mirno tlele ter prižigale požare, tako da jih je bilo mogoče takoj pogasiti s peskom, sedanje bombe po padcu eksplodirajo, tako da je za gasilce nevarno približati se jim pred eksplozijo. Ognjišče je tudi večje. Angleška gasilska obramba pripravlja sedaj posebne vreče s peskom, ki jih mečejo na tleče bombe iz kakšnega kritja.

Letalsko ministrstvo je objavilo tudi nekaj podatkov o letalskih izgubah. Po teh številkah naj bi bili Nemci izgubili 3101 letalo ter nad 7000 izvežbanih letalcev, medtem ko znašajo angleške izgube skupno 851 letal, toda 427 pilotov se je rešilo. V prvih sedmih tednih letošnjega leta so po teh navedbah Nemci izgubili 56 letal, angleške izgube pa znašajo samo štiri stroje.

Nova angleška bombna letala

Bern, 20. febr. Švicarski radio razglša članek v »Basler Nationalzeitung«, ki je izšel iz angleških virov in ki trdi, da se Angliji sedaj noč in dan pripravljajo, da bi imeli pri rokah učinkovito letalsko obrambo za primer poskusa nemškega vdora v Anglijo. Podrobnosti o tej novi tehniki niso znane, le toliko je prišlo v javnost, da so izumili neki novi način metanja bomb pri nizkem poletu.

Pogajanja za mir med Italijo in Grčijo?

Nemška prizadevanja, da se Grčija ukloni — Prestolonaslednik Pavel v Nemčijo? — Angleži bodo morali bolj pomagati

Bern, 20. febr. Švicarski radio: Zadnje dni so se razširile govorice o poskusu mirne rešitve grško-italijanskega spora. Govorili so, da je Nemčija takšen predlog že stavila grški vladi, ali da ga bo stavila vsak hip. Nemčija naj bi bila pripravila posebne mirovne pogoje, ki v veliki meri ustrezajo prvotnim italijanskim zahtevam, med drugim tudi številna italijansko-nemška oporišča na grškem ozemlju, ki pa bi se po zmagovitih vojni nad Anglijo pri dokončnem sklepanju splošnega miru spet vrnila nazaj v grško posest.

V Berlinu so službeno izjavili, da se odnosi med Nemčijo in Grčijo v ničemer niso spremenili. Toda nikjer ni bilo zanikano, da Nemčija posreduje v Grčiji, odnosno, da namerava posredovati. Vsekakor bo res, da stojimo pred močnejšim pritiskom na Grčijo, da sklene mir z Italijo. Zadnji dogodki na Balkanu imajo tudi ta pomen, da Grčijo pripravijo do popustljivosti.

Razširile so se tudi govorice, da je bival, ali da še vedno biva v Nemčiji grški prestolonaslednik princ Pavle. Ugibanja o pomenu njegovega potovanja v Nemčijo so sprlo dogodkov v začetku grško-italijanskega spora odveč. Iz Grčije poročajo, da se bo grška vlada upirala vsakemu pritisku in da bo ostala ob strani Anglije, toda množijo se govorice, da bo grška vlada od Anglije zahtevala, da svojo pomoč, ki jo nudi Grčiji, poveča, predvsem kar se tiče letal in topništva. Vsekakor bodo v Grčiji v bližnji bodočnosti sprejeli važne sklepe, ki bodo imeli svoj odločilni vpliv na nadaljnji razvoj dogodkov.

Ameriški glas:

Angleška pomoč Grčiji prepozno

Newyork, 20. februarja. b. Ameriški dopisnik poroča iz Züricha, da je v četrtek dopoldne predočevalo v nevtralnih diplomatskih krogih mnenje, da se nahaja Grčija pod močnim pritiskom, da sprejme italijanske mirovne pogoje. Ni še nobenega stvarnega dokaza, da so mirovna pogajanja v teku in še manj je znano, kakšne mirovne pogoje bi stavila Italija in tudi se ne ve, če je italijanska vlada poslala grški

Anglija ima tudi že letala posebne vrste, ki so zgrajena za te nove naloge. Strmoglavski napadi so v obeh letalskih strokovnjakov že zastareli in jih ne uporabljajo več kot splošno napadalno sredstvo. Strmoglavni napadi imajo namreč uspeh samo takrat, kadar nasprotna stranka nima letalskega protiroboja, drugače pa so neuspešni. Novi angleški bombniki za nizke polete bodo imeli predvsem nalogo, da napadajo nasprotnikovo brodogradnjo, če bi se hotelo približati obalam Anglije, odnosno, da napadajo sovražne oddelke, ki bi se jim bilo posrečilo doseči obalo in se izkrcati. Onemogočili naj bi nadalje nasprotniku, da bi ohranil zvezo s svojimi vojnimi silami, ki bi se Angliji bližale ali se celo že poskušale izkrcavati. Izvežbane so tudi posebne nadzorne čete, ki bodo imele nalogo, da bodo po najhitrejši poti obveščale letalsko poveljstvo o približevanju sovražnika ali o poskušnem izkrcavanju.

Nove nemške »žepne podmornice« od 40—60 ton, ki jih grade na »tekočem traku« za spomladansko ofenzivo

Bern, 20. febr. Švicarski radio objavlja sporočilo, ki ga je dopisnik »United Press« dobil iz nekega neangleškega vira in ki vsebuje nekaj podrobnosti o novih nemških podmornicah, ki da so pripravljene za spomladansko ofenzivo proti Angliji. Poročilo pravi da grade sedaj v Nemčiji v velikih količinah »žepne podmornice«, ki jih bodo spomladaj spustili v morje okrog Anglije, tako da bo vsak pomorski dostop onemogočen in bo Anglija zaradi nevarnosti, da je ne izstradajo, prisiljena, da se ukloni. So to čisto nove vrste podmornice malega obsega z manj kot 100 tonami. Govorijo celo o podmornicah s 40 do 60 tonami. Izgradnja pripada nekemu italijanskemu inženirju, toda prvotne načrte so v Nemčiji znatno popravili in izboljšali. Te majhne podmornice grade sedaj po vsej Nemčiji takorekoč na »tekočem traku« v serijah. Eno takšno podmornico zgrade z lahkoto v dveh do treh tednih. Količina je proizvodnja, si je lahko predstavljati, če jih grade v stotinah in stotinah tovarn ter da so spet posebne tvornice, kjer posamezne dele sestavljajo. Te podmornice so tako zgrajene, da jih z lahkoto prevažajo po železnici. Delokrog takšnih podmornic je seveda zelo omejen in so sposobne le za kratke proge ter se morajo opirati na kakšno bližnjo oporišče, bodisi na kakšno pristanišče, bodisi na kakšno matično ladjo, ki jih vodi po morju in skrbi zanje, kakor koklja za svoj mali zarod.

Pri svoji spomladanski podmorniški ofenzivi namerava Nemčija spustiti cele roje teh podmornic v vode okrog angleških otokov, tako da bi zaprle vsak dovoz in vsak izvoz. Te podmornice pa bi imele še to posebno nalogo, da bi napadale in sproti potapljalne transporte ameriškega orožja, ki prihajajo v Anglijo, tako da bi ameriška pomoč postala utvara. So pa tudi nekateri pomorski strokovnjaki, ki menijo, da bo Nemčija roje svojih »morskih piščancev« poslala tudi skozi Italijo v Sredozemsko morje, ki naj bi postalo pravo »osje gnezdo« nemških podmornic, ki bi onemogočale vsak nasprotnikov gib med sredozemskimi obalami.

Vir, iz katerega je »United Press« črpala te podatke, navaja, da so vprav te podmornice tisto novo orožje, s katerim bi Hitler leta 1941 prese-netil svojega protivnika. Pomorski strokovnjaki v Angliji sami so začeli prihajati do spoznanja, da je Nemčija v stanju, da spomladaj požene na morje na tisoče teh malih podmornic z namenom, da Anglijo izstrada. Podmorniška vojna bi seveda zavzela od sedaj nedojimljive obsege, takšne, s katerimi se pomorski generali štbi do sedaj brez dvoma še niso resno pečali. Angleška admiraliteta je postavljena pred nove, resne probleme.

Napadi na Nemčijo

London, 20. febr. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Letala obalne obrambe so ponoči izvedla večji napad na pristanišča in ladjedelnice v Brestu in Calaisu v Franciji. Bombe so zadale zaželeno cilje, povzročile požare in eksplozije. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana.

Berlin, 20. febr. DNB. Poročilo vrhovnega poveljstva se glasi:

V noči od 19. na 20. februar so manjše skupine sovražnikovih letal letele nad zasedenim ozemljem.

Mirovno posredovanje Japonske v luči italijanskih in nemških tolmačenj

Rim, 19. febr. V zvezi z izjavo japonskega pooblaščenega zastopnika o namenih japonske vlade, da posreduje za prenehanje vojne v Vzhodni Aziji in v ostalem svetu, izjavljajo na rimskih pooblaščenih mestih, da teh izjav ni mogoče komentirati, ker se ni prispelo točno njihovo besedilo. Opazi pa se lahko, da Japonska z vsjo natančnostjo odgovarja na napade Amerike, ki dolže Tokio, da želi izzvati vojno na Tihem oceanu. Posredovanje med Kitajsko in Siamom je dokaz japonske želje po miru. Kar se tiče izjav japonskega zastopnika, ki pravi, da Japonska želi, da bi bil mir vzpostavljen ne samo v Aziji, pač pa tudi na drugih celinah — pri čemer je japonski zastopnik mislil na sedanjo evropsko vojno — rimski krogi potrjujejo, da je pojmljivo, da imajo te besede namen poudariti japonsko željo po miru, da pa ne pomenijo, da bi obstajala možnost posredovanja med vojskujočimi se evropskimi državami, ter v zvezi s tem najodločnejše izjavljajo, da bosta državi osi ostali trdno odločeni nadaljevati vojno do končne zmage. (AA.)

Berlin, 20. februarja. DNB. Politični krogi v nemški prestolnici se bavijo z nekaterimi ugibanji, ki so se razširila zlasti po ameriških časopisnih agencijah, kakor tudi po listih in agencijah

v Angliji, ki očitno temelje na izjavah angleškega državnega podtajnika Butlerja v spodnjem domu, v katerih je bilo rečeno, da je Japonska ponudila Angliji svojo uslugo za to, da bi se naredil konec sedanjemu oboroženemu spopadu v svetu. Ti berlinski krogi posebno poudarjajo, da poročila, ki so o tem vprašanju prispela iz tujine v Berlin, zlasti pa iz Japonske, povzročajo vti, da je Japonska kot ena izmed podpisnic trojnega pakta hotela izrabiti priložnost in preko svojega predstavnika pred tujimi dopisniki v Tokiu še enkrat poudariti svoje miriljubne namene.

Politični berlinski krogi dalje pravijo, da so v Londonu očitno med vrsticami izjave pooblaščenega ministra Isahija brali več, kakor pa je bilo z japonske strani v njih povedano. Berlinski politični krogi pravijo, da jim ni znano, da bi Tokio baje poslal Londonu kakršno koli noto ali podoben dokument. Med drugim izjavljajo isti krogi, da obstajajo med angleškimi in ameriškimi inčenci v tem predmetu velike razlike. V berlinskih političnih krogih prevladuje prepričanje, da se ta izjava predstavnika japonske vlade častnarjev v Tokiu, ki vsebuje ponovno potrditev miriljubne politike Japonske, v nobenem primeru ne more smatrati za »formalno mirovno ponudbo« in zaradi tega ni mogoče smatrati za pravilno in točno pojmovanje, kakršno je pokazal London. (AA)

vladi v Atenah kakšne formalne pogoje. Medtem pa je gotovo — trdijo — omenjeni krogi — da bi vsako pošiljanje angleške vojske pomoči v severnoafriškega bojišča prišlo Grčiji prepozno, ker so nemške priprave že zelo napredovale. Na podlagi tega vsaj za sedaj ni izgleda, da bi Grki in Angliji mogli izvršiti kakšne uspešne vojaške ukrepe, da olajšajo sedanji diplomatski pritisk.

Položaj Vatikana

Vatikan, 20. febr. »Il Popolo d'Italia« objavlja članek, v katerem v toplih besedah daje priznanje Vatikanu za njegovo zadržanje v sedanjih svetovni vojni. List pravi, da je »Vatikan danes nevtralna ozemlje, sveto in nedotakljivo ozemlje in da moralne naloge vodstva katoliške Cerkve dvigajo iznad vseh sporov in vseh udeležencev v vojni. Samo v primeru, če bi kateri od vojskujočih se taborov zaprosil Vatikan, naj poskusi vzpostaviti mir, samo takrat bi Vatikan posegel vmes in bi sprejel mirovno poslanstvo. Še nikdar nikdo ni užival tako velik diplomatski ugled, kakor ga danes uživa papeštvo.«

Darlan nazaj v Vichyju

Pariz, 19. febr. DNB. Admiral Darlan se je danes dopoldne odpeljal z avtomobilom iz Pariza v Vichy. Za časa svojega bivanja v Parizu je imel Darlan razgovore tudi s prefektom seinske oblasti in s prefektom pariške policije. Poleg tega je Darlan sprejel tudi zastopstvo sindikatov. (AA)

Koga priznava Anglija

London, 20. febr. Reuter. V spodnjem domu je državni podtajnik Butler predložil zakon, s katerim se priznavajo diplomatske ugodnosti tudi vsem članom zavezniških vlad, ki so začasno pribežale v Anglijo, ter višjim njihovim uradnikom. Med zavezniki vladami, ki bodo uživale ta privilegij, je Butler naštel naslednje: Poljska, Norveška, Nizozemska, Belgija, Luksemburg ter začasna čehoslovaška vlada. Na listi ni navedena Albanija in ne Avstrija.

Banski svet o javnih delih in elektrifikaciji

Nadaljevanje razprave o naši prosveti

V sredo zvečer se je nadaljevala razprava o poročilu prosvetnega oddelka.

G. Lovro Planina (Škofja Loka) je poudaril, da je v škofoškem okraju bilo v zadnjih letih zgrajenih šest novih šol in da nujno potrebujejo novo šolo še železniki in Leskova. Prosi za podporo meščanski šoli v Škofji Loki, kjer je šolska kuhinja prevzela skrb tudi za ljudskošolsko mladino. Predlaga kontrolo nad žganjekuho, prosi banko upravo, naj posreduje, da bo prosvetni dom v Stari Loki zopet mogel služiti svojemu namenu.

G. Franc Prelog (Ptuj) se zavzema, naj bi učiteljsko sodelovalo čim bolj pri ljudski prosveti. Priporoča razširitev gimnazije v Ptuj, ki ima 700 učencev. Radijo bi lahko mnogo bolj služili ljudski prosveti, če bi bile takse nižje. Po vinorodnih krajih naj se ustanovi čim več šolskih kuhinj.

G. Ludvik Kržišnik (Brezice) predlaga, naj se vaje obveznikov telesne vzgoje prelože na delavnice. Opozarja, da bo rajhenburška šola v kratkem premajhna in da bi bilo najbolj primerno zgraditi novo manjšo štirirazrednico v Gorici, s čimer bi bila rajhenburška šola razbremenjena. Glede pospeševanja treznosti navaja rudnik v Senovci, ki je javil delavstvu, da bo vsakdo odpuščjen, če bo zaradi pijanosti imel opravka z oblastmi. To opozorilo je v veliki meri zmanjšalo pijančevanje. Zafvzame se za gimnazijo v Brezicah, kjer je občina pripravljena dati primerno poslopje, in priporoča v podporo prosvetna domova na Bizeljskem in v Brezicah.

G. Alojzij Zorenč (Šmarje pri Jelšah) podčrta, da nezadovoljstvo z učiteljskim na deželi marsikdaj izvira od tod, ker je pred leti šla v učiteljski stan v glavnem malomeščanska mladina, ki nima smisla za kmečko delo in življenje. Zato pozdravlja vse ukrepe, ki so bili v zadnjem času napravljeni, da se omogoči tudi kmečki mladini obisk učiteljskega. Poudaril je, da ponekod učitelji žalijo verski čut in da med šolsko mladino razdirajo to, kar so starši vcepili otrokom že v najnežnejši dobi. Prosi, naj bi v celoti dobili čim več moških učnih moči, in predlaga, naj se pripravi vse za odkup Slomškovega posestva.

G. Jurij Kugovnik (Prevalje) opozarja, da skušajo ponekod odtujevati našo slovensko šolsko mladino izven šol elementov, ki z mladinskim skrbstvom nimajo nobenega opravka, in opozarja na potrebne protiukrepe.

G. Ivan Serbinek (Maribor) se zavzema za jenseke počitnice in navaja še razne druge želje prebivalstva glede šolskega pouka. Glede pospeševanja treznosti predlaga, naj se zločini, storjeni v pijanosti, kaznujejo strožje, kakor je to doslej navada.

G. Ferdinand Hartner (Murska Sobota) daje pojasnilo glede murskosloboške gimnazije, ki se je je dotaknil v razpravi g. Klekl.

S tem je bila razprava k poročilu prosvetnega oddelka končana in g. ban je zasedanje zaključil.

Poročilo tehničnega oddelka

Poročilo tehničnega oddelka je podal njegov načelnik g. inž. Franc Rueh. Iz tega poročila posnemamo:

Tehnični posli so lani trpeli zaradi nesigurnih in nestalnih gospodarskih razmer. To se je zlasti opazilo v tem, da je pretežna večina licitacij radi stalnega dvigovanja cen ostala brezuspešna. Banovina je sicer za svoja javna dela skušala prilagoditi oddajne pogoje sedanjim razmeram s tem, da je omogočila spreminjanje oddajnih enotnih cen za že prevzeta dela in dobave. Toda tudi to ni uspelo in je banovina pričela izvajati v režiji tudi nekatera dela, ki se praviloma oddajajo podjetnikom. Posledica razmer je bila tudi v tem, da so mnoga dela ostala nezaključena in nedovršena, čeprav so bili pripravljeni že vsi proračunski krediti. Važna ovira je bila tudi v tem, da so pričela pritekati denarna sredstva v banovinski sklad za javna dela šele zadnje mesece preteklega leta.

S 1. aprilom 1940 je država prevzela v svojo upravo cestno: Maribor—Murska Sobota—državna meja, Maribor—Dravograd—državna meja, Krška vas—Krško—Zidani most—Celje in Kranj—Jezerško—državna meja in skupni dolžini 266.373 km, tako znaša skupna dolžina drž. cest v naši banovini sedaj 88.933 km, t. j. 8,8% vsega cestnega omrežja. Na drž. cestah so bila dokončana modernizacijska dela na drž. cesti proti Gorenjski na odsekih skozi mesto Kranj in Kranj—Naklo. V gradbeni sezoni 1940 so se zabele preureditve na dveh daljših odsekih drž. ceste Ljubljana—Maribor—državna meja na odseku Ježica—Domžale in na odseku Maribor—Fram, dela pa se tudi na odseku skozi Slovensko Bistrico. Večina načrtov za modernizacijo cest je sedaj v predelavi z ozirom na povišane tržne cene, odn. so popravljeni načrti, predloženi gradbenemu ministru v ponovno potrditev. Tudi na ostalih odsekih drž. cest so bile izvršene manjše preložitve in preureditve. Nastale pa so tudi težkoče pri dobavi gramozov za državne ceste, ker kmetovalci ne iščejo več za službo pri postranskih delih.

Banovinskih cest dolžina je sedaj 246.000 km, občinskih 2.420, še nekategoriziranih, toda delno dograjenih, delno pa v gradnji se nahajajočih prog je 18.828 km, še nezgrajena proga Ljubljana—Sušak pa znaša 48.000 km, skupno torej 315.248 km. V oskrbi samoupravnih oblastev je bilo: 979.609 km banovinskih cest I. reda 2.888.380 km cest II. reda, 25.479 km dovoznih cest k železniškim postajam, 637.001 km občinskih subvencioniranih cest in 17.885.358 km občinskih cest I. in II. reda, skupno torej 22.415.017 km.

Vzdrževanje cest bo zahtevalo mnogo višje kredite kot doslej, ko so bili še itak skoppe odmerjeni. Stednja za daljšo dobo ni na mestu.

Strokovna preiskava posameznih najdišč gramoznega materiala za vzdrževanje cestnega omrežja je pokazala, da ga ima Slovenija mnogo. Banska uprava je letos odprla lasten kamnolom keratofirja v Kamni gorici. Zmogljivost kamnoloma znaša okoli 100 kubičnih metrov na delovni

dan. Spopolnil se je tudi inventar cestnogradbenih in cestnovzdrževalnih strojev z novimi nabavami. Radi prevzema nekaterih cest po državi se je število cestarjev znižalo od 755 na 702, toda 32 mest oskrbujejo stalni cestni delavci, pragmatično pa je zasedenih 670 cestarskih mest.

Banska uprava je tudi za 1941 izračunala poseben ključ za obravnavanje proračuna cestnih odborov.

Bednostni sklad je lani dal za cestna dela 2.55 milij. din. banovinski sklad za javna dela pa bo dal za ceste 4 milij. din. Banovinski cestni sklad služi za amortizacijo 25 milij. din cestnega posojila, ki ga je banovina najela za modernizacijo cest. Posojilo bo v bodoči gradbeni seziji izbrpano in bo treba misliti na nove vire. Dohodki ban. cestnega sklada znašajo letno 1.775 milij. din, amortizacijski stroški posojila pa 3 milij. din. Za 1940—1941 je banovina prejela iz drž. cestnega sklada 2 milij. din. Letni dohodki sklada za gradnjo in ureditev kolesarskih stez znašajo 1.5 milij. din.

Lani so bila izvršena nekatera večja mestna dela, med njimi zlasti most čez Muro v Petanjcih za 6.5 milij. din. Nadaljujejo pa se še nadalje številna cestna dela. V najbližji bodočnosti je med večjimi deli pričakovati začetka del na mostu čez Savo pri Krškem, čez Ljubljano pri Zalogu in modernizacijo ceste Škofja Loka—kolodvor.

Za regulacijska dela je bilo lani na razpolago 5.8 milij. din, t. j. 5.4 milij. din manj kot prejšnje leto. S temi sredstvi so bila dokončana številna dela. Za melioracijska dela je bilo na razpolago 3.6 milij. din, t. j. 1.9 milij. din manj kot prejšnje leto. Za vodovodna dela je bilo na razpolago 8.4 milij. din, t. j. 9.3 milij. din manj kot prejšnje leto. Vendar pa so bila izvedena in začeta številna dela. Iz vseh poročil o hidrotehničnih delih je razvidno, da je imela lani zanje na razpolago 19.56 milij. din manj kot v prejšnjem proračunskem letu. Vendar so se radi prihrankov iz prejšnjih let dela razvijala normalno, vendar bo moral biti program hidrotehničnih del precej skromen v novem proračunskem letu.

Stroški za redno vzdrževanje banovinskih poslopij in od banovine najetih poslopij so v zadnjih letih znatno narasli. Med prizadetimi je predvsem banska palača, ki je potrebna temeljite renovacije. Izvršene so bile številne nove stavbe, tudi številna nadstropnih zgradb je bilo zmanjšano. Številno izgovorjenih tehničnih elaboratov je veliko, pa tudi številni tehnični elaborati se še izdelujejo. Tudi instalacijski posli so dali lani veliko lepših rezultatov. Geodetski referat bo nadaljeval z zamejčitvenim in izdelavo geodetskih elaboratov na vseh cestah, kjer so gradbena dela že končana, odn. kjer bodo gradnje v teku leta končane.

Za ljudsko delo in odkupnino za samoupravne ceste je bila odrejena ista količina kot prejšnje leto. Odkupnina javnih uslužbenecv za proračunsko leto 1940—1941 znaša 2.25 milij. din, od česar dobi banovinski cestni sklad polovico.

Elektrifikacija lepo napreduje

Tudi poročilo oddelka za elektrifikacijo je podal načelnik tehničnega oddelka inž. Franc Rueh. Iz poročila je posneli, da se je morala tudi elektrifikacijska akcija boriti z vedno večjimi težavami zaradi naraščajočih cen. Zato so bile investicije lani manjše kot leta 1939, čeprav je zanimanje za elektrifikacijo med interesenti neprimerno naraslo. Banovinske elektrarne prihajajo vedno bolj iz ekstenzivne in intenzivno elektrifikacije, gradnje se namreč manj daljnovidno kot omrežja za razdeljevanje toka.

Pregled števila elektrarn kaže, da pada število manjših kalorinskih central, narašča pa število vodnih central. Proizvodnja je znašala leta 1939 352.7 milij. kilovatih ur in bo proizvodnja približno ista tudi v letu 1940.

Kranjske deželne elektrarne

Pri Kranjskih deželnih elektrarnah je poraba toka lani zopet narasla in sicer zaradi večjega odjema v Ljubljani, zaradi oddaje Trbovljam, Jaršam, Gaberju pri Celju, Mežici in Novem mestu. Proizvodnja lastnih central KDE je lani narasla zaradi ugodnejših vodnih razmer od 8 na 8.5 milij. kilovatih ur. Nakup toka v Velenju je znašal skoraj ravnotoliko, dvignil pa se je nakup iz Trbovlj, tako, da so se vsi nakupi povečali od 23.1 na 29.2 milij. ur. Oddaja KDE je narasla na drobno od 8.4 na 10.35 milij. ur na debelo od 17.55 na 22.2 milij. skupno od 25.94 na 32.56 milij. ur. Razveseljivo dejstvo je, da so izgube znašale lani 5.19 (1939 5.15) milij. ur, toda v odtokih lani 13.8%, leta 1939 pa 16.6%. Poraba je skupno znašala lani 31.1 milij. ur, skupno z dobavo Trboveljske Fali pa 32.56 milij. ur. Opaža se, da se gospodarska izraba prenošenih in transformatorskih naprav povečuje.

Na Gorenjskem ni bilo večjih investicij, na Notranjem so bili zgrajeni novi daljnovodi in odcepi, transformatorskih postaj je bilo zgrajenih 6. Večja je bila investicijska delavnost na Dolenjskem

kakor tudi v drugih okrajih. Dolžina daljnovodov KDE se je lani povečala za 61.820 km, zgrajenih je bilo 20 novih transformatorskih postaj, 3 stare so bile ukinjene, krajevna omrežja so se povečala za 224.410 km. Ob koncu leta 1940 so imela KDE 5 večjih vodnih, 1 malo kaloristično centralo za rezervo, 1, 052.590 m daljnovodov visoke napetosti, 8 zveznih transformatorskih postaj 269 normalnih transformatorskih postaj. Lani je bilo na novo elektrificiranih 146 krajev z 22.000 prebivalci, teko da sedaj prejema posredno ali neposredno tok od KDE 884 krajev v 140 občinah o približno 320.000 prebivalci. Dohodki KDE so lani narasli od 23. na 26 milijonov dinarjev.

Elektrifikacijski program je še vedno velik, vprašanje pa je, v koliko se bo dal zaradi naraščanja cen izvesti. Predvsem bo treba pričeti z elektrifikacijo šmarskega okraja, priključitvi Rogaske Slatine. Zgraditi bo treba daljnovod od Brezice, odn. Globokca do Mestinj čez Sv. Peter pod v. Gorami in pospešiti dela v Savinjski dolini in priključiti Gornji grad in Novo Stiftu, nadalje pospešiti elektrifikacijo krajev na ptujskem in dravskem polju, v Slovenskih goricah in v Prekmurju.

Kakor vse zadnje desetletje je tudi v letu 1940 naša banovina ohranila vodilno mesto v elektrifikaciji Slovenije in po obsegu novozgrajenih naprav daleč prekosila vsa druga zasebna in samoupravna elektrifikacijska podjetja.

Računski zaključek KDE za leto 1939.

Iz računskega zaključka in pojasnil posnemamo, da so do konca leta 1939 znašale investicije KDE 94.2 milij. din, od tega so KDE investirale z lastnimi sredstvi 72.9 milij. din, banovina je prispevala 7.76, interese pa 13.54 milij. din. Po posameznih krajih so bile investicije do konca 1939 naslednje:

Gorenjsko, vstevši priključek Ljubljane s kolodvorji 208, daljnovod Velenje—Črnuče 13.4, Trbovlje—Podlog 3.87, transformatorska postaja Črnuče 6.2,

Podlog 3.85, Notranjsko 5.6, Dolenjsko 19.65, Štajersko 9, investicije central v Bohinju, Zagradu, Zireh in Kranju 7.845 milijonov din itd. Investicije v letu 1940 so znašale 10 milijonov dinarjev.

Računski zaključek za 1939 izkazuje 24.3 milij. din dohodkov in 0.14 milij. din čistega dobička. Odpisi so znašali 4.36, upravnih stroškov 2066 milij. dinarjev. Bilanca izkazuje pri vsoti 89.25 milij. din investicije v skupnem znesku 71.8 milij., zaloge 6.8, naložbe 3.3, dolžnike 4.44 milij. din. Posojila so znašala 64.4 milij. din, upniki pa so se avizirali od 4 na 7.3 milij. dinarjev.

Razprava o tehničnem oddelku in elektrifikaciji

K razpravi o poročilu tehničnega oddelka in oddelka za elektrifikacijo se je priglasilo 32 govornikov.

G. Demeter Weble (Novo mesto) omenja, da se je elektrifikacijska politika obnesla in da je prav Dolenjska dolžna veliko zahvalo banovini glede na to, da je bilo električno omrežje v zadnjih letih tako razpredeno. Prosi, naj se izvršijo regulacije in melioracije še naprej in se zavzema za cestno zvezo Suhekrasne z Radobovo vasio in za zvezo Novo mesto—Hmeljnik.

G. Pavlin Bitnar (Cranopolj): Belokranjski vodovod naj se gradi naprej in vsaj letos zgradi do državne ceste na Suhorju. Daljnovod od Staroga trga naj se zgradi čim prej, da bo začel lahko obratovati vodovod v Starem trgu. Gradnja ceste Stari trg—Cranopolj naj se pospeši. Subvencioniraj naj se rekonstrukcija ceste Planina—Cranopolj. Metliška okolica prosi za elektrifikacijo.

G. Franc Prelog (Maribor) se zavzema za regulacijo Drave, Pesnice in Poljskave. Z javnimi deli naj se zaposli prebivalstvo Halož in Slovenskih goric. Prosi za zgraditev cest Leskovec—Podlehnik, Terbegovci—Grapčanski breg. Zgradi naj se tudi več novih kapnic, podpre pa naj se elektrifikacija ptujskega okraja, Dravskega in Ptujškega polja do Ptujске gore in do Majšperke.

G. Ivan Tovšak (Slovenjgradec) omenja naj bi občine občinske ceste vzdrževale iz lastnih stroškov, banovina pa naj bi dajala podpore le ob umjah. Pri zaposlitvi z javnimi deli naj se prvenstveno upoštevajo družinski čestje. Prevozniki lesa napravijo na cestah največ škod. Zato naj se temu primerno obremene. Priporoča večje plače za cestarje. V okraju naj se dokonča cesta Šoštanj—St. Vid—Črna. Zavzema se za cestno zvezo Slovenjgradec—Sv. Miklavž in za elektrifikacijo občine Šmartno pri Slovenjgradu in Škal pri Velenju.

G. Novak Marko (Šoštanj) se zavzema, naj banovina prevzame nekaj ceste od občine Škale in St. Ilj. Prosi pomoč za ceste Šoštanj—Ravne in za razširjenje vodovoda v Šoštanju. Elektrificiraj naj se še Ravne in St. Ilj. Regularja pa Paka.

G. Ivan Majeršič (Tržič) priporoča vodovode v okolici Tržiča in prosi naj se izvedejo zavarovalna dela na Tržiški Bistrici. Banovina naj sliori vse, kar more, da se zaradi neuspešnih licitacij ne bo še bolj zavleklo tlakovanje ceste skozi Tržič.

G. Marjan Marolt (Vrhnika) priporoča v zvezi z regulacijo lake regulacije hudournika v Zelimljah. Zavzema se za cestne zveze Višnja gora—Polica—Polje—Domžale, nadalje za zvezo Selo—Bičje—Mlačevo—Višnja gora, Ig—Golo in za tranzitno cesto, ki gre skozi Kozarje in veže državno cesto s ceste Ljubljana—Polhov gradec. Prosi za mostove čez Ljubljano na Verdur in Lila in za most čez Zelimljico v Zelimljah. Barjani se boje zatvoritve v Ljubljani, koristna bi bila regulacija Gradobčice, ki se je že začela. Pripravi naj se vse potrebno za melioracije močvirij v občinah St. Jurij, Šmarje, Grosuplje, Silvnica, Zalna, Račna. Dobrobnje bi se rade priključile na ljubljanski vodovod, zgradi naj se vodovod v Pirničah in poveča vrhniški vodovod. Elektrificiraj naj se še Rakitna, Zelimlje in Skrilje in borovniška okolica. Zgraditi bi bilo treba še šolo v Pirničah in Dragomelju. Potrebna bi bila podpora za popravilo tabora v St. Jurju.

G. Ivan Deželak (Laško) se zavzema za preložitve ceste na Dolu, ceste v Hrastniku in prosi, naj se cestna zveza Zagorje—Trbovlje zgradi tudi s prispevki tistih, ki so pripravljeni kaj žrtvovati zanj. Regulacija Savinje lepo napreduje, naj se ne pozabi česta etapa regulacije v Laškem. Laško je dobilo vodovod pred 18. leti in ima občina še sedaj dolg. Predlaga, naj se prizna prispevek banovine za vodovod.

G. Peter Zdravce (Ormož) se zavzema za ceste in regulacije v okraju.

G. Jakob Jan (Radovljica) prosi naj se začete ceste nadaljujejo, zlasti ceste na Koprivnik. Nadaljuje naj se osuševanje Blat. Vodovod Gorje—Bled ima premalo vode in so višje ležeče vasi, zaradi prevelike porabe na Bledu včasih brez vode. Blejska občina sama novega priključka ne bo zmogla. Priporoča podporo. Zavzema se za zgraditev javniškega mosta.

G. Ludvik Kuder (Celje) priporoča regulaci-

Jegličev akademski dom

bo spomenik slovenskemu vladiki. Vsi zavedni Slovenci darujte v ta namen!

Podijajte na Hranilnico dravske basovine — šekovni račun 10.680.

jo Savinje, Ložnice, nekatera cestna dela in nadaljevanje vodovoda v Novi cerkvi.

G. Josip Lesar (Brezice) predlaga naj se doloži razmerja za dotacije okr. cestnih odborov. Prosi za elektrifikacijo obsoletske doline in za elektrifikacijo občine Blanca. Priporoča zgraditev vodovoda v Spodnjem Brezovcu. Glede pretiranih zahtev posestnikov za odstop sveta za krški most, prosi, da se upošteva, da je dolina ozka in da je malo plodnega sveta.

G. dr. Josip Leskovar (Maribor) je mnenja, da so odpisi od investicij KDE, ki znašajo le okrog 5% premajhni. Povdarja, da elektrifikacija Stajerske stagnira in priporoča elektrifikacijo Slovenskih goric, za kar je našt 17 pripravljen.

G. Alojzij Zorenč (Šmarje pri Jelšah) prosi za takojšnjo elektrifikacijo najbolj siromašnega in najbolj pasivnega okraja Šmarje pri Jelšah. Elektrifikacija naj se izvede iz dveh smeri Kubečno pri Celju, Šmarje—Rogaske Slatina, na drugi strani pa iz smeri Dobova—Bizeljsko—Sv. Peter pod Sv. Gorami. Prosi za regulacijo Sotle in Bistrice in prosi za zgraditev vodovoda v Petlju ob Sotli. Preloži naj se klanec Ključice pri Kozem, dograde pa ceste Coklec—Sv. Stefan, Zibika—Brezje, Golobinje—Girštanj in Loka—Girštanj, Sladka gora—Lipoglav, Polje—Buče—Bučka gorca, Lesično—Girštanj, Klake—Zeeč, Podtetrtek—Olinje. Priporoči je tudi ceste v sodnem okraju v Rogatcu in poroča o slabih prometnih zvezah okraja.

G. Ivan Serbinek (Maribor 1. b.) se zavzema za svečinsko subvencionirano cesto za nadaljevanje regulacijskih del v St. Jurju ob Pesnici, za popravilo že regulirane Pesnice pri Sp. Sv. Kungotli in za splošno regulacijo Pesnice pri Sv. Marjetli, Podzavljena cesta Sv. Lenart je sedaj slabša, kot je bila prej pod banovinsko upravo. Dogradi naj se vodovod za Zg. Sv. Kungoto. Pri elektrifikaciji so velika ovira prevelike priklone takse mariborskega električnega podjetja. Prosi za več kapnic.

G. Jakob Kranjc prosi, naj banska uprava izda pravilnik, po katerem bi občina prisilila vse na sodelovanje pri popravilih občinskih cest.

G. Lovro Planina (Škofja Loka) prosi, naj se prekoristi proračun cestnega odbora za gramoz odobri. Priporoča regulacijo Sore v Retačah. Pospeši naj se graditev ceste Sorica—Bohinj. Občina Črni vrh nima zveze s središčem okraja in vodi zveza z njo čez Ljubljano. Modernizacija ceste Škofja Loka—kolodvor naj se izpelje v celoti.

G. Ferdinand Hartner (Murska Sobota) izreka zahvalo za premostitev Mure pri Petanjcih. Dve tretjini nabavnih stroškov za gramoz gre v soboškem okraju za prevozne stroške. Banovina naj posreduje, da bi za prevoz gramozna železnica znižala tarifo. Priporoča elektrifikacijo Prekmurja.

G. Janez Šelih (Konjice) predlaga, naj prevzame okrajni cestni odbor nadzorstvo nad cestami, ki jih banovina zgradi občinam. Priporoča zvišanje plač cestarjev. Državna cesta Maribor—Celje ima v Konjicah oster ovinek. Ovinek se bo popravil s tem, da se bo jarek pokril. To naj se izpelje čim prej. Cesta Oplotnica—Bistrica, ki se gradi, je nujno potrebna. Graditev naj se pospeši. Predlaga cestno zvezo Zreče—Sv. Kunigunda, Frankolovo—Črešnjica, priporoča vodovod v Vitanju.

G. Adolf Jesih (Trbovlje) prosi, naj se elektrifikacija razširi tudi na kraje Dolenjsko—Boben—Sv. Marko—Ravne. Regulacija Trboveljske je nujno potrebna, v njenem gornjem toku pa naj se zagrada hudourniki. Priporoča povišanje plač cestarjem, vsaj v Trbovljah, kjer je vse dražje kot drugod.

G. Josip Likar (Kostanjevica) omenja, da obhajamo lepo pelletnico ogromnega napredka javnih del v naši banovini, za kar gre zahvala g. banu. Upa, da bodo javna dela napredovala tudi v bodoče ter se zavzema za regulacijo Krke, za razširitev ceste Mokronog—kolodvor, za vodovod v Kostanjevici in za elektrifikacijo nekaterih krajev v krški dolini.

G. Peter Arnež (Jesenice) opozarja na podro ceste Jesenice—Dobrava—Bled, zaradi katere bo nujno potrebna regulacija Save na desnem bregu. Zavzema se za meščansko šolo na Jesenicah, za carinarico in skladišča. Predlaga še novo cesto Jesenice—Planina—Sv. Križ.

Popoldansko zasedanje

G. Zupan Alojzij (Novo mesto) se zahvaljuje gospodu banu za njegovo veliko prizadevanje pri rešitvi največjega problema Suhe Krasine: Voda je sedaj že napeljana na visoko planoto. Prosi, da bi bil kmalu v celoti izveden ta vodovod. Žužemberk je dobil tudi elektriko. Prosi, da bi dobili elektriko še občini Dvor in Sela—Žužemberk. Prosi še, da bi se nadaljevala začeta dela pri nekaterih cestah v Suhi Krajini.

Na izvajanja g. dr. Josipa Leskovarja glede Kranjskih deželnih elektrarn in elektrifikacije Slovenskih goric je odgovoril načelnik tehničnega oddelka g. inž. Rueh. da Kranjske deželne elektrarne niso pasivne, ker davkoplačevalci doslej še niso nič plačali za pasiva Kranjskih deželnih elektrarn in je kapital v njihovih napravah mnogo višji, kot je naveden v bilanci. Slovenske gorce bi bilo mogoče elektrificirati le na podlagi dogovora s falsko elektrarno. Bilo bi potrebno posojilo 10 milij. din od stajerskih denarnih zavodov, ki pa ga ni bilo mogoče dobiti.

Dr. Leskovar se z odgovorom ni mogel zadovoljiti, ker se načelstvo tehničnega odbora ni zadovoljilo z načrtom mariborskih krogov, da se napelje vod iz Maribora, ampak ga hočejo napeljati iz Ptuja. Denarja pa stajerski denarni zavodi nimajo, zato bi tu morala posredovati banovina. Glede Kranjskih deželnih elektrarn pa je želel le pojasniti.

Na ta izvajanja je odgovoril še ban g. dr. Natlačen, da ima banovina v Kranjskih deželnih elektrarnah lepo premoženje.

G. Kolman Josip (Maribor—desni breg) poudarja, koliko je za naše severne kraje izvršila bivša mariborska oblastna samouprava pod pred-

sedstvom dr. Leskovarja, sedaj pa to delo uspešno nadaljuje banovina. Prosi za poenostavitev postopka pri razlastitvi zemljišč za gradnjo novih cest. Opisuje slabost stanje ceste Maribor—Fram. Naj bi se nadaljevala tudi gradnja nekaterih drugih cest, ki se je že pričela.

G. Umnik (iz Šenturja) prosi, da se pospeši delo gor. melkarne in Čirčiča z dobro voljo g. bana. Povodnji in nalivi iz Jezerške in Korške doline delajo škodo v občinah Predvor, Šentur in Predoselje, na vseh treh odsekih, kjer so začeta regulacijska dela, naj se pospešijo. Podaljšaj naj se vodovod iz Prebacev v obč. Smednik, vas Trboje, kjer je Sava zaradi industrije nezdruživa in neuporabna. Vodovod Kover—Podbrezje se že gradi z načrti in obljubami 30 let, lani pa se je premaknilo z mrtve točke. Tudi se gradi vodovod Čerkle, kar je tudi nujno. Podaljšaj naj se vodovod v Predvoru. Vodovod Gorice naj se pospeši, posebno še zaradi zadržila Črlnik. Prosi tudi glede nove ceste na Golnik, da se trasa med Letenci in Goriciam čez polje v ravni črti v zadovoljstvo večine okoličanov.

G. Štuhar Alojzij (Ljutomer) prosi za več sredstev za javna dela. Potrebna je zgraditev ceste Maribor—Sv. Anton—Sv. Jurij ob Ščavnici—Ljutomer. Leseni most čez Muro v Veržeju ne bo mogel več dolgo služiti svojemu namenu. Elektrifikacija tega okraja bi morali nujno izvesti.

G. Slavič Franc (Ljutomer) se zavzema za ljutomerski vodovod, kanalizacijo in regulacijo Ščavnice, ki stalno prepravlja najrodovitnejše kraje.

(Nadaljevanje na 5. strani spodaj.)

Gospodarstvo

Naše gospodarstvo v decembru in januarju

Iz najnovejšega statističnega mesečnega poročila Narodne banke za december posnemamo naslednje podatke:

Indeksi življenjskih stroškov je narasel v Belgadu od 152.1 v decembru na 157.0 v januarju 1941 (avgusta 1939 je znašal 107.7). Povišanje od avgusta 1939 do januarja 1941 znaša 45.8%.

Indeksi cen na drobno je narasel od decembra na januar v 10 največjih mestih v državi od 147.0 na 156.2 (avgusta 1939 je znašal 89.3). Povišanje cen na drobno znaša torej za vseh 10 mest povprečno 76%.

Povečanje našega klirinškega dolga Nemčiji

Dne 15. februarja 1941 je bilo stanje naših kliringov naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. februarja):

Aktivni kliringi: Bolgarija 872.716 (+10.682) din, Francija 3.838.295 (-91.690) franc. frankov, francoske kolonije 4.988.490 franc. frankov, Holandija 5.783.151 (+84.634) hol. goldinarjev in Norveška 485.018 din.

Pasivni kliringi: Nemčija 76.724.128 mark (+18.525.088), protektorat 71.821.984 (+8.557.501) kron, Slovaška 25.706.774 (+135.888) kron, Madžarska 87.758.282 (+780.113) din, Poljska 18.515.036 (-10.000) din, Romunija 3.347.135 (-170.040) din,

Hranilne vloge so znašale dne 1. januarja 1941 10.425 milij. din, dne 1. decembra pa 10.303 milij. din, dočim so dne 1. januarja 1940 znašale 10.185 milijonov dinarjev.

Obtok razpoložljivih plačilnih sredstev se je v decembru povečal od 30.980 na 32.328 milij. din, dočim je s koncem leta 1939 znašal samo 24.555 milij. dinarjev. Od tega se je povečal obtok bankovcev in kovancev od 10.681 na 15.028 milijonov din, s koncem januarja 1941 pa se je zmanjšal na 14.822 milijonov dinarjev.

Turčija 4.124.866 (-1.767.854) din, Italija 33.025.170 (+5.722.897) din, Belgija 4.286.687 (+278.370) din, Danska, zbiralni 2.840.658 (+13.696) din, Danska, likvidacijski 2.008.614 (+4.587) din ter Finska 1.007.881 (+1.007.881) din.

Izraz kaže, da se je naše dolgoznanje v nemškem kliringu izredno povečalo ter presega vsoto 76.7 milij. mark, kar je preko 1.300 milijonov dinarjev po povprečnem tečaju 17.82 din. Narasla je tudi naša pasivnost v protektoratu in v Italiji, zmanjšala pa v Turčiji. Na novo se je pojavil za nas pasivni saldo v kliringu s Finsko v znesku 1.0 milij. din.

Stanje Narodne banke

Dne 15. februarja 1941 je bilo stanje Narodne banke naslednje (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. februarja 1941):

Aktiva: zlato v blagajnah 2297.0 (+0.2), zlato v inozemstvu 492.0, skupna zlata rezerva 2789.2 (+0.4), devize izven podlage 785.2 (-45.9), kovani denar 343.4 (+31.1), posojila: menična 1644.1 (-16.3), lombardna 52.4 (+0.2), skupna posojila 1696.5 (-16.0), eskont bonov državne obrambe 7096.0 (+5.0), razna aktiva 2134.1 (+32.0).

Pasiva: Bankovci v obtoku 13.659.0 (+6.7), drž. terjatve 290.8 (+0.1), žirovni računi 1561.4 (-37.1), razni računi 2045.3 (-44.2), skupno obveznosti na vpogled 3895.5 (-107.1), obveznosti z rokom 300.0 (+100.0), razna pasiva 345.8 (16.8).

Obtok bankovcev in obveznosti na vpogled 17.554.6 (-100.4), skupna zlata rezerva po stvarni vrednosti 4462.8 (+0.7) milij. din, skupno kritje 25.42% (v prejšnjem izkazu 25.27%), od tega samo z zlatom v blagajnah 20.93% (20.81%).

Izraz kaže, da je zopet nastopila obremenitev banke zaradi zmanjšanja žirovnih računov in večje zadolžitve države, dočim se zadolžitve zasebnega gospodarstva zmanjšujejo. Povišanje obveznosti z rokom je v zvezi s prenosom dela naših vplačil v nemškem kliringu iz računa obveznosti na vpogled, kar se mora upoštevati pri izračunavanju kritja, na račun obveznosti z rokom, za katerega ne veljajo predpisi o kritju.

Zaposlenost v decembru

Iz statistike Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani posnemamo, da je v konjunkturnem pogledu, t. j. od decembra 1939 do decembra 1940 najbolj naraslo število zavarovancev pri gradnji železnice, cest in vodnih zgradb, pri gradnjah nad zemljo, nazadovala pa je zaposlenost v tekstilni industriji in gozdnožagarski industriji.

V sezijskem pogledu, t. j. od novembra na december 1940 je padlo število zavarovancev najbolj pri gradnjah nad zemljo, nadalje pri gradnji železnice, cest in vodnih zgradb. Edino število hišne služinčadi se je povečalo.

Dovoljenje za prevažanje drv

V namenu ureditve pregleda so bile pri nas uvedene razne ustanove, ki pa svojega namena niso dosegle, ker so ustvarile samo nepotrebne ovire svobodni trgovini, ki daje sama dovolj pregleda in statističnega materiala. Centrala za kurivo v Belgadu spada v neki meri tudi med take ustanove. Prevozna ali odprema dovoljenja spada v neki meri tudi med take ustanove. Prevozna ali odprema dovoljenja za drva dajejo tej ustanovi ogromno posla, saj prihaja na dan kakih 400 prošelj za taka dovoljenja, pregled produkcije in v uporabi drv pa ni s to ustanovo ničesar pridobil. Slovenija je največji producent drv in točno je razvidno, koliko drv se vporablja doma in koliko jih ostane za ostale banovine in za izvoz. Dovoljenja za prevažanje drv so velika zapreka trgovine. Do odposiljalca traja pot takega dovoljenja po 14 in še več dni. Mnoge nabave se tudi onemogočijo iz enostavnega razloga, ker trgovci ne dobi ob pravem času prevoznega dovoljenja. Med zasledenimi Centralnega predstavništva Zvez trgovskih združenj v Belgadu so se zastopniki Zveze trgovskih združenj iz Slovenije zglasili v Centrali za kurivo ter predlagali, naj bi se za dravsko banovino prevozna dovoljenja za drva sploh odpravila, v prvi vrsti pa naj bi se uredilo, da na razdaljo 30 km ne bi bilo treba več imeti posebnih dovoljenj za prevažanje drv. Deputaciji je bilo obljubljeno, da bo zadeva v najkrajšem času ugodno rešena. Ze nekaj dni pozneje je prišel odgovor, da prvi točki ni mogoče

G. Pevec Ignacij (Litija) prosi, naj bi se zgradila železniška postaja v Velikem Galcu med Radohovo vasio in St. Lovrencem.

G. Stermecki Rudolf (Celje) govori o potrebi regulacije Hudinje ter o slabem stanju celjske bolnišnice.

G. Strnad Jože (Kočevje) govori o proračunu za vzdrževanje cest v svojem okraju. Prosi za podporo za odpravo slabega stanja cest v njegovem okraju. Zahvaljuje se za izvršeno asanacijo nekaterih vasi v okraju. 7500 ljudi že čaka na dovršitev suhokrajinskega vodovoda.

G. dr. Ivan Sajovič (Kočevje). Država naj v naši banovini prevzame še več cest, tiste pa, ki so državne, naj jih primerneje vzdržuje. Cestari naj dobe več pravice razpolagati z gramozom, da bodo lahko luknje na cestah popravili takrat, ko so še majhne. Prosi tudi za dovršitev in podporo nekaterih manjših cest v kočevskem okraju.

G. Kupovnik Jurij (Dravograd) opozarja na ceste v svojem okraju in prosi za zvišanje plač cestarjev, zlasti tistih, ki so na novo nastavljeni. Načrti za prevaljski vodovod naj bi se čim prej dovršili.

ugoditi, ker je bil režim prevoznih dovoljenj uveden s posebno uredbo, katere ni mogoče izpremeniti ali ukiniti. Ukinjena pa so bila prevozna dovoljenja za drva na razdaljo 30 km in so železniške direkcije že dobile zadevno obvestilo. Ob tej priliki je treba navesti, da je bila že v začetku decembra objavljena ustanovitev podružnice Centrala za kurivo v Ljubljani. O tem smo pisali že v prvih dneh decembra. Podružnica pa še danes ni. Njena ustanovitev tudi ne bi bila potrebna, če bi bilo ugodeno želji našega trgovstva in bi se lahko pri nas prevažala drva brez posebnega dovoljenja.

Prijava zalog in potreb kož

Zavod za nadzorstvo cen je izdal navodila za prijavo kož, iz katerih je razvidno, da se morajo vse zaloge prijavljati dvakrat mesečno 1. in 15. Prijava mora vsebovati: koliko kg imajo govejih in bivolekih kož, posebej pa kož v teži posameznega komada do 20, 30 in čez 30 kg, koliko surovih telečjih kož, surovih konjskih kož, suhih govejih kož brez ozira na težo posameznega kosa, suhih telečjih in suhih konjskih kož. Prvo prijavo je vložiti v 8 dneh.

Vse tovarne, ki predelujejo surove kože, morajo kolektivno v 8 dneh vsake zase prijaviti: količino potrebnih surovih in kakšne vrste kož, mesečno za vsakega člana združenja, količino skupnih zalog surovih kož in koliko časa bodo zadostovale za normalno obratovanje, koliko ima dotično združenje članov, ki se aktivno bavijo s predelovanjem surovih kož, popis mora vsebovati tudi naslove.

Kdor se teh predpisov ne bo držal, ne bo upoštevan pri razdelitvi surovin. Prijavljene zaloge bodo razdeljene samo med tiste, ki bodo delali v skladu s temi navodili.

Bilance

Prva jugoslovanska tvornica klobukov in tuljcev, d. d., Sisek. Glavnica 5.0, bilančna vsota v letu 1939. 12.8 (12.0), izguba za 1939 1.5, izguba iz prejšnjih let 0.9, skupno 2.4 milij. din.

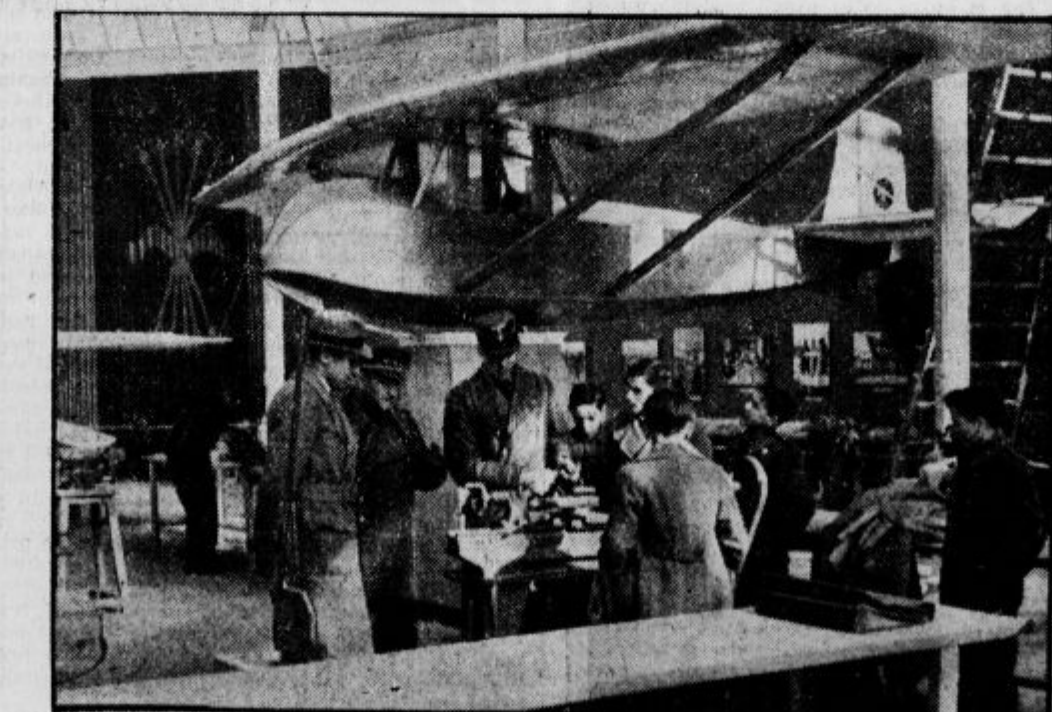
Hrvatska katoliška banka v Zagrebu. Glavnica 5.0, bilančna vsota 39.64 (39.2) milij. din, čist dobiček brez prenosa 0.65 (0.75), s prenosom vred 0.94 (0.98) milij. din.

Hrvatski splošni kreditni zavod v Zagrebu. Glavnica 10.0, bilančna vsota 16.97 (21.73) milij. din, brutodonos brez prenosa 1.65 (1.3), čisti dobiček brez prenosa 0.047 (0.027), s prenosom vred 0.35 (0.39) milij. din.

Banka Zlatibor, Belgrad. Glavnica 5.0, bilančna vsota 20.26 (19.6), brutodonos 1.8 (1.9), čisti dobiček 0.51 (0.74) milij. din, dividenda za 1940 7.5 (10) %.

Iz francoskega gospodarstva

Med vprašanji, ki so zahtevala v Franciji čim hitreje ureditve, je bilo najprvo gotovo leto, da se franku ohrani njegova kupna moč v notranjem gospodarstvu ter primerna menjalna vrednost pri mednarodnih transakcijah. Bilo je to težko vprašanje, ki je bilo rešeno s pomočjo hitrih metod načrtnega gospodarstva. Od tu izhaja vrsta uredb, ki težijo za tem, da ojačajo kontrolo nad menjanjem in zunanjo trgovino ter zakoni, ki organizirajo natančno kontrolo nad potrošnjo. Gotovo je, da so vsi ti postopki Francijo obvarovali pred popolno gospodarsko izčrpanostjo, onemogočili so verižnikom, da bi se okoriščali z nesrečno usodo države

Nemška razstava jadrskih letal v Madridu: Po skupnem sodelovanju španskih in nemških postojank so v kristalnem paviljonu v Madridu odprli razstavo jadrskih letal. Na sliki: Nemški višji častnik razlaga španskim gostom posebnosti na razstavi

S počešenjem zmagovalcev na smuškem stadionu se je končalo mednarodno smuško svetovno tekmovanje v Cortini d'Ampezzo.

ter se na njen račun bogatili, toda bistveni namen skoraj vseh korakov zadnjega časa pa je bil: preprečiti razvrednotenje franka. Finančni dogovori, katere je Francija pred kratkim sklenila s Švico in Nemčijo, dovolj jasno kažejo, da je frank ohranil svojo vrednost, tako v Franciji sami, kakor tudi v mednarodni trgovini.

Gospodarski načrt, za katerega je bilo določenih 40 milijard frankov, je zlasti v svobodnem delu Francije občutno zmanjšal brezposelnost. Ta kredit je bil razdeljen med najrazličnejše panoge: 14 milijard za železnice, 8 milijard za popravilo cest, kanalov in luk, 2 milijardi za dvig kmetijstva, 7 milijard za razne potrebe države itd.

Izdanih je bilo tudi nekaj novih naredb, ki zdravijo, kolikor se le da, rane, katere je Franciji zadala vojna. Velikega pomena in moralne vrednosti je tudi zakon, ki reformira ustroj delniških družb in teži za tem, da napravi konec izrabljanju anonimnosti ter obvaruje izkoriščanje prihrankov pred spekulacijo kapitalizma.

Vse kaže, da se francoska vlada resno trudi dvigniti svojo državo tudi na gospodarskem polju ter tudi na njem izvesti reforme v smislu narodnega preporoda.

Naredba o razdelitvi surovih kož. V »Službenih novinah« z dne 19. t. m. je izšla naredba o razdelitvi surovih kož, katero je predpisal minister za preskrbo in prehrano dr. Protlić. Uredba je torej z dnem objave stopila v veljavo.

Odlok o maksimiranju cen pralnemu milu je stopil v veljavo dne 18. februarja 1941.

Likvidacija: Jugoslovanske Ricotvornice d. d. v Zagrebu.

Izvoz jaje iz ljutomerskega okraja. Iz ljutomerskega okraja izvažamo poleg nekaterih drugih kmetijskih proizvodov tudi precej jaje. V naslednjem navajamo nekaj podatkov o izvozu jaje iz tega okraja v letu 1940: V Švico smo izvozili v lanskem letu 1.097.198 kg jaje v vrednosti 13.592.755 din, v Nemčijo 487.355 kg v vrednosti 6.866.114 din, v Češko 275.210 kg v vrednosti 2.428.010 din in v Italijo 54.640 kg v vrednosti 637.477 din. Ves lanski izvoz jaje iz ljutomerskega okraja je znašal 1.914.403 kg in skupni vrednosti 23.244.356 din.

Borze

Dne 20. februarja.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 17.207.352 din, na belgrajski 14.281.000 din, od tega 156.263 in 258.000 mark, 49.383 švic. frankov in 128.129 dolarjev. — V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 210.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt . . . . . 174.57—177.77
Newyork 100 dolar . . . . . 4425.00—4485.00
Ženeva 100 frankov . . . . . 1028.64—1038.64

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt . . . . . 215.90—219.10
Newyork 100 dolarjev . . . . . 5480.00—5520.00
Ženeva 100 frankov . . . . . 1271.10—1281.10

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 100 mark . . . . . 1772.00—1792.00
Solun 100 drahem . . . . . 38.00 den

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem . . . . . 37.50 den

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem . . . . . 37.65—38.35

Curih. Belgrad 10, Pariz 7.45, London 16.45, Newyork 451, Bruselj 69, Milan 21.70, Madrid 40, Amsterdam 229, Berlin 172.50, Stockholm 102.57.5, Oslo 98.50, Kopenhagen 83.50, Sofija 425, Lizbona 17.25, Budimpešta 85, Atene 300, Carigrad 337.5, Bukarešta 212.5, Helsingfors 8.75, Buenos-Aires 101.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 481—483
v Zagrebu 479 denar
v Belgradu 480—481

Ljubljana. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 100.50—102, agrarji 56—57, vojna škoda promptna 481—483, begl. obveznice 85—86, dalmatinski agrarji 81—82, 8% Bler. posojilo 106 do 107.50, 7% Bler. posojilo 101—102, 7% posojilo Drž. hip banke 102.50—103.50, 7% stab. posojilo 97—98. — Delnice: Narodna banka 7.000—7.500, Trboveljska 385—395, Kranjska industrijska družba 142 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 100 denar, agrarji 55 denar, vojna škoda promptna 479 denar, begluške obveznice 86.50 denar, dalm. agrarji 82.50 blago, 6% šumske obveznice 81.50 blago, 4% severni agrarji 56.50 denar, 8% Blerovo posojilo 108 denar, 7% Blerovo posojilo 102 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 98 denar. Delnice: Narodna banka 7.000 denar, Priv. agrarna banka 206 denar, Trboveljska 390—400 (390, 395), Sladk. tov. Bečkerek 700 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. posojilo 101—102, vojna škoda promptna 480—481, begluške obvez. 85.75—86.50, dalm. agrarji 81.50—82 (81.50), 6% šumske obvez. 81 denar, 4% severni agrarji 55.50—56.50, 8% Blerovo posojilo 106 denar 7% Blerovo posojilo 103.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 102.50 denar, 7% stab. posojilo 98.50 denar. Delnice: Narodna banka 7.050 blago, Priv. agrarna banka 214 denar.

21tni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena.

Gene živini in kmetijskim pridelkom

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Kannik, dne 11. februarja t. l.: Voli II. vrste 9.50 din, III. 8; telice I. 9.50, II. 8.50, III. 7; krave I. 8, II. 7, III. 6; teleta I. 12, II. 11; prašiči špeharji 19, pršutarji 16.50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 17 din, II. 15 din; svinjina 23, slanina 25, svinjska mast 27 din za 1 kg. — Ječmen 3.50—3.75 din, rž 3.50—3.75, oves 3.25—3.50, koruza 2.75—3, fižol 4—6, krompir 1.50 do 2, seno 1—1.50, pšenična moka 5.50—9, koruzna moka 4.50—4.75, ajdova moka 7—9 din za 1 kg. — Trda drva 120—130 din za 1 m, jabolka 1.50 za komad, mleko 2.50 za liter, surovo maslo 32—38 din za 1 kg.

Živinski sejem v Kranju dne 17. februarja. Dogon: 20 volov, 20 krav, 9 telet, 2 junici, 1 bik, 50 svinj in 32 prašičev. Prodanih je bilo: 16 volov, 11 krav, 9 telet, 1 junija, 1 bik, 31 svinj in 22 prašičev. Cene: voli I. vrste 10 din, voli II. vrste 9 din, voli III. vrste 7.75 din, telice I. vrste 10 din, telice II. vrste 9 din, telice III. vrste 7.75 din, krave prve vrste 9 din, krave II. vrste 8 din, krave III. vrste 6.75 din, teleta I. vrste 13 din, teleta II. vrste 12 din, prašiči špeharji 18—19 din, prašiči pršutarji 17 do 17.50 din za kilogram žive teže. Mladi prašički za reja, 7 do 8 tednov stari, 300 do 350 din za glavo. Goveje meso I. vrste, prednji del, 16 din, zadnji del 18 din, goveje meso II. vrste, prednji del, 15 din, zadnji del 17 din, svinjina 24—26 din, slanina 26—28 din, svinjska mast 30 din. Čisti med 36—40 din, oprana jezerska volna 108—112 din. — Oves 3.75—4 din, koruza 3.75 din, fižol 8—10 din, krompir 2—2.25 din, lucerna za krmo 1.50—1.75 din, seno 1.50—1.75 din, slama 1 din, jabolka II. vrste 8—10 din, III. vrste 6—8 din, pšenična moka 5.50 do 9 din, koruzni zdrob 6.50 din za kilogram. — Trda drva 180—188 za kub. meter, jajca 1.75—2 din za komad, mleko 2.50—3 din za liter, surovo ozir. čajno maslo 48—52 din za kilogram.

Živinski sejmi

Živinski sejem v Zagorju ob Savi dne 16. februarja t. l. Cene: biki za mesanje 7.50 do 8.50 din, telice za mesanje 7.50 do 9 din, voli 8 do 10 din za 1 kg žive teže. Telice za plemo 2500 do 3000 din, krave za plemo 3500 do 4000 din za glavo.

Svinjski sejem v Pljuju dne 12. februarja t. l. Dogon: 78 svinj in 48 prascev. Prodanih je bilo 47 glav. Cene: pršutarji 12 do 13.50 din, debele svinje 14 do 15 din in svinje za plemo 10 do 12.50 din za 1 kg žive teže.

Droblne novice

Koledar

Petek, 21. februarja: Irena, devica; Feliks, škof in mučenec; Eleonora, devica; Paterij, škof. **Sobota, 22. februarja:** Petrov stol v Antiohiji; Marjeta Kortonska, spokornica.

Letopis

21. februarja 1677. l. je umrl v Haagu Baruch Spinoza, holandski filozof in judovski raziskovalec sv. pisma. Rodil se je 24. novembra 1632 leta v Amsterdamu. Spinoza je črpal iz judovske verske filozofije, poznal je dobro Descartesa, ne pa stare in sholastične filozofije; njegov nauk ni niti ateizem, niti deizem, tudi ne panteizem v strogem smislu, kajti Bog mu ni v bistvu stvari. Osnova mu je večna, brezkončna kot misleče bitje, smatranja, povsod učinkujoča narava (Deus sive natura). Njegov etični ideal je čustva obvladujoča človekova podreditev nujno učinkujočim zakonom, ki jih izvaja iz božjega bivanja in podreditev lastne sreče splošni dobrobiti. Spinoza spada v krog onih ljudi 17. in 18. stol., ki so zavrgli razodeto resnico in skušali s svojim umom razrešiti postane, bistvo in namen človeka in vesolja.

21. februarja 1905. l. se je začela velika bitka med Japonci, pod maršalom Ojamo, in Rusi, pod generalom Kuropatkinom pri Mukdenu, ki se je končala šele v prvi polovici meseca marca z japonsko zmago. Rusi so se morali z velikimi izgubami (ca. 90.000 moč) umakniti proti severu, vendar so obdržali velik del Mandžurije.

21. februarja 1916. l. je začel nemški vrhovni poveljnik Falkenhayn veliki napad na Verdun, ki ga je branil Petain, po osvojitvi fortov Douaumont in Vaux in po brezprimerno krvavih bojih, ki so trajali preko celega poletja, je morala nemška vrhovna komanda z napadanjem prenehati. Vendar je ostal francoski, ob njegovih utrdbah se je razbila nemška napadalna moč.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl g. Jože Kosmina, višji policijski agent. Pogreb rajnega bo jutri ob treh popoldne v Zak. kapela sv. Jakoba, na pokopališču pri Sv. Križu. Pokoj njegovi duši!

† V Trzinu je umrl g. Ignac Mušič, ključavničarski mojster. Truplo pokojnika bo prepeljana danes popoldne ob osmih iz hiše žalosti na pokopališče v Mengeš. Naj v miru počiva!

† V Novem mestu je umrl g. Adolf Pauser, posestnik in trgovec. Rajni gospod bo pokopan jutri ob 3. popoldne. Naj mu sveti večna luč! Domačim naše sožalje!

† V Ljubljani je umrl g. Anton Jureca, glavni arhivar na upravi policije. Pogreb rajnega bo jutri v Zak. kapela sv. Petra. Naj v miru počiva! Domačim naše sožalje!

Osebnosti

Belgrad, 19. februarja m. S kraljevim ukazom so na predlog prosvetnega ministra odlikovani naslednji meščanski učitelji in ravnatelji: z redom sv. Save 4. stopnje: Anton Fakin, ravnatelj meščanske šole na Viču; z redom sv. Save 5. stopnje: Simon Dohernik, ravnatelj l. deske meščanske šole v Mariboru, Tomo Zargaj, ravnatelj meščanske šole v Novem mestu, Josip Novak, ravnatelj v Slovenskih Konjicah, Gotard Roth v St. Vidu, Edgar Vondra v Trzinu, Rudolf Godicelj v Zalcu, Bogomir Srebr v Brezicih, Franc Janšovec in Franc Bajd v Celju, Josipina Demšar, Henrik Korenc, Felicita Labernik in Ivan Kuac v Ljubljani, Vinko Zivko, Josip Rudež, Viljem Sušteršič in Karlo Kirar v Mariboru, Olga Andrejčič v Novem mestu, Maks Jovan v St. Vidu.

Belgrad, 19. februarja. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov ter na predlog prometnega ministra so postavljeni pri ravnateljstvu drž. železnice v Ljubljani: za inšpektorja V. skupine prometno - komercialnega oddelka Ivan Bregar, do sedaj na postaji Ljubljana. Za višjega kontrolorja VI. skupine promet. komerc. oddelka Leopold Debevec, do sedaj na postaji Slovenjgradec. Za višjega kontrolorja VI. skupine v Brezovici Alojz Skok, do sedaj v Zidanem mostu.

— Odlikovani katehetje. Red sv. Save V. razreda so dobili katehetje: p. Arhangel Apej, p. Metod Valjavec v Šiški, Janez Zerjav v Ljubljani, p. Ciprijan Napast v Novem mestu, Janez Pivek v Ljubljani, Janez Pintar v Ljubljani, Alojzij Plantarič v Kočevju, p. Rupert Suhač v Mariboru, Valentin Tomec in Alojzij Tom v Ljubljani. Čestitamo!

— Poročil se je v Petrovčah nad Celjem g. Ivan Mišvelj, dipl. tehnik pri upravi Marjinegrad, z gđ. Faniko Ramišak iz Smarina v Rožni dolini. Mlademu paru želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

— Nemška radijska oddaja postaja »Alpen« (nova oddaja postaja v Gradcu) oddaja vsak dan na valu 888,6 (886 kHz) v času od 6.30—6.45, 18.15—18.30, 20.15—20.30 nemška poročila v slovenskem jeziku.

— V zvezi s prejšnjimi objavami glede žigosanja delnic petrolejskih družb iz Romunije obvešča poslaništvo kraljevine Romunije v Belgradu zainteresirane o sledočem: 1. Pod Uredbo št. 2678-1940 uvedena je enako tudi kontrola transference in zastavnih operacij teh delnic. Na podlagi tega morajo kupci in zastavni posestniki iz Jugoslavije predložiti poslaništvu kr. Romunije v svrhu registriranja žigosane delnice na ime bivšega lastnika obenem z izpisom borznega senzala. 2. Pod Uredbo št. 3742-1940 spadajo v polneničenje (nominativizacijo) in transference kontroli tudi delnice sledečih romunskih družb: *Teleoane; Exploativi; Radiodifuziune; Diacom; Chibrituri al Brichete; Asociataa Autobuzelor Patriculeste; Calea Ferata Buzau; Negolasi; Casa de Imprumut de Pastrare din Romania.*

— Poglobitev turističnih odnošajev med Jugoslavijo in Madžarsko. Tednik »Gazdasági Híradó« (Gospodarski vestnik), ki izhaja v Budimpešti v madžarskem in srbohrvatskem jeziku, je v zadnji številki objavil daljši simpatičen članek, v katerem toplo pozdravlja predstoječi obisk turistov iz Slovenije v madžarski prestolnici. Recipročni turistični izlet v Budimpešto, ki ga organizirata v času od 22. do 26. februarja Tujskoprometni zvezi v Ljubljani in v Mariboru, odnosno vsi uradi »Putnikac« v Sloveniji, predstavlja po prepričanju pisca članka prvi uspešni korak za pojačanje medsebojnega turističnega prometa med Madžarsko in Jugoslavijo. Pisec zagotavlja, da bo madžarska prestolnica turist iz Slovenije v vsakem pogledu gostoljubno sprejela in poskrbela za to, da se bodo dragi gosti najbolje počutili ter da se bodo podrobneje seznanili z lepotami in znamenitostmi Budimpešte. Posebni vlak izletnikov v Budimpešto odhaja v soboto, dne 22. februarja, in sicer iz Ljubljane ob 13.10, iz Maribora pa ob 14.23; obe grupi se združita na Pragerskem in skupno nadaljujeta pot v Budimpešto. »Gazdasági Híradó« objavlja končno, da v Budimpešti že zdaj pripravljajo organizacijo izleta s posebnim vlakom v Slovenijo; ta izlet naj bi se vršil še tekom letošnje pomladi. Naši turistični krogi si od te pozitivne medsebojnega turističnega prometa z Madžarsko obetajo mnogo koristi.

— Borba proti ognju je lahko uspešna samo z dobrim gasilskim orodjem. To so uvideli tudi prebivalci obmejne občine Salovci v Prekmurju, kjer deluje več gasilskih čet, ki imajo zaradi pomanjkanja in oddaljenosti vode kaj težko stališče pri požarih. Prepričali so se, da je samo motorna brizgalna kos vsem zahtevam, zato so dozdaj že 4 čete nabavile motorke. Pretekli teden pa sta tudi četi v Hodošu in Velikih Dolencih dobili vsaka svojo motorko, tako da je zdaj v šalovski občini skupno 6 motor. Požrtvovalnim gasilcem gre pač polno priznanje za njihovo skrb pri izpolnitvi gasilskega orodja, prav tako pa tudi občanom, ki so s prispevki omogočili nabavo motornih brizgal.

— 300 vagonov žita so izvozili iz Prekmurja v zadnjih mesecih, ko še ni bila v veljavi prepoved o izvozu izven mejn soseske in lendarjskega okraja. V tej količini je seveda vsebala tudi ajda (okrog 45 vagonov) proso (okrog 40 vagonov). Največ je bilo izvožene rži (čez 100 vagonov), ostalo pa odpade na soržico, pšenico in koruzo (15 vagonov). Tretjino od izvožene količine žita so odpeljali s tovornimi avtomobili. K temu je še treba pripomniti, da so sezonski delavci pripeljali s seboj iz Banata okrog 50 vagonov pšenice in 20 vagonov koruze. Ves izvoz iz Prekmurja je šel v pasivne kraje Slovenije. Izgleda, da je kljub izvozu v Prekmurju še toliko žitaric, da bodo zadostovale za prehrano gostu naseljenemu prebivalstvu do nove žetve. Seveda pa so v gornjem delu Prekmurja kraji, kjer nimajo dovolj žita in tudi denarja ne, da bi ga kupili (Kuzma, Dolič, Boreča, Trtkova itd.), ker je lani samo 25% delavcev odšlo na sezonsko delo v Banat in inozemstvo. Zato bodo družine tistih delavcev, ki lani niso mogli na sezonsko delo, kljub dovoljni zalogi žita v Prekmurju, trpele spomladaj pomanjkanje, ker nimajo denarja. Temu vprašanju bo pač treba posvetiti vso pažnjo, zlasti ker so prizadeti kraji tik ob meji.

— Belgrajčane oozarjamo na izvedbo Verdijevega Requiem, ki bo v nedeljo, 23. t. m. v velik dvorani Kolarčeve narodne univerze v Belgradu. Delo bodo izvajali solisti: Zlata Gjurgjenac, Franja Golob, Jože Gostič, Zarko Cvejič, pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske in celotni orkester belgrajske filharmonije. Dirigent: ravnatelj Polič. Vstopnice za ta koncert se dobijo v veži Kolarčeve ustanove pri stari koncertni blagajni.

— Za pripravo na sv. misljon ali duh. vaje izide 1. marca primerna dinarska knjižica: »Eno je potrebno« (dr. Franc Knific). Knjižica bo zelo praktična in bo za dober uspeh misljona ali duh. vaj veliko storila. Ker se je zgodilo, da so zaradi izrednih naročil zadnje knjižice pošle, zato vljudno

prosimo župnije, kjer se bo vršil misljon ali duhovne vaje, naj takoj naročijo gornjo knjižico, če jo želijo dobiti v večji množini. Prednaročila se sprejemajo do 25. februarja. O tem obveščamo župne urade in gg. misljonarje. — Knjižica »Ples« in »Dogodek o Irilingu« sta pošli. Ponatisnjena je knjižica »Mučeniška Spanija«. Priporočamo.

— Z električnega droga je padel in se močno poškodoval po glavi, hrbtu in rokah delavec mestne elektrarne Založnik Franc, doma iz Brezovice, rojen 1899. Za Ravniharjevo žago je mestna elektrarna postavljala drogeve, Založnik je napeljal žico na drog, nesreča pa je hotela, da je padel z drogom vred in ob tej priliki odnesel telesne poškodbe.

— V škaf vrele vode je padla. V ljubljansko splošno bolnišnico so prepeljali komaj dveletno dekletko Ano Hajzinger, hčerko kurjača državnih železnic na Jesenlaha. Padla je v velik škaf vrele vode in se opekla po vsem životu. Stanje otroka je brezupno in dvomijo, če bo ostala pri življenju.

— Pri igri je izgubil prste na roki. Mramor Jože, doma iz Cerknice, rojen 1924, je prišel iskat pomoči v ljubljansko bolnišnico. Našel je nekje staro vojaško patrono, s katero se je začel igrati in jo preiskavati, pa je v njegovih rokah eksplodirala ter mu odrgala vse prste na roki.

Celjski „Mali gospodar“

Društvo »Mali gospodar«, kateremu načeluje g. prof. Bitenc Mirko, je v kratki dobi vselej obstoja že precej storil za napredek malega gospodarstva v celjski okolici. O delu društva v preteklem letu smo v našem listu že obširno poročali.

Društvo je letos izdelalo obsežen delovni program, ki je vzbudil zlasti med našim delavstvom s koščki zemlje in tudi med kmetovalci v celjski okolici veliko pozornost. Reja malih živali, gojitev povrtnine, ustvaritev društvenih toplih gred, iz katerih dobiva članstvo sadiko — z vsem tem je društvo mnogo pridobilo na ugledu. Letos bo priredilo ciklus važnih gospodarskih predavanj, katerih se bodo lahko udeležili vsi, ki se zanimajo za delo društva »Mali gospodar« in tudi za napredek svojega gospodarstva.

V sredo zvečer je bilo v telovadnici okoliške šole v okviru ciklusa prvo predavanje o gnojenju vrtov. Obilna udeležba je dokaz, kako potrebna so pri nas gospodarska predavanja, saj se je odzvalo vabilu na predavanje v časopisu 50 malih gospodarjev. Predsednik društva g. prof. Bitenc Mirko je v začetku govoril o pomenu intenzivnega vrtnarstva v današnjih časih, ko mora vsak skrbeti, da oskrbi svojo družino z najpotrebnejšimi življenjskimi potrebščinami, med katere spada brez dvoma tudi zelenjad. Nato je imel prav zanimiv referat kmetijski referent g. Zupan. V enournem predavanju je dal navzočim točna navodila o racionalnem gojenju vrtov. Jedro njegovih izjav je bilo v bistvu: vrtove je treba izkoristiti do maksimuma, saj vsak posamezni gospodar uvidi, koliko mora izdati za zelenjad na trgu, če je nima doma, oziroma, če mu njegov vrt ne donaja dovolj.

Prihodnje predavanje bo v četrtek, 27. febr., ob 8 zvečer v zakurjeni telovadnici okoliške šole. Na predavanju bo govoril o obdelovanju vrtov kmetijski referent g. Sitar Janez. V ciklusu predavanj je tudi referat kmetijskega referenta g. Cimermana o pridelovanju povrtnine, dalje predavanje živinozdravnika g. Kožela Josipa o nalezljivih boleznih malih živali in predavanje o napravah hlevčkov in reji koz ter kunccev, ki ga bo imel strokovnjak Aljančič Franc. Prihodnje dni bo društvo poslalo vsem svojim članom navodila, katera dela naj opravijo že sedaj v februarju, meseca marca pa bo društvo pošljalo navodila za obdelovanje vrtov svojim članom tedensko.

Št. Vid nad Ljubljano

Na pustno nedeljo, 23. t. m. ob pol 8. uri zvečer bo pri Gogoljevi komediji »Revizor«, ki jo bo igrala Blaž Potočnikova čitalnica, nastopilo kar 20 oseb. Zato v nedeljo vsekakor pridite v Ljudski dom, da pustno veselje dobro in koristno zaključite. Preskrbite si že sedaj vstopnice pri Kautmanu!

Po državi

• Mina zopet eksplodirala pri Komiži. Te dni je zopet eksplodirala mina na naši obali, to pot pri Komiži. Mina je po vsej priliki eksplodirala ob otoku Barjaku. Detonacijo so slišali mnogi Komižani, nekateri so videli tudi odsev njene eksplozije. Na kraj eksplozije je odploval nekaj ribiških čolnov, da ugotove podrobnosti.

• Koliko je gospodinjstev v Zagrebu. Izdajanje živilskih kart nudi najlepšo priložnost, da se ugotovi število samostojnih gospodinjstev obratov. Urad, ki se je v Zagrebu bavil s to zadevo, je ugotovil, da ima Zagreb 86.000 gospodinjstev.

• Jezdec brez nog. V Kraljevo morejo videti ljudje vsak dan na ulici nenavadnega jezdec. Je to Savko Bačkulja, junak iz svetovne vojne, ki gre povsod po opravih le na konju. Ta jezdec se ne more sam povzpeti na konja, tudi ne sam razjahati, ker nog sploh nima. Stari Savko je namreč eden onih srbskih vojakov iz svetovne vojne, ki so izvršili čudeže junštva. Ob priliki neke borbe na Kosmaju mu je sovražna granata zdrobila obe nogi. Prepeljali so ga v skuplansko bolnišnico ter mu jih tam odrezali. Danes živi junak Savko tiho in mirno življenje v predmestju Kraljeva in obuja spomine na pretekle dni.

• Na sodni razpravi našel napadalec. V Aleksincu v Srbiji se je zgodil zelo nenavaden primer. Za pričo pri neki sodni razpravi proti držnim razbojnikom je bil tudi kmet, ki so mu lopovi izropali precejšnjo vsoto denarja. Na dolgo in široko je razkladal sodnikom, kako se je rop izvršil. Na koncu pa prosil sodnike za dovoljenje, da sme pregledati, če se morebiti zločinec ne nahaja med publiko. Kmet je skrbno in natančno pregledal vse udeležence, toda zločinca ni našel. Nato je prosil sodnike, naj odrede, da se vsi udeleženci pokrijejo. Zdal je po zopetnem skrbnem pregledu našel roparja, ki je bil tako bled od strahu, da je bil že zaradi tega zelo sumljiv. Sodnija ga je dala takoj aretirati. Ugotovilo se je, da se kmet ni zmotil v osebi.

• 70 pekov pred sodiščem. V Zagrebu po prišlo okrog 70 pekov pred sodno preiskavo zaradi tega, ker so odjemalcom in preprodajalcem zatrjevali, da se je moka podražila, kar pa ni bilo res. To so peki delali zato, da bi preprodajalcem odvezli dobiček pri preprodaji ter na ta način prisilili odjemalce, da pečivo neposredno nabavljajo iz pekarn.

• Stoletnik umrl. V Tetovu v Južni Srbiji je umrl stoletni Koca Antič. Ta mož je igral pomembno vlogo v zgodovini srbskega odpora proti turškemu zatiranju. On je bil tisti, ki je javno obtožil

Ljubljana, 21. februarja

Gledališče

Drama: Petek, 21. februarja: Zaprti. (Gostovanje v Celju: Zaprti vrata). — Sobota, 22. februarja: Sesto nadstropje. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja, 23. februarja ob 15: Snegulčica. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: Cigani. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera: Petek, 21. februarja: Zaprti. (Genoralka). — Sobota, 22. februarja: Tri stare škatle. Premiera. Opereta. Izven. — Nedelja, 23. februarja ob 15: Pri belem konjičku. Izven. Znižane cene od 90 din navzdol. — Ob 20: Tri stare škatle. Izven.

Radio Ljubljana

Petek, 21. febr.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Šolska ura: Pred poštnim okencem (M. Demšar) — 12 Naše narodne (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 V bratskem zagrlaju. — Spored jugoslov. glasbe (Rad. ork.) — 14 Poročila in objave — 14.10 Tujskoprometna poročila: Po stranskih potih na smučeh — 17.30 Z našega juga (plošče) — 18.10 Ženska ura. Socialne datjave in gospodinja (gđ. Vika Penca) — 18.30 Plošče — 18.40 Francoščina (dr. St. Leben) — 19 Napovedi in poročila — 19.30 Otok Kreta (dr. Roman Savnik) — 19.30 Poročila o izseljenicah — 20 Rezervirano za prenos — 21.30 Mandoline in balalajke (plošče) — 22 Napovedi in poročila.

Drugi programi

Petek, 21. februarja. Belgrad: 20.25 Simfon. konc. — Zagreb: 20. Gotovčevi zbori — Praga: 18.50 Valčki — Sofija: 19.50 Opera — Beromünster: 20. Dunajski predklatiki — Budimpešta: 21. Plesna gl. — Ital. postaje: 19.50 Zbor — Sottens: 21. Opereta gl. — Švedske postaje: 20.40 Verdijeva opera »Ples v maskah«. **Belgrajska kratkovalovna postaja:** YUA, YUB (14.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

»Sedejeva družina« priredi v soboto 22. t. m. ob 8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12, veseligo v treh dejanjih »Pri belem konjičku«. Po predstavi prosta zabava. Odbor.

Franciščanska dvorana. Komedija »Oj ta preštantna latinščina« in čisto kramel nas bosta v soboto zvečer ob 8. zabavali. Predprodaja v pekariji Petrič. Florijanska 29, v soboto pa od 4 pop. dalje v franciščanski dvorani.

Predavanja

Prosvetno društvo v Mostah ima danes zvečer ob osmih prosvetni večer. Predava g. prof. dr. Savnik o sodobni Grčiji. Za vse člane udeležba obvezna, drugi vabljeni.

Pedagoško društvo priredi v ponedeljek 24. t. m. aktualno predavanje g. dr. Viinka Brumna o temi »Pedagoški pomen tujih kultur«. Predavanje bo ob 18 v predavalnici Mineraloškega inštituta na univerzi. Vsi, ki se zanimajo za sodobno pedagoško vabljeni. Vstopnine ni.

»Pričarana ženina«, veseligo v treh dejanjih, ki je imela minulo nedeljo nabito polno dvorano, ponovi Stalna prosveta prihodnjo pustno nedeljo ob osmih zvečer v franciščanski dvorani. Vstopnice na razpolago v Soukalovi trafiki Pred škofiji. Ker se igra pozneje ne bo ponovila, ne zamudite te prilike!

Naše dijaštvo

AKD »Ruda« ima drevi ob osmih redni članski sestanek.

SKAD Danica ima drevi članski sestanek s predavanjem tovariša Daničarja o »Volivnih sistemih in volivni pravici« ter koreferatom o »Volivni pravici pri nas«.

AKD VEDA bo imela danes ob 8 zvečer redni sestanek s predavanjem: Psihologija uspeha.

Akademski klub Straža ima danes zvečer ob 8 XV. redni sestanek. Govoril bo ravnatelj g. dr. Jože Pogačnik o Mohorjevi družbi. Predavanje bodo pojasnjevale sklopične slike. Za člane obvezno, starešine iskreno vabljeni.

Cerkveni vestnik

Stalna kongregacija Marijinega varstva za gospe ima danes, 21. t. m. ob 17 svoj redni shod. K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Kmet, Dunajska cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

zloglasnega bega Jusufa zaradi njegovega nečloveškega postopanja s srbskimi kmeti. Njegova tožba je imela uspeh. Jusuf beg je v pravdi izgubil.

• Turški tobak preko Sušaka v Ameriko. Večje količine turškega tobaka izvažajo preko Sušaka v Ameriko. Prevažajo ga naše trgovske ladje.

• Tuberkuloza ni doma le v Sloveniji. V Slavoniji je zelo razširjena tuberkuloza. Tako so v majhni vasi Bizovcu na isti dan umrle štiri osebe, vse od tuberkuloze.

Umetnost

»Ali tudi Vi igrate na glasovir, gospod ravnatelj?«
»Ne, ljubi moj, jaz tudi ne znam.«

Jadrarno letalo vlečejo na višino, da ga od tam spuste v sinji zrak.

LJUBLJANA

Občni zbor angleškega društva

Ljubljana, dne 20. februarja.

Snoči je bil v lastnih društvenih prostorih v Tavbarjevi ulici devet letni občni zbor Angleškega društva. Prireditve, ki jo je vodil predsednik društva dr. Majaron, se je udeležilo veliko članstva, počastil pa jo je tudi novi angleški konzul v Ljubljani g. Pettitt.

V svojem pozdravnem govoru je predsednik počastil spomin nedavno umrlega lorda Lloydja, predsednika British Councila, ki je bil tudi ljubljanskemu društvu vedno zelo naklonjen, za kar se mu je predsednik še posebej zahvalil. Poročilo odbornikov bo pokazalo, je dejal, kako plodno je bilo delo Angleškega društva.

Tajniško poročilo je dal tajnik društva dr. Švigelj. Iz poročila posnemamo, da ima društvo 230 članov, da je priredilo v tekočem letu 19 tečajev, ki jih je obiskovalo 156 učencev. Tečaji so naslednji: pet za začetnike v angleščini, trije za naprednejše, dva konverzacijska, eden za literaturo, eden za moderno literaturo, eden za čitanje Shakespeara, eden za moderno dramo, komercialni in še dva posebna tečaja izven društvenih prostorov. Učiteljev ima društvo pet, in sicer dva Angleža in tri domače moči. Društvo je vsako sredo prirejalo čajanke s konverzacijo in se je teh prireditev redno udeleževalo veliko članov in gostov. Izrednih predavanj je bilo šest: o Mount Everestu od Hughja

Ruttledgea, o Orknejskih otokih (Copeland), o naših alpskih cvetlicah (Copeland), o angleškem slikarstvu (Anih. Bertram), o Welesu (Mr. Roberts) in o nameštenskih klubih v Angliji (A. Robinson).

Knjižničarjevo poročilo je prebrala gđ. Šušteršičeva. Knjižnica ima sedaj že 1300 različnih knjig. Ker je vsak dan odprta, je obisk izredno razveseljen in skoraj vse knjige stalno krožijo.

Blagajniško poročilo je dal dr. Sufer. Blagajna se bori z velikimi težavami in bi bil razmah društva seveda še večji, ko bi bili dohodki večji. Tako pa blagajna krije društvene stroške le z veliko težavo in še to le z dobrohotnimi prispevki in osebnimi žrtvami članov samih.

Po čitanju poročil je ravn. Miklavčič predlagal zahtavo dosedanjemu odboru za njegovo poštovno delovanje. Občni zbor je zahtavo izrekel s ploskanjem in dal odboru odvezo in priznanje.

Na koncu so bile volitve odbora. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dr. Majaron, za podpredsednika dr. Sufer, za tajnika dr. Švigelj in gospa Copeland, za blagajnika Ivo Brčić, za odbornike pa dr. Voršič, lektor Robinson, gospa Kotjančičeva, gospa prof. Grahorjeva, ravnatelj Miklavčič in ravnatelj dr. Kržan.

Po obnem zboru je bila čajanka, pri kateri se je novi angleški konzul osebno spoznal s številnimi člani in prijatelji Angleškega društva.

zaposlene in delajo tako rekoč noč in dan, vendar te drobne zapiske natanko primerjajo s krušnimi kartami. Uredba namreč pravi, da tisti ne sme imeti karte, ki ima doma že moko. Ta uredba pa tudi pravi in zahteva globe in zapor ter konfiskacijo blaga v skritih zalozah. — Iz zapisikov mestnega trošarskega urada je razvidno razveseljivo dejstvo, da Ljubljani gotovo ne bo treba stradati, saj je po

skritih shrambah toliko fine moke, da bi za slovo od predpusta lahko cvrli krofe od debelega četrta najmanj še teden dni čez pekelnico prav pri vseh hišah. Če bi namreč najskrbnejši abirali mlog svojo moko razdelili, bi bilo krofov dosti prav na vseh mizah vsak dan pri kosilu in večerji ter še za malico. V sladkost veselja te tolažilne ugotovitve bo pa iz mestnega preskrbovalnega urada in iz redke hiše na Bleiweisovi cesti kanila maršalka greška kaplja. V mestnem preskrbovalnem uradu namreč že zaključujejo račune in kmalu se bodo razproli pooblašeni odposlanci državne policije po shrambah lastnikov krušnih kart... Zares bridki časi prihajajo nad skrite zaloge živil! Iz krušnih kart se odvijajo strupene kake paragrafov in se plazijo po izpraznjenih shrambah sikajoč proti lastnikom, ki se prepadijo poslavljajo od svojih belih zakladov ter trepetaje odhajajo na še druge nagrade na policijo in sodišče. In kakor se v teh spreminljivih časih vse preobrača, da je celo mitnica postala dobrotnica Ljubljancem, tako tudi doživljamo žudeže, kako se tajajo ledena erca ter se vnečajo v ljubezni do bližnjega. Takli trdosrčnejši, ki nikdar niso hoteli videti reveža in njegove bede, seveda nehoti postajajo dobrotniki revežev, ker s svojimi skritimi zalozami policijo skladišča revnim in bogatim enako odmerjene moke. Toda tudi za take neprostopolne dobrotnike revežev ima mestni prehranjevalni urad še zadnjo tolažbo. Dan na dan namreč tiho prihajajo vrste skeanah in vračajo krušne karte. Diskretni uradniki brez besede črtajo ime skeanega grešnika iz ugodnega imenika in vse je spet dobro. Kdor ima torej doma majhno zalogo moke ali drugih racionalnih živil, naj naglo karto vrne prehranjevalnemu uradu in vse bo mirno urazeno brez škode za lastnika zaloge, ker pač brez karte ne bo mogel več izkoristiti vsemu prebivalstvu namenjenih zaloz. Kdor ima pa velike zaloge skrite, tega naj prepriča lastna pamet, kako nevarno je v teh spreminljivih časih misliti na špekulacijo in odiranje revežev.

23. februarja vsi na prireditve

SK Planina v Delavski zbornici

MARIBOR

Mojstri ponarejanja obsojeni

Razprava se je končala snoči, sodba je bila razglašena danes opoldne

Maribor, 20. februarja.

Tri dni je trajala senzacija na mariborskem okrožnem sodišču, ki je privlačila k razpravi proti ponarejevalcem 500 dinarskih bankovcev ogromno število radovednežev. Razprava sama je bila snoč po dvodnevnem napornem obravnavanju ob 8. zvečer končana, sodišče pa je sklenilo, da se sodba razglasi danes dopoldne ob pol 12. uri. Zasliševanje prišlo je bilo končano včeraj popoldne, nato pa so se začeli govoriti zagovornikov, ki niso imeli prijetne naloge, saj sta bila samo dva plačana, ostalih osem pa je moralo dva dni zastopati sedeti pri razpravi, ker jih je postavilo sodišče. Po govorih zagovornikov pa je nastopil državni tožilec, ki je bil jako oster ter je zahteval za glavne obtožence Majcna, Grašiča, Vabiča, Zuraja in Jurija Bogomila najvišjo kazen, ki jo zakonik za te vrste zločine predvideva.

Dasi je bila za danes najavljena razglasitev sodbe za pol 12. uro, so vendar ljudje, ki so hoteli prisostvovati razpravi do konca, že ob 9. uri jutraj docela napolnili hodnike pred razpravno dvorano ter se tiskali k vhodu, vedoč da spet ne bodo vsi dobili prostora. Ko pa so se odprla vrata dvorane, je nastal tak naval in pritisk, da so enega, ki je stal tik pri vratih, ostali podrli ter ga pohodili, tako da je dobil precejšnje poškodbe.

Ljudje so nestrno pričakovali prihoda sodnega dvora, obtožencem, ki so se proti 11. uri zbirali na zatočnih klopih, pa je bilo bolj težko pri sreč, ker je večina sedela pobita in zalostna. Po 11. uri so pripeljali pazniki tudi obtožence iz preiskovalnega zapora. Sodni dvor pa je prišel v dvorano šele nekaj minut pred 12. uro ter je začel predsednik senata dr. Turato ob napeti tišini s čitanjem sodbe, ki se glasi:

Majcen Frane se obsoja na 6 let robije, 600 dinarjev denarne kazni ali 10 dni zapora, trajno izgubo častnih pravic; Grašič Anton 8 let robije, 900 din denarne kazni, 8 let izgube častnih pravic; Vabič Mohor 8 let in 6 mesecev robije, 600 din globe, 4 leta izgube častnih pravic; Majhen Josip 1 leto in 6 mesecev strogega zapora, 300 din globe, 2 leti izgube častnih pravic; Zimšek Franciška 2400 din globe ali 40 dni zapora; Kolarič Jožef 10 mesecev strogega zapora, 300 din globe ali 5 dni zapora, 2 leti izgube častnih pravic; Jurij Bogomil 1 leto in 2 meseca robije, 300 din globe ali 5 dni zapora, 8 let izgube častnih pravic; Merlak Ivan 8000 din globe ali 50 dni zapora ter na plačanje stroškov kazenskega postopanja; Zuraj Anton 2 leti in 6 mesecev robije, 600 din globe, 2 leti izgube častnih pravic; Belec Josip 1 leto robije, 300 din globe ali 5 dni zapora, 2 leti izgube častnih pravic; Stajnko Ignac 2 mesece zapora; Tomanič Jakob 1 leto in 2 meseca strogega zapora, 300 din globe, 2 leti izgube častnih pravic; Košir Stefan 1 leto in 2 meseca strogega zapora, 300 din ali 5 dni zapora, 2 leti izgube častnih pravic; Štempihar Jožef 1 leto in 2 meseca strogega zapora, 300 din globe ali 5 dni zapora, izguba častnih pravic 2 leti; Štempihar Marija 8 mesecev strogega zapora, 300 din globe ali 5 dni zapora, izguba častnih pravic za 2 leti; Kosi Josip 3000 din globe ali 50 dni zapora ter plačilo stroškov postopanja; Habjan Josip 1 leto in 3 meseca strogega zapora, 300 din globe ali

5 dni zapora, 2 leti izgube častnih pravic; Malunec Milka 1 leto strogega zapora, 300 din ali 5 dni zapora; Malunec Josip je bil edini od vseh obtožencev v procesu oproščen; Vugrin Martin 7 mesecev strogega zapora, 300 din ali 5 dni zapora, 2 leti izgube častnih pravic; Vrus Ivan 7 mesecev strogega zapora, 300 din globe ali 5 dni zapora, 2 leti izgube častnih pravic; Kostanjevec Eliza 7 mesecev strogega zapora, 300 din ali 5 dni zapora, 2 leti izgube častnih pravic; Kostanjevec Ivan ml. 7 mesecev strogega zapora, 300 din globe ali 5 dni zapora; Kostanjevec Ivan st. 8 mesecev strogega zapora, 300 din globe ali 5 dni zapora, izguba častnih pravic 2 leti; Senekovič Tomaž 9 mesecev strogega zapora, 300 din denarne kazni ali 5 dni zapora, izguba častnih pravic 2 leti; Tomanič Janez 7 mesecev strogega zapora, 300 din ali 5 dni zapora, 2 leti izgube častnih pravic; Meglič Stanko 6 mesecev strogega zapora, 300 din globe, 2 leti izgube častnih pravic.

Vsi obsojenci so dobili nepogojne kazni. Vsi predmeti, ki so v zvezi s ponarejanjem, se zaplenijo, vsem se pa šteje preiskovalni zapor v kazen. Glede zasebnih udeležencev pa morajo nekateri solidarno, drugi posamezno poravnati povzročeno škodo.

† Jurij Košir

Maribor, 20. febr.

Včeraj zvečer ob 10 je na svojem stanovanju v Jerovskovi ulici zadet od srčne kapi umrl upokojeni nadpredsednik finančne kontrole gospod Jurij Košir. Pokojnik se je rodil leta 1871. v škofiji Liki na Gorenjskem. Služboval je dolga leta na Primorskem in v Istri. Po prehratu pa v Mariboru. Nekaj časa je bil starešina finančne kontrole na mariborskem glavnem kolodvoru, nato pa je bil 14 let v mestni službi. Pokojnika je dičil kremenit krščenik in slovenski značaj. Svoje otroke je vzgojil v krščanskem duhu in jim že v mladih letih vcepljal odločno narodnostno zavest, kar v časih stare Avstrije ni bilo ne lahko ne prijetno. Sin inženir Vinko je uradnik Pokojniškega zavoda v Ljubljani in agilen delavec v raznih naših društvih, hčerka Zorka je poročena z bivšim narodnim poslancom in odvetnikom Bajlecem v Murski Soboti, najmlajši, Danilo, pa študira na ljubljanski univerzi pravo. — Pogreb blažega pokojnika bo danes popoldne ob 16 iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežje. Sv. maša za dušnico se bo brala v soboto, dne 22. t. m., ob sedmih jutraj v cerkvi sv. Magdalene. — Naj počiva v miru, sorodnikom naše globoko sožalje!

m Jeklarji v Guštanju v mezdnem gibanju. V guštanski jeklarni so delavci potom svojih zapnikov sporočili vodstvu tovarne že meseca januarja, da zahtevajo zvišanje draginskega prispevka. Ker ni bilo odgovora, so se obratni zapu v predpisnem roku spet oglašili pri vodstvu podjetja, ki pa še dosedaj ni reagiralo na zahteve delavstva. Guštanska jeklarna spada v veliki koncern Böhrerjevih podjetij v Nemčiji. Delavstvo bo zaradi tega nastopilo pot, ki je v mezdnem gibanju predpisana, da uveljavi svoje upravičene težnje.

m V soboto premiera. V mariborskem gledališču bo jutri, v soboto, premiera Parmove opere »Caritine Amazonke«.

m Zdravniški znanstveni sestanek se bo vrnil danes ob 18. uri v fizikalni sobi internega oddelka splošne bolnišnice. Primarij dr. Černič bo predaval o smotrenem in nesmotrenem zatiranju raka. Vabljeni so vsi zdravniki.

m Policija pridno čisti. V sredo je bila spet racija ter je policija vzela zlasti na piko Vetrinjsko ulico z njenimi lokali ter raznimi skrivališki temnih elementov. Posledica je bila aretacija 9 sumljivih oseb. Ena izmed aretirank je povzročala strašnilom toliko postla, da so morali naprositi nekega lastnika osebnega avtomobila, da je stražnike in ujetnico odpeljal v policijski zapor. V avto se je aretiranka kar rada in brez odpora vseda.

m Redna letna skupščina prevoznikiških obrtnikov bo jutri zvečer ob 19. uri v kazinski dvorani.

m Lovska društvo v Mariboru ima v nedeljo 23. februarja ob 9 dopoldne v lovski sobi hotela Orle občni zbor.

m Izdatki mestne občine za zdravstvo. Svoječasnno smo že poročali, da je zdravstveno skrbstvo v Mariboru vzorno organizirano ter se mora naše

mesto v prvi vrsti temu zahvaliti, da slovi zaradi svojih urejenih zdravstvenih razmer. Občina pa za te vrste tudi žrtvuje primerne svote. V novem proračunskem predlogu je predvideno 1.810.580 din izdatkov za zdravstvo, dočim je izdala za tekoče proračunsko leto v te namene 1.749.075, tako da znaša povečanje 61.505 din. Za zatiranje kužnih bolezni, razkuževanje, prevoz infekcijskih bolnikov, za cepivo itd. je določeno 10.500, za raztelesenje 1130, za zdravstvene ustanove 17.700 in sicer za podporo 15.000, zaščitni sestrski protituberkuloznega dispanzorja pa 2700, javni bolnišnici bo prispevala občina 267.000, mestnim podjetjem bo povrnila za dobavo vode 1.500.000, za ortopedično telovadbo telesno slabo razvitih otrok 9000, za razne druge izdatke pa je predvideno 8250 din. Izdatki za zdravstvo znašajo 3,21% celotnega proračuna.

m Rokoborec za simek pomoči! Opozarjamo občinstvo na veliko dobrodelno prireditev mariborskih rokoborcev v prid zimske pomoči mesta Maribora. Vršla se bo v nedeljo dopoldne v veliki unionski dvorani ob pol 10.

Gledališče

Petek, 21. februarja: zaprto.

Sobota, 22. februarja, ob 20: »Caritine Amazonke«. Premiera. Red A.

Nedelja, 23. februarja, ob 15: »Habakuke«. — Ob 20: »Sumljiva oseba«. Znižane cene.

CELJE

Uspehi Rdečega križa

V mestni posvetovalnici je bil v sredo zvečer redni letni občni zbor okrajnega odbora društva Rdeči križ. Predsednik je po svojem pozdravnem nagovoru sporočil, da je glavni odbor v Belgradu odlikoval 4 zaslužne odbornike za poštovno delo: primarija g. dr. Rajšpa, dr. Rebernika, dr. D. Hočvarja in dr. Ivana Podpečana. Odlikovanci so sprejeli diplome in odlikovanja. Tajniško poročilo je dokaz, da okrajni odbor RK v Celju tiho, vendar vztrajno in uspešno deluje.

V pretekli poslovni dobi je priredil RK 3 samarijanske in 4 bolničarske tečaje, med temi enega za dijaštvo celjske realne gimnazije in trgovske šole. Samarijanski in bolničarski izpit je položilo 224 oseb. Okrajni odbor je doslej priredil 17 tečajev, iz katerih je izšlo nad 500 izprašanih samarijanov in bolničarjev, oz. samarijank in bolničark.

Glavni odbor je odlikoval predsednika RK v Celju dr. Hermana in inž. Laha v St. Jurju pri Celju s srebrno svetinjo za zasluge za RK. Okrajni odbor šteje danes 267 članov. Preteklo leto je priredil letni RK, ki je uspel. Posebno pozornost je posvetil odbor pripravi zalogo opreme za socialno bolnišnico in dobil za to precejšnjo podporo v denarju. RK podpira tudi dijaški kuhinji na gimnaziji in na deški ter dekliški mešč. šoli. Vsem kuhinjam je odbor poklonil po 500 din. Krajevni zaščitni otrok v Celju 1000 din, podmladku RK na šoli na Ljubčini 200 din, na šoli v St. Pavlu pri Prebrodu 150 din, za bitolske žrtve 500 din, za francoske begunske otroke 300 din. V bodočnosti bo odbor uredil tudi svojo knjižnico. Organizacija edinic RK je uspela in so edince v vseh krajih razen na Kalobju, v Novi Cerkvi in Petrovčah.

Društvo je imelo 82.924 din dohodkov in 44.000 din izdatkov. Rednostno društvenega inventarja znaša 40.000 din. Proračun za leto 1941 predvideva 29.300 din dohodkov in ravno toliko izdatkov. Pri slučajnostih je bilo predlagano, da bi okrajni odbor priredil samarijanske tečaje za podmladke RK na deželi.

c Sestanek zastopnikov celjskih nameščenec. Pred kratkim osnovani Akcijski odbor zastopnikov celjskih nameščenecskih organizacij je sklical v sredo zvečer v vrtni dvorani hotela Evropa zaupnike celjskih nameščenecskih organizacij, da s njimi razpravlja o perečih nameščenecskih vprašanjih, zlasti o izvedbi pobiranja podpisov, na podlagi katerega naj bi prišla nova uredba o nameščenecskih draginskih dokladah. V Celju so nameščeneci zbrali že lepo število podpisov, da se pa akcija izvrši v popolnem obsegu, je Akcijski odbor pritegnil k sodelovanju tudi nekatere zaupnike posameznih nameščenecskih organizacij. O akciji bomo poročali obširneje v nedeljski številki. Vse zastopnike, ki so prejeli nalogo pobiranja podpisov, naj isto vestno izvrše in čimprej oddajo podpisane pole. Nameščeneci, bodimo zavedni, podpirajmo drug drugega in dosegli bomo uspeh! Naša borba je lojalna in zakonita, zato naj se nihče ne plaši pred eventualnimi grožnjami. Izpolnimo navodila, ki nam jih je dal na seji predsednik nameščenecškega oddelka Delavske zbornice tov. inž. Košir iz Ljubljane. Čas je kratek, zato pohitimo!

c Ljubljanska drama uprizori drevi ob 8 v Mestnem gledališču Pragovo dramo »Zaprta vrata«. Pričetek točno ob 8.

c Dodatne izkaznice za delavce-težake izdaja Bratovska skladišnica v Celju, na kar vse delavstvo opozarjamo.

c Pojasnilo. Celjska mestna občina bo uveljavila za kinematografe od prodane vstopnice 1 din občinske takse, ker je taka taksa primerna socialna obdavčitev. To v pojasnilo k večeranjemu poročilu.

c Gasilski samarijanski tečaj bo 28. februarja v celjskem Gasilskem domu. Predavala bosta dr. Podpečan in dr. Kozin.

c Listnica uredništva. Dobelešek Rudi naj se zgleda v uredništvu zaradi lepe službe kot lesni manipulant. Rok le 2 dni.

c Važno opozorilo za Vojničane. V trafiki g. Gorenška dobite lahko dnevi »Slovenec« in »Slovenski dom«. Prav tako dobite oba lista v trafiki pri organistu g. Soparju.

c Ljudsko vseučilišče priredi v ponedeljek ob 6. zvečer v meščanski šoli poučno predavanje »Slovenje-stajersko baročno slikarstvo«. Predaval bo umetnostni zgodovinar g. prof. dr. Šijanec iz Celja.

c Celjska poslovalnica zavoda za pospeševanje obrti Zbornice za TOI obvešča vse prijavljence za mojsterski izpitni tečaj, da se isti prične v sredo, 26. februarja ob 7 zvečer v celjskem Obrtnem domu.

c Vknjižba za inozemsko društvo. V zemljiški knjigi okrajnega sodišča v Celju je bila vknjižena na posestvu vrtnarje pokojne Avgustine Dirnberger nadzastavna pravica za varnost posojilne dajatve v znesku 4000 din in za postranske obveznosti določene varščine po 800 din v prid posojilodajalca društva »Reichsdeutscher Hilfsverein« (Pomožnemu društvu nemških državljani) v Ljubljani, podružnici v Celju. Predstavniki tega društva v Celju je g. inž. Walter Grahmann v Celju, zaposlen pri tvrdki Westen dd.

Ena najbolj izvrženih čet japonskega letalstva.

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska opera: »Rusalka«

Med skladatelje, ki so dvignili češko glasbeno stvariteljsko do ravni svetovne vrednosti, spada Anot Dvořák, avtor »Slovanskih plesov«, simfonij, oratorij, kantat, uvertur, simfoničnih pesnitev in opernih del, med katerimi je najbolj znana »Rusalka«. Kakor F. Smetana, kasneje Janáček, je tudi Dvořák črpal iz ljudskega glasbenega zaklada in na tej osnovi gradil svoja dela. Tako je v Rusalki opaziti tisto tipično češko svojost ljudske motivike.

Dasi drama nima ravno izrazite dramatsko gibalne stopnjevitosti, vendar je v glasbi utelešena globina najtanjših refleksov človekove duševnosti, ki se oglašajo v pevski melodiji in venomer razgibanem orkestru; Dvořák ne pozna tonskega slikanja ali kakšnega podčrtavanja dramatskih zunanjih efektov. Njegova glasba je odsev človekove duše in njenega dogajanja — prav za prav je to Dvořákov svet, zajet v vseh odtenkih po lepoti hrepence narave, prelit v najčistejšo glasbeno izoblikovanost, ki ji je vpliv kakšnega razumarsko-miselne vodila tu. Kakor je dramatska snov dvignjena v pravični svet, tako je tudi Dvořák ob tem lažje našel ključ k čimbolj absolutnemu tonskemu oblikovanju, dvignjenemu do najvišjega, lepega in globoko v človeka segajočega.

Značaj dela sta tako dirigent kakor režiser pravilno dojela: prvi je pooblikoval muzikalni koncept kot nekaj samostojnega, v sebi zaključenega ne glede na soliste in dramatsko dejavnost, drugi pa je znal režijo temu podrediti in delu vdihniti pravično naravnost ter predstaviti o pravičnih bitjih, kar se mu je najbolj posrečilo v oblikovalki Rusalka. Tako smo dobili predstavo s pravilno in obojestransko dobro interpretacijo, le da režijsko podreditev muziki pretrga na nekaj mestih za spoznanje preveč zunanje izražena bolečina in nemir glavne junakinje. V celoti pa je režija prav dobra v pravično umirjenem poteku. V skladu je tudi inscenacija gosp. V. Skružnjaja. Režiral je gosp. C. Debevec.

Predstavo je vodil g. N. Stritof, ki je interpretiral dobro. Orkester mu je tokrat zvenel še dovolj dobro: trobica na nekaterih mestih so popolnoma zadovoljevala, dočim so se manj posrečila težja mesta, kjer je trpela predvsem intonacija, prav tako tudi pihala posameznikov in v skupini; godala so bila dobra, če izjemoma ritmično razrahljanost v pasajah, čela so bila boljša kot do sedaj, vendar še manjka do popolnosti v smislu do sedaj že ugotovljenega. Če bodo pri nadaljnjih predstavah odpadli ti nedostaki, bo orkester prav dober. — G. Stritof je topot v smislu že zgoraj navedene značilnosti muzikalne zasnove prav tako pazil na

interpretacijo solistov kakor tudi zbora, ki je izvanredno dobro zvenel ter smiselno muzikalno oblikoval — čeprav tudi v podrejenosti. Glasovna uravnoveščenost ter barvna skladnost zbora je tu morda celo boljša kot pri »Hlapcu Jernejcu«.

Naslovno vlogo je pela gdč. V. Heybalova. Njena Rusalka je bila igralsko v celoti dobra, na posameznih mestih je dosegla visoko igralsko-oblikovalno popolnost. Tudi v petju je presenetila. Spoštost od prevelikega truda prejšnjih predstav ji je vrnila kvaliteto petja: višine so bile znatno boljše, celo v srednji legi je močno popustil vibrato, le tu pa tam moti še pripričevanje sape. Oblikovanje melodičnih linij je na visoki stopnji, le tu pa tam še motijo premočni poudarki, kakor tudi preostri dinamični prehodi zlasti iz f v p, ker le zrušijo tu pa tam frazo. V celoti pa je njena oblikovalna kultura prav v Rusalki močna in visokovredna. — Princeza je oblikoval g. Gostič. Na tej predstavi nas je bolj zadovoljil glasovno, kakor nekaj tednov sem. Predvsem višine so bile mehkejšje in intonacijsko čiste, kulturo v pevskem oblikovanju pa itak poznamo. Kot princ je pevsko boljše kakor v igri, dasi tudi igralsko popolnoma zadovolji in prepriča. — G. Betetto je kot povodnji mož prav lepo oblikoval pevski del, dočim mu vloga ne nudi igralskega razuma. Najlepše in najbolj polno mu zvenijo toni v srednji in srednje visoki legi, dočim je višina v tej vlogi slaba in suha. — Knežna — gdč. Laboševa je v igri dobra, v petju deloma, ker pevsko oblikovanje slabi vibrato, ki se veča z višino tona. Visoki toni so silno slisnjeni ter intonacijsko negotovi. Tudi izgovarjava je premalo jasna. Skratka, ostati je pri istih ugotovitvah, kakor ob otvoritveni predstavi. — Ga. Kogejeva je igralsko prav dobro podala čaravnicu, v petju pa je ugotoviti isto kot do sedaj. — Godzarja je pel g. Sladoljev, ki je tudi igralsko zadovoljil. — Ga. Barbičeva pa je pokazala v tej vlogi pevski napredek; glas je v srednji legi pridobil večjo prodornost, izgovarjava jasna in razumljiva. Zaigrala je kuharico dobro. — Tri vile so predstavljale ga. Vidaličeva, ga. Ivančičeva in gdč. Polajnarjeva. Vse tri so dobro in mestoma prav skladno ter glasovno uravnovešeno pele, le mimogrede je zmotil vibrirajoč ton prve vile ter sem pa tja intonacijsko malo negotov ton druge vile. Vendar moram ugotoviti, da je ga. Ivančičeva v tej vlogi še najbolj odgovarjala pevskim zahtevam. Če bi bilo mogoče vzdržati to stopnjo v težjih stvareh, potem bi bilo razveseljivo upanje na pomembno izboljšanje. — Vlogo lovca je izpolnil g. Rakovec dobro.

Predstava »Rusalka« je v celoti na prav dostojni izvajalski višini.

Časopis za zgodovino in narodopisje, letnik 35, št. 1—2

Mariborska zgodovinska revija, ki ima v vidiku predvsem raziskovanja mariborskega področja od zgodovinske in etnične strani ter pomeni središčni organ mariborskih znanstvenikov. Časopis za zgodovino in narodopisje, je v svoji prvi dvojni številki 35. leta prinesla že zopet več nad vse zanimivih razprav in poročil. Uvodna razprava Antona Smodiča, Nove tatenske najdbe na Dravskem polju, prinaša natančen opis vseh številnih arheoloških najdb v raznih krajih Ptujkega polja, tako v Forminu, kjer jih je največ, potem v Stojnici, Skorbi in ptujski Panorami. Predvsem so forminske najdbe vredne natančnega pregleda, ki ga podaja ta razprava, v kateri so vse te najdbe po arheoloških principih opisane, narisane ter tudi zgodovinsko raztolmačene kot ostanki keltskih in rimskih dob. Kraji, kjer so bili najdeni, pa nudijo domnevo, da je tod šla ob Dravi rimska cesta. — Trije naslednji članki pa so referati, ki so jih imeli odlični slovenski zgodovinarji na svojem 2. sestanku na Ptujski gori v l. 1940, kjer so obravnavali predvsem zgodovino naselij in kolonizacij. Načelno besedo o stanju in nalogah slovenske kolonizacijske zgodovine je podal univ. prof. dr. Milko Kos, ki je poudarjal potrebno po takem raziskavanju osnovne zgodovine naših tal ter tudi razložil potrebo poseganja na pomožne vede, ki morejo kakor koli pozitivno vplivati na trdnost rezultatov. Za zgled uspešnega znanstvenega raziskavanja je omenil Blaznikovo zgodovino kolonizacije brziškega okolja. Zato je bil tudi prof. dr. Pavle Blaznik opravičeno poklican, da k tem načelnim besedam da svoj koreferat o praktičnem delovanju na terenu takega raziskavanja ter je tako v članku O metodah proučevanja kolonizacijske zgodovine prikazal delo kolonizacijskih študij, opozoril na težave, na katere naleti tak raziskovalec, ter na pravilno uporabljanje urbarjev, katastrov, etnografskih razmer in ledinskih, osebnih imen ter omenil tudi prvo metodo, ki določa starost naselja po fosilnih ostankih (smetiščih). Uspeh takega urbarnega raziskavanja je podal tudi dr. Fr. Mikšič, ki je za to priliko primerjal ledinska in hišna imena občine Luče ter prišel do zanimivih rezultatov, kako dolgo se drže ena in ista imena pri hišah, ter na podlagi imen sklepal o posestnih spremembah te občine tekom stoletij. To so torej tri predavanja, ki so plod 2. sestanka slovenskih zgodovinarjev. — Mladi pravnik in dramatik Stanko Kopicper je prispeval pravno-narodopisne prispevke s tem, da je razbral pravne starine ormoškega okraja: kako se kaže pravni čut v slovenskih navadah in običajih. Študija je zanimiv prispevek k slovenski pravni zgodovini ter narodopisju ormoškega okraja.

To bi bile razprave. V rubriki Izvestja pa Josip Mravljak lokalizira admontska posestva, ki se v listinah imenujejo Chamenaten, Caminata v Kluzah, ki je soseska med Sv. Boštjanom in Vrti pod Dravogradom. Inž. arh. Marjan Mušič, ki restavrira sedaj sedaj mariborsko stolnico, razbira sedaj gradivo, ki ga je dobil v mariborski stolnici ter spada v dobo med romantiko in gotiko.

Franjo Baš govori o zgodovini trga Rečica, v kolikor se mu kaže v novih arhivalijah gornjegrajske gospoščine, ki jih Baš še dalje časa tako uspešno uporablja za svoje študije. Dr. Fr. Ilesič je prispeval nekaj drobica o Antonu Kremplju (o ruskih rubljah in o imenu Vekoslav). Slovenjgriški župnik Jakob Soklič prinaša nekaj gradiva o Davorinu Trstenjaku ob priliki 50-letnice njegove smrti. Dr. Fr. Ilesič podaja življenjske podatke ljutomerskega in ptujskega advokata dr. Jakoba Ploja, brata dr. Koroščeve matere, ki je tudi dr. Korošča spravi v šole, plačeval zanj dve leti stanovanje in ga imel tudi na hrani.

Nekrologe prof. Gabrijelu Majcenu, dr. VI. Travnerju, prof. dr. F. Šišću ter šolskemu svetniku E. Lileku je napisal Fr. Baš. V rubriki Slovo je ocenjenih nad dvajset zgodovinskih knjig v raznih jezikih. Tudi Zapiske poživljajo zgodovinske drobtinice. 19 slik ponazarja Smodičev in Mušičev članek. — To revijo vsem priporočamo, kakor tudi članstvo pri Mariborskem zgodovinskem društvu, ki je že zveženo z narodo.

Naše delo

Zveza fantovskih odsekov nadaljuje z rednimi izdajami knjižice »Naše delo«, ki so predvsem namenjene fantovskim sestankom po odsekih naše fantovske organizacije.

Pred seboj imamo zadnje tri knjižice za fantovske sestanke. V njih se v glavnem nadaljuje tvarina, namenjena okrožnim tekmam in drugemu obravnavanju na sestankih. V knjižici »Naše delo« za december je največ govora o dobrem tisku, o čemer je pač treba na koncu vsakega leta ponovno govoriti. Tudi se v tej knjižici nadaljuje predavanja v delavskem vprašanju, in sicer o tu govora o obratnih delavskih zaupnikih in o sodiščih delavskega zavarovanja, torej stvari, ki morajo v prvi vrsti zanimati vsakega našega fanta-delavca, in prav teh je mnogo v naši organizaciji. Kmetstvo vprašanje se nadaljuje z razpravo o veri našega slovenskega kmeta in še posebej o razmerju med našim kmetom in delavcem. Glavna tvarina — narodno obrambno vprašanje — vsebuje v decembrski knjižici zanimivo razpravljanje o razmerju med vero in narodnostjo, med velikimi in malimi narodi ter med kulturnostjo in narodnostjo. Iz organizacijskega življenja navaja člankar naše fante na članske dolžnosti, na povečanje pažnje našemu naraščanju, na tekme in na članarino. Vsakemu sestanku pa so zmerom pridelana tudi verska in cerkvena razmišljanja. Ob koncu je knjižica posvečena pripravi božičnice med našimi fanti po odsekih.

Januarska knjižica »Naše delo« nadaljuje v narodno obrambnem vprašanju z razpravo o razmerju slovenstva do katoličanstva, v delavskem vprašanju je še zmerom govor o obratnih zaupnikih, in sicer to pot o njihovih volitvah, dalje pa razpravlja člankar v tem poglavju o zaščitenih organizacijah našega delavstva ter o razmerju delavstva do našega naroda. V kmetijskih vprašanjih govori pisec o kmetu in njegovem delavu, o zašlugah kmeta za našo kulturo v preteklih dobah ter o skupnosti, ki vlada med sosedstvom na kmetih. Druga vprašanja so v tej knjižici krajše obdelana, zato pa je bil poseben sestanek v januarju posvečen žalni komemoraciji za pokojnim slovenskim narodnim voditeljem dr. Antonom Korošcem. Za to žalno proslavo prinaša knjižica več deklaracij, žalostink in govor izpod peresa dr. Josipa Hohnjeja.

Najnovejša knjižica »Naše delo« prinaša tvarino za fantovske sestanke za tekoči mesec februar. Pomembna vprašanja so obravnavana v poglavju narodno obrambno vprašanje, tako narodna samoobramba, narodna svoboda, razmerje med Slovenci in Jugoslavljo. V kmetiskem vprašanju se nadaljuje razprava o sosedstvu na kmetih, govor je o izobrazbi kmetijske mladine, posebej pomembno in zanimivo pa je poglavje z naslovom »Pravde žro kmetijec«. V delavskem vprašanju pa je največ govora o nastanku in koncu slovenskega marksizma in njegovih organizacij ter o enotni delavski organizaciji in končno o delavski zbornici prej in sedaj.

Tako zadnji trije zvezki zbirke »Naše delo« prinašajo vse polno važnih in prezanjivih predavanj, člankov in razprav iz našega socialnega, verskega in stanovskega ter splošnega kulturnega življenja. Marsikaj izmed tega je namenjeno predvsem našim fantom kot tvarina za tekmovalne, velika večina vse snovi pa je namenjena tudi splošnosti. Zato na vse zbirke »Naše delo«, ki jo izdaja Zveza fantovskih odsekov, opozarjamo vse naše prosvetne, organizacijske in kulturne delavce. Vse knjižice lahko vsak čas dobite pri ZFO v Ljubljani.

Novi poglavar Grčije: Korizis, Metaksov naslednik

Iz Aten poročajo: Ko je Metaxas še živel, je bilo večkrat slišati, kako so bili v skrbch za njegovega naslednika. Takrat se je že slišalo ime Korizis, in da je to najbolj zmožna grška osebnost, kakor se je izrazil urednik velikega atenskega časopisa in še dostavil: »Vse gospodarske in socialne reforme pod Metaxasom bi bile brez Korizisa ničvredne.« Spomnil sem se (piše atenski dopisnik), da ni prav za prav nobenemu inozemskemu časnikarju kaj več znanega o Korizisu, medtem ko smo bili natrpni s podatki o brezpomembnih grških osebnostih.

To dejstvo pa je Korizisu samo v čast; Korizis je na izredno željo Metaxasa postal njegov naslednik.

Profesor Aleksander Korizis spada k ljudem, ki ne rinejo v ospredje. Vse javno hvalisanje mu je bilo že zdavnaj zoprn in nedavno je nekemu uredništvu, ki je v svojem listu objavilo njegovo sliko, telefoniral, naj take stvari prihranijo za tiste, ki na bojišču žrtvujejo življenje za domovino.

Korizis izhaja iz majhnih razmer. Rodil se je na enem od številnih otokov grškega otočja in sicer na Parosu. Medtem ko so se njegovi vrstniki in sorodniki ukvarjali z iskanjem gob v morju, z ribištvom in gojenjem oljk, ali pa so se izseljevali v Ameriko, se je mladi Aleksander odločil za šole. Ko mu je bilo 12 let, je bil že v šoli v Atenah; ko mu je bilo 16 let, je študiral pravo; z 18 leti je pravni študij dokončal in je dobil službo v grški Narodni banki. V tej banki se je Korizis z večkratnim prekinjenjem zmeraj spet povrnul. Korizis, ki je bil začel kot najnižji bančni uradnik, je leta 1923 doživel čast, da je postal podguverner iste Narodne banke. Ko je pa leta 1940 postal mesto najvišjega šefa v banki prazno, je Korizis, ki je bil medtem postal socialni minister, odložil ministrstvo, da je stopil na to visoko mesto, ki je o njem bržkone sanjaril že takrat, ko je bil prvokrat stopil v prekrasno marmorno palačo Narodne banke v Atenah.

Korizis je vprav zgled za to, kako se more človek, ki nekaj ve in zna, brez vsakršnih zvez in brez posebne sreče in brez javnega ponašanja in senzacijskih junaštev povzpeti na visoka mesta takorekoč po naravnih zakonih. Kmalu je povsod zaslovel kot strokovnjak. V vseh finančnih in gospodarskih zadevah so njegova klicala na posvet. Bodi da so bili na vladi venizelisti ali rojalisti — brez Korizisa se državni voz ni premaknil iz kolotečin. Njegovo prvo veliko delo je bila ustanovitev Zavoda za kmetijske kredite, kjer so kmetje dobivali posojila in poljedelske pobude. Le z ustvaritvijo takega zavoda je bilo mogoče olajšati bedo maloazijskim ubežnikom, ki so se po turški zmagi l. 1922 brez denarja in imetja vrnili v svojo domovino. Begunce so združili v posebnih zadrugah, svetovali so jim, česa naj se lotijo in kaj naj posejejo z ozirom na potrebe svetovnega trga in so dali s tem mnogim družinam in poedincem priliko za življenje.

Nič manj uspešen ni bil Korizis kot predsednik »Avtonomne rozinove službe«. Znano je, da Grčija izvažala največ posušeno grozdje, rožine in črvice. Med svetovno vojno pa je poglavitna odjemalka grških rožin, USA, odpovedala tozadevne trgovske zveze. V Kaliforniji, posebno v dolini San Jacinto, so začeli s pomočjo armenskih in grških izseljencev na de-

belo sušiti grozdje in rožine. Korizis je znal slehernemu grškemu pridelovalcu rožin pomagati, da se sam ne bo prelinil v inozemstvo s prodajo rožin. Zato je ustanovil »Samolastno rozinovo službo«, ki v imenu vseh ponuja in prodaja inozemskim tržiščem svoje blago. Najboljša Korizisova zamisel pa je bila ta, da se je skušal predvsem okoristiti s številnimi severnoameriški grškimi izseljenci, ki naj pospešujejo prodajo grških rožin. To je bilo tem lažje, ker so imeli Grki vprav glede na preskrbo z živili v Združenih ameriških državah veliko besedo. Z domovinskim navdušenjem so sporočili svojemu »generalu« Korizisu svoje zmage v »rozinovih bitkah« in kmalu ni bilo več izgub v trgovanju z inozemstvom.

Največja bolečina Aleksandra Korizisa je ta, da bo sedanja vojna podrla skoraj vse socialno blagostanje njegove domovine. Vendar ima Grčija v Združenih ameriških državah mogočno prijateljico, ki zbira darila za grške žene, ki so njih moške v vojni. Korizis sam je bil zmeraj velik prijatelj Amerike. On je član Rotary-kluba in častni predsednik ameriške »Družbe prijateljev Grčije«. Ta delovna družba, ki je njen predsednik v Ameriki Vanderbilt, že zdaj pošilja velike denarne vsote Grčiji v pomoč.

Kot ministrski predsednik in minister vojske na suhem, na morju in v zraku, si je Aleksander Korizis naložil hudo breme na pleča. Če ima grško ljudstvo in vojaštvo isto zaupanje v tega skromnega in tihega Metaxasovega naslednika, kot ga imajo njegovi prijatelji in sodrujci, potem čaka Grčijo pod Korizisovim vodstvom lepa bodočnost.

Old Shatterhand bi si ne bil nikoli mislil, da bodo nekoč »bledolčniki« vezbali prave Sioux Indijance, kako se uporabljajo moderno orožje. Na sliki dva Indijanca iz rodu Sioux, ki služita v ameriški armadi, pri metalcu min.

ŠPORT

Hokey v Ga-Pa — Jugoslavija je podlegla Švici s 13:0, Švedska je premagala Romunijo z rezultatom 6:0, Nemčija pa Slovaško s 3:2

Kakor je bilo pričakovati, tako je bilo z našo hokeyjsko reprezentanco, ki je nastopila v GA-PA napram Švici. S 13:0 (3:0, 6:0, 4:0) so Švicarji odpravili naše zastopnike v hokeyju na ledu na petem zimskošportnem tednu, torej z desetimi goli manj kakor pred dvema letoma v Curihu. Jugoslavija je igrala vseskozi defenzivno igro in so bili posamezni igralci precej robustni, zaradi česar so igrali precej časa z nepopolnim številom, ker je bil eden izključen. Švicarji so bili ves čas na strani naših in je imel zato izredno veliko posla vratar Rihar, ki je v prvi tretjini izborni ščitil, za kar je bil nagrajen od 2500 glave množice, ki je prisostvovala tej tekmi. Jugoslavijo so zastopali pri tej tekmi naslednji igralci: Rihar, Zitnik, Pogačnik, Stipetič, Pavletič, Gregorič, Eržen, Aljančič in Mörbacher ter deloma tudi Gogala.

V odmoru po prvi tretjini igre je nastopila v umetnem drsanju naša državna prvakinja Silva Palmetova, ki bo nastopila še v četrtek in soboto. V nedeljo popoldne pa nastopi z Bibrom kot mešani par.

Zvečer se je turnir nadaljeval in so nastopili Švedi napram Romunom, katere so odpravili z rezultatom 6:0. Za njimi so pa nastopili Nemci napram Slovakom, katere so prav tesno premagali z rezultatom 3:2.

Kaj pravi svetovni prvak Nemec Berauer o naši planiški skakalnici?

Zaradi naše mamutske skakalnice v Planici je bilo že mnogo prahu po športnem svetu in mnogo črnila se je porabilo radi nje, toda FISA jo radi znanega stališča severnjakov še do danes ni priznala. Ves objektivni športni svet ve, da take skakalnice zaskrat ni nikjer na svetu in zato se nam postopanje onih, ki jo nečjejo priznati, zdi še dokaj razumljivo, četudi ne opravičljivo. Skrajni čas bi pa že bil, da se taka športna naprava, kakor je naša skakalnica v Planici, končno vendar enkrat prizna, da se oni, ki to umetno preprečujejo, ne bodo osmešili pred vsem svetom. Od svetovnih prvakov smuškega skakalnega športa je bilo polno priznanj za našo skakalnico, po vsem svetu priznani strokovnjaki so se najbolj izrazili o tej naši edinstveni športni napravi, le oni, ki so poklicani, da jo potrjujejo, pa nečjejo o tej stvari ničesar slišati. Sedaj pa poslušajmo, kaj pravi o tej skakalnici svetovni prvak Gustl Berauer:

»Zame je bil pravi užitek, da lahko prvič skakačem na tej zares prvovrstni skakalnici. Dne 8. marca sem skočil štirikrat: 77, 77, 83 in 78 metrov. Naslednji dan so se mi posrečili spet štirje skoki: 83, 93, 99 in končno zaželenih

100 metrov. Skupaj z nemškimi in jugoslovanskimi tovariši smo izvedli v onih dneh vsega skupaj 156 skokov v dolžini 9316,5 metrov, od vseh teh skokov pa se jih samo šest ni posrečilo! Dokaz, da je skakalnica naravnost dovršena!«

Kaj nam bo dala Planica letos?

Velika prireditev v Planici prihaja letos teden dni hitreje, kot je bila pripravljena. Vzrok leži v izrednih razmerah v inozemstvu; moral se je vzeti ta termin, ali pa prireditev z inozemsko udeležbo ne bi bila mogoča.

Na srečo je Združenje smučarjev Planica svojo veliko skakalnico že zgodaj pripravilo, tako da bo prihodnji teden sposobna za uporabo. Od torka dalje prično z izvedbami smučskih poletov in če bo vreme ugodno — snega je dovolj — lahko tudi letos pričakujemo izredne rezultate.

Vse zanimala, kdo bo letos nastopal v Planici. Za sedaj so definitivni sledeči naši stari planiški znanci: Mair Fr., ki je dosegel lani 100 metrsko znamko, Gregor Höll, ki je doslej izpustil samo eno prireditev v Planici in je dosegel lani 96 m, Palme Heinrich, ki se je povzpela lani na 95 m, Schneidenbach Paul, ki je bil leta 1938 v Planici in je dosegel 96 m in Friedl Herbert, ki je prišel lani na 94 m. Poleg teh bodo pomerili svoje moči sledeči nadaljni odlični nemški skakalci: Klopfer Heinrich, Paul Kraus, Lahr Hans, Köhler Rudi in Hähnle Fritz. Domači skakalci se niso pripravljali, verjetno pa bodo nastopili Novsak Albin, naš državni prvak in nosilec jugoslovanskega rekorda z 89,5 m, Karel Klantčnik, ki je bil letos v Ga-Pa odličen, Pribošek Franc in Finžgar Rudi, ki je dosegel lani z 87 m najdaljši skok med domačimi tekmovalci.

Prireditev smučskih poletov je močno odvisna od vremenskih in snežnih prilik. Zato je v naprej nemogoče predvideti uspeh. Toda če upoštevamo sijajne rezultate, ki jih je dala Planica doslej, smemo upravičeno pričakovati, da se bo ta močna garda prijavljenih skakalcev častno uvrstila v vrsto senzacionalnih dogodkov, ki jih je doslej dala Planica svetu.

ZFO

Zvezna akademija ZFO in ZDK bo 2. marca v Unionu

Poleg drugega sporeda kakor so moderne gimnastične vaje, sodobna vrhunška orodna telovadba, švedska omara in klopi bomo imeli priliko slišati na letošnji akademiji novo fantovsko koračnico, ki jo je spisal Joža Vovk in ugledil prof. Matija Tome. Polno živahnosti in borbenosti je v tej koračnici ZFO, na katero bodo člani pomladka FO na klasični gimnaziji zaključili akademijo s simbolično vajo. Ljubek bo nastop gojenk z otroškimi rajanjem, naraščalniki nas pa bodo navdušili z mladimi vojaki. Naši orodni mojstri so od lanskega leta tako napredovali, da bo lahko vsakdo spoznal velik korak naprej v naši orodni telovadki, ki je že na vseh orodjih dosegla stopnjo, ki jih usposablja za vsako mednarodno ali olimpijsko tekmovalstvo. Vstopnice se dobe v Prosvetni Zvezi na Miklošičevi cesti.

Kranj

Umrl je po težki bolezni ugledni trgovec in pekovski mojster Franc g. Gruđen s Primsko-vega pri Kranju. Pokojnik se je rodil 1. 1861. na Policah, župnija Cerkno na Goriškem. Več let je opravljal cerkovniške posle pri župni cerkvi v Kranju. Zaradi svoje vestnosti in ljubezni do dela, ki ga je opravljal, je bil vedno zelo priljubljen. Kasneje se je preselil na Primskovo, kjer je tudi dalj časa bil cerkovnik. S svojo skrbno ženo sta tudi pričela s trgovino, sprva v tujih lokalih, dokler nista kupila in se preselila v svojo hišo, kjer sta pričela tudi s pekarijo. Bog jima je dal blagoslov pri delu in trudu. Lepa vzgoja, skrbna — dve hčeri sta učiteljici, sin Franc je šolski upravitelj na Planini pri Sevnici, hči Francka oodi trgovino doma. — Pokojnik je bil predvsem dobrotnik primskovske cerkve. Če je le izvedel, da je treba kaj nabaviti, je daroval velike vsote v ta namen. Bil je dobrotnik dobrodelnih in kulturnih organizacij, vseskozi katoliški mož in naročnik naših listov. Odšel je po plačilo. Naj v miru počiva! Domačim naše sožalje!

Ptuj

Klub slovenskih akademikov v Ptujju se zahvaljuje Slovenski Straži in Ljubljani za podporo 500 din v svrhu organiziranja umetnostne razstave v Ptujju.

Predavanje o obrtnem zadrugištvu bo v nedeljo, dne 23. februarja ob pol 9 dopoldne v prostorih gostilne Zupančič, Ljutomerska cesta. Vabimo vse obrtnike, obrtnice, kakor prijatelje obrtnikov, da se tega predavanja udeležijo.

Da bi se tudi ptujsko obrtništvo moglo organizirati v zadrugi in pokazati voljo do samoohranbe ter dokazati, da je sposobno osamosvojitve, je Društvo slovenskih obrtnikov v Ptujju sklenilo, da priredi v zadevi ustanovitve nabavne in prodajne zadruge predavanje, ki bo v nedeljo, 23. februarja ob 8.30 dopoldne v prostorih gostilne Zupančič na Ljutomerski cesti. Predavanje je važno za vse obrtnike, ki se količkaj zavedajo svojega stanu in ga žele izboljšati.

Osebnosti. Profesorski izpit je napravila gđ. Perko Stana, suplentka ptujске gimnazije. Iz Šobote je bil premeščen na ptujsko gimnazijo prof. J. Liška.

Občni zbor okrajnega odbora Rdečega križa v Ptujju. V nedeljo, 16. t. m. je bil občni zbor krajevnega odbora Rdečega križa v Ptujju. Banovinski odbor Rdečega križa je poslal kot svojo delegatino na občni zbor go. dr. Krofotovo, ki je na obdnem zboru podala oceno delovanja krajevnega odbora v Ptujju in nakazala smernice za nadaljnje udeleževanje. Iz poročil posameznih odborikov je bilo razvidno, kako delavno je to društvo, zlasti v podpiranju ubožne šolske mladine. Odbor Rdečega križa v Ptujju se ni izpremenil, ker je bil soglasno izvoljen dosedanji odbor z g. dr. M. Mr-goletom kot predsednikom.

Skopje

Ciril-Metodov pevski zbor iz Zagreba je obiskal na turneji po Srbiji tudi Skopje. Pripravljali odbor pod predsedstvom podbana je priredil 15. februarja zboru veličanstven sprejem na novi postaji. Pozdravil je pevce (50 po številu) podpredsednik mesta Skopja. Zvečer je zbor pel v Narodnem gledališču Čajkovskega liturgijo. Gledališče je bilo napolnjeno občinstva. Prisostvoval je komandant armije, podban, škof dr. Čekada, zastopnik metropolita in mnogo odličnih

predstavnikov javnosti. V umetniškem pogledu je bilo izvajanje liturgije na višku in je zbor žel veliko priznanje. — V nedeljo, 16. februarja je bila v katoliški cerkvi liturgija po vzhodnem obredu. Cerkev je bila polna katoličanov in pravoslavnikov. Ciril-Metodov zbor je pel liturgijo sv. Ivana Zlatousti. Opoldne je mestno poglavarstvo priredilo zboru banket v oficirskem domu. Bili so tu vsi zastopniki civilnih, cerkvenih in vojaških oblasti. Pozdravil je domačin mesta Skopja g. inž. Jos. Mihajlovič brate Hrvate. Načelno jedrnat je govoril prevz. škof skopljski dr. Smiljan Čekada o duhovnem delovanju zbora in zastopnik pravoslavne cerkve g. prota Pešič o »brat mi mio, koje vere bio«. — Na večericeah v cerkvi je zbor zapel vzhodno cerkveno pesem in s tem završil svojo pesem na jugu.

Pintarjevo 70 letnico bo proslavilo Narodno gledališče v Skopju 24. t. m. s predstavo »Divjoga loveca«. Gledališki list je prinesel obširen članek o življenju in delu slavjenčevem.

Kaj jim je prišlo na mar?

Metropolitanska Opera v Newyorku, to je tista Opera, kamor si najslavnejši pevci in pevke sveta najbolj želijo in kar si štejejo v največjo srečo, če to dosežejo, je zdaj v denarnih stiskah. Opera, ki jo seveda posejajo le najpremožnejše osebe v Newyorku, mora biti prenovljena. Američani, ki imajo zmeraj prav posebne domisleke, so si izmislili za pridobitev denarja to, da bi na kosce razrezali velikanski oderski zastor, ki je bil l. 1904 kupljen in ki se je odgrinjal in padal vprtiho pri oči slavnih umetnikov, kot na primer pred Carusom, Jeritzo, Lehmannovo, Geraldino Far-rarijevo in sedanjo Lili Ponsovo. Te kosce bi

O deželi, ki ne pozna nobene vojne

Malo je dežel na zemlji, ki bi imele tak mir, kakor severnoatlantski otoki. Največji in najbolj obljubljeni tak otok je Islandija, ki ima približno 100.000 prebivalcev. Islandska, ki je bila doslej pod dansko nadvlado, ni nikoli poznala sporov za vojsko. Samo Vikingi so se pred več kot tisoč leti izkrcali na Islandiji. Odtlej se otok sam upravlja. Islandija ima najstarejši parlament sveta. Že pred tisoč leti so se prebivalci otoka zbirali na prostem, da so sklepali o svojih postavah. Islandija pa ni poznala samo miru na zunaj, ampak tudi v njeni notranjosti ni bilo nobenih sporov in zločinov in, kakor je slišati neverjetno, so jetnišnice v mestu Reykjaviku morali podreti, ker je bila odveč. Ko so leta 1940 Nemci zasedli Dansko, je Islandija v maju oznanila svojo neodvisnost in zdaj križarijo angleške ladje ob otoku, in prvokrat je ondi videti vojaštvo, ki otok straži, in mesto Reykjavik je postalo garnizijsko mesto.

Na drugem danskem otoku in sicer na otokih Far-Oer, med Shetlandijo in Islandijo, je samo nekaj ribišk vasi. Ta otok je na slabem glasu zaradi viharjev in nevarnih čer. A ta otok je tudi važno strateško oporišče. S Far-oerskih otokov bi mogel kdo izlaska obkrožiti Anglijo, zato je tukaj neprestano mnogo majhnih angleških pomožnih križark, ki so brez-zično zvezane z angleškim obrežjem. Naloga

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(299) Mihec je odkuril naravnost proti domu ter pridrvi v domačo hišo kot vihar. Ves srečen pade svoji dragi mamici okoli vratu in jo objemlje brez konca, saj se ima pa tudi le njenim dobrim naukom zahvaliti, da je tako dobro shajal v svetu. Tudi ona ga vsa srečna gleda in posluša njegove čudovite dogodivščine, ki jih je doživel, odkar jo je tako nenadno zapustil.

Konec.

razprodali posebnim »ljubiteljem« izrednih predmetov. Prijavilo se je toliko kupcev, da so morali zastor razrezati na tisoč koscev, ki so bili v hipu razprodani. Tako je bila zbrana velika vsota denarja in razen tega se je prijavilo nekaj bogatih abonentov, ki so pripravljali kupiti nov zastor. Pravijo, da bo novi zastor sestavljen iz medaljonov samih portretov slavnih rajnih ljubljencev Metropolitanske opere... Zares prav po ameriško.

posušijo. Ta poskus se je izvrstno posrečil. Drevesa so med prevozom ostala v narkozi in v svojem novem bivališču so zelenela in cvetela dalje, ko da bi se ne bilo nič zgodilo z njimi. Niti eno kloroformirano drevo ni bilo niti najmanj poškodovano.

Surovo maslo raste na drevesih

V Južni Ameriki raste drevo, iz čigar sadežev, ki so podobni orehom, pridobivajo olje, ki je potem, ko je kemično predelano, popolnoma tako in istega okusa, kakor surovo maslo. Različni botaniki v Evropi so že poskušali, da bi to drevo zasadili po naših krajih, vendar se jim ni niti toliko posrečilo, da bi začelo drevo cvesti. Samo v botaničnem vrtu v Ham-burgu se je posrečilo ohraniti tako drevo toliko, da rodi tudi majhne sadeže. Pač bi bilo vsaki državi, zlasti v sedanjih časih, v korist, če bi mogla imeti nasade takega drevala.

Dišava zoper ljubezen

Dva ameriška znanstvenika, ki proučavata samo vplivanje raznih dišav, sta nedavno do-gnala, da dišave, pridobljene iz cvetlic, kaj raz-lično vplivajo. Tako ima, na primer, parfum iz vrtnic to lastnost, da lahko ustavi uro, da ne gre več. Znanstvenika pravita, da je to od-tod, ker dišava prodrje v notranjost ure, vpliva razkrojevalno na olje, s katerim je kolesje na-mazano, in ura se ustavi. Izcedek iz cedre ali pa iz limonove lupine ima to posebno lastnost, da poveča vid. Vonj od narcis, tako pravita znanstvenika, povzroča zvišanje krvnega pri-tiska, toda amonijak znižuje krvni pritisk. Vrt-nični parfum pospešuje delovanje srca in prav tako vijolični parfum. Toda dišava iz narcis vpliva tako zoprn na občutke, da učenjaka svarita zaljubljenca, naj nikar ne uporabljajo narcisovega parfuma, ker bi s tem zamorili ljubezen...

Drevesa v narkozi

Nekemu ameriškemu vrtnarju je bilo na-ročeno, naj presadi nekaj velikih dreves v nov park. Pa mu je prišlo na misel, da bi v dreve-sa vbrizgal malo kloroforma (ki z njim sicer omamijo bolnike, da ne čutijo bolečin med operacijo) in sicer zato, da bi drevesa lažje prestala presad, saj se vprav odrasla drevesa težko privadijo novi zemlji in če časih celo

Naznanjamo žalostno vest, da je v sredo, dne 19. februarja 1941, v Gospodu umrl naš dolgoletni in zaslužni delovodja, gospod

Jožef Spešny

pos. zlate kolajne za 40letno zvesto službovanje

Dragemu pokojniku bomo vedno ohranili časten spomin!

Slovenj Gradec, dne 20. februarja 1941.

Tovarna kos Kellner & Sin
Slovenj Gradec

V globoki žalosti javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da me je nenadno za vedno zapustil moj nad vse ljubljeni sopro, stric in svak, gospod

Anton Jurca

glavni arhivar uprave policije

Pogreb nepozabnega bo v soboto, dne 22. februarja 1941 ob štirih popoldne z Žal — iz kapelice sv. Petra — na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1941.

Žalujoča soproga Marija in ostalo sorodstvo

Edgar Wallace

43

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

»Ali govorite vi kdaj resnico?«
To vprašanje ga je zelo razjezilo; nenadoma je spremenil svoje obnašanje proti njej.
»Nekega dne vam bom povedal resnico, gospodična, in zelo neprijetno vam bo, ko jo bo-
ste izvedeli,« je zakričal na njo.
Potem je zaloputnil vrata za seboj in jih za-
klenil.

XXXII.

Istega dne je hotel tudi Mr. Chesney izvesti resnico. Drugače se je sicer ni posluževal, toda da-
nes je pri obedu rekel grofici, da končno želi
vedeti vse.

»Tako se bova poročila Leonora, čim se ta
stvar razčisti. Preden pa govorimo dalje, mi mo-
raš odkriti svoje karte. Hočem prej vedeti, kaj
sem napravil. Slepá pokorščina pristaja vojaku,
toda jaz nisem vojak. Jaz sem si že tako zamazal
roke pri tej stvari, da lahko odsedim zaradi tega
pet let v zaporu, če me Dorn zasiedi. Še mnogo
stvari je, ki mi jih nisi še povedala, zdaj pa ho-
čem, da mi vse to razjasniš.«

Grofica vzame cigareto iz ust, pihne oblak
dima, spremlja ga z očmi, dokler se ni raz-
blinil. Potem počasi ugasne cigareto v pepelniku
in mu pove vse. Chesney jo je poslušal cele po-
ure, ne da bi jo prekinil. Potem je sklenil, da
vse, kar je zvedel, obrne sebi v prid. Samo en-
krat se je nekoliko zaustavila, ko je opazila svo-
jega sina in Lizy v restavraciji, polni palm.

»Lepša je, kakor sem mislila. Četudi je videti
kakor prava koristolovka... vendar...«

»No, to je zdaj čisto vseeno,« reče Chesney
nestrpno. »Kaj je bilo potem?«

Grofica je pripovedovala dalje, ne prikrivaje
mu ničesar. Ko je nehala, je Praye-ova glava za-
rela.

»Pri Bogu!« je rekel brez diha. »Ti si v res-
nici čudovita ženska. Zdaj razumem vso tajno
Gallows-farme. Res, moram ti reči, da sem za-
divljen.«

»Da, to je skrivnost Gallows-farme,« reče la-
dy Moron in zopet prižge cigareto.

Chesney Praye je odšel sam iz hotela. Gro-
fica je hotela oditi na svojo podeželsko posestvo
in ga je povabila, naj gre z njo. Toda on je hitro
našel izgovor; rekel je, da ima neki sestanek.
Znal je naglo misliti; tej svoji lastnosti se je tudi
imel zahvaliti, da se je nekoč izognil sodbi v
ljudji.

Pogledal je na neko javno uro na ulici. Bil
je zadnji čas za izvedbo enega dela svojih name-
nov. Četudi njegov načrt še ni bil izdelan v vseh
podrobnostih, ko je sedel v avto, je bil že precej
premišljen, ko je prispel na pokopališče Sv.
Pavla.

Lord Moron in njegova prijateljica sta sedela
v navadnem avtomoblu, ko je njegovo vozilo zdr-
velo mimo.

»Moj čim,« zamrmra grof. »Človek zares ne
more razumeti, kako more tak gnusen zločinec
privlačiti žensko, kakršna je grofica.«

Lizy samo tišne ušnice in zamrmra besede,
ki prav za prav niso značilne dosti in ki so lahko
tolmačene na razne načine: »S komer se družiš,
takšen si.«

Ko sta dospela v Charlotte Street, nista do-
bila nobene brzojavke.

»Niti ne bo prišla,« reče lord Moron zado-
voljno. »Stavim se z vami za kolikor hočete, da
jo je oni doktor zadržal. Le verjemite. Elizabeth!
Imel sem ga priliko spoznati čisto ob blizu in —
mislite si o meni kar hočete — jaz znam dobro
presoditi značaje.«

»Saj jaz sem prepričana, da ste pametni,« pri-
zna Lizy. »To sem vedno trdila. Kaj pa bo rekla

vaša mati, ker sva kosila v tako dragi restavra-
ciji.«

Lord Moron odvrne, da ga to nič ne briga.

»Od danes naprej sem svoj lastni gospodar...
nikoli človek ne more dosti zgodaj začeti. Grofici
ni nič do tega, če se javno kaže z onim nemogo-
čim Chesneyem, ono ptico roparico, kakor ga jaz
včasih imenujem.« Pričakoval je, da bo Lizy pri-
stala na njegovo mišljenje, toda ga je le prijazno
gledala in se mu smehljala. »In če ona ne najde
ničesar v tem, potem tudi jaz ne vidim, kaj naj
bi imela proti temu, da jaz z neko... vseeno...
z nekim dekletom obedujem,« reče on malo zbe-
gano. Elisabetha privzdigne plaho oči, kakor je
to že videla v najboljših filmih.

Okrog osemih so se poštni uradi zapirali. Zato
Selvin stopi v najbližjega in vpraša po brzojav-
ki, toda nobene ni bilo. Tudi zveze z Mr. Will-
som ni mogel dobiti. Odpeljala sta se po široki
Great West Road (Velika vzhodna cesta). Nena-
doma jih prehiteli neki hitrejši avto. Selvin se ne-
hote upogne globlje v sedež.

»Kdo je bil to?« vpraša Lizy.

Lord Moron dene prst na usta, čeprav ni imel
kdo prisluškovati njunim besedam. Sele ko se je
oni avto v daljavi zmanjšal v majhno pikico, se je
obrnil važno proti njej.

»Chesney... Chesney Praye... tudi on se
vozi tukaj. Vedel sem, da ima tudi tukaj svoje po-
ste vmes. Lovel, kakršen je on, mora seveda pr-
riniti roko v vsako umazanijo.«

»Ali naju je videl?« Selvin odkima.

»Ne, sedel je za volanom. Toda rešal se je
kakor opaka... in to gotovo nekaj pomeni.«

V Maidenheadu sta opazila, da stoji njegov
avto pred nekim hotelom.

»Tukaj je,« reče Selvin zelo razburjeno. »Zelo
morava paziti, da naju ne prepozna, če se še en-
krat popelje mimo naju.«

Domislil se je, da se bosta skrila za časopi-
som, če bo Chesneyev avto zopet privozil mimo.

A vsaka skrb je bila odveč, ker je bil že mrak,
ko je hupa Chesneyevega vozila globoko odjek-
nila in takoj nato zdirjal avto mimo njiju z naj-
večjo brzino.

Deset milj pred Gallows-farmo sta se morala
informirati. Težko je bilo določiti točno lego far-
me. Sele ko sta prispela do vasi Whitcomb, sta
lahko z gotovostjo peljala po ravni cesti. Treba
pa je bilo premagati še druge težave.

»Nobenega smisla ne bi imelo, če bi vozila
naravnost na Gallows-farmo in tam enostavno
vprašala: kje je ona,« je razlagal lord popolnoma
upravičeno. »Če je kaj sumljivega v tej stvari —
in jaz sem trdno prepričan, da je vsaka stvar, v
katero je vmešan Chesney, tolovajska — potem
sploh ne bo-a dobila nobenega odgovora. Z druge
strani bi pa xopet prišla v neugoden položaj, če
bi enostavno vdrla v notranjščino in tam ne bi
bilo nič...«

»Sumljivega,« dopolni Lizy, da mu pomaga.

Dve miljii vstran od Whitcoma sta imela
vojni svet in sklenila, da avto pošljeta na glavno
cesto in gresta dalje peš. To je bil predlog mla-
dega grofa.

Z veliko muko sta korakala po prašni cesti
in z napetostjo gledala Chesneyev avtomobil. Bila
je že tema, pri sebi pa sta imela le vžigalice, ki
jih je lord Moron od časa do časa prižgal. Ko sta
naposled zagledala zid farme, sta bila čisto one-
mogla.

»To ni niti malo lepo mesto,« reče Selvin.
Njegovo navdušenje za energično delo je kolikor
toliko popustilo. »Strašen kraj! Niti najmanj se ne
bi začudil, če bi tukajle v bližini stale prave vi-
slicе. Mislim, da sva napravila napako, ker sva
avto pustila, da se je odpeljalo.«

»Zdaj je prepozno govoriti o napakah,« reče
Lizy kratko in stopi dalje. »Našla sva farmo...
in to je tudi nekaj.«

Naposled sta prišla do sivega zida in do ve-
likih rdečih vrat.

Slovenj Gradec

V slovenjgradski bolnišnici je po težki in zelo mučni ter kratki bolezni tragično preminul 71-letni Spešny Josip, posestnik in delovodja tovarne kos v pok., odlikovan za 40 letno zvesto službovanje z zlato kolajno. Pokojni je bil odličen in zaveden katoličan, član bivše SLS in sedaj podpredsednik krajevnega odbora JRZ, član FO Stari trg, častni predsednik bralnega društva, ustanovitelj in načelnik gasilske čete Stari trg, predsednik nadzornega odbora Hranilnice in posojilnice ter raznih drugih gospodarskih organizacij. Pogreb blagega pokojnika bo danes ob 4 popoldne v Starem trgu, toda zaradi izrednega slučajja bolezni brez vsakršnih pogrebnih svečanosti. Naj počiva v miru! Preostalom svojcem pa naše iskreno sožalje!

Zahtevajte v vseh lokalih »Slovenca«

Mali oglasi

Prodamo

koks, drva nudí
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 8
telefon 20-59

Postrežba brazilnega

Službe

Dobe:

Čevljarke pomočnike
sprejem takoj. Zarnik
Alfonz, Gajeva 9.

Viničarja

z dvema odraslimi močmi,
verziranega tudi v sa-
djarstvu in ekonomiji -
sprejme takoj neka gra-
ščinska uprava v okraju
Slov. Konjice. Ponudbe z
referencami na upravo
»Slovenca« pod značko
»Verziran viničar« št. 2530.

Lovec

oženjen, srednjih let, v
službi strog, vešč sloven-
skega in nemškega jezika,
z lovskim izpitom -
dobi službo v večjem re-
virju na Pohorju. Takoj z
gozdarsko prakso imajo
prednost. Ponudbe z re-
ferencami upravi »Slov.«
pod značko »Gozdno ve-
leposestvo« št. 2531.

Službe

Istejo:

Absolventka

niže gimnazije z malo
maturro in trgovskega te-
čaja, s primerno prakso,
lače takojšnje zaposlitve.
Prosilka je iz številne
družine s 7 nepreskrblje-
nimi otroci. Oče je one-
mogel delavec brez za-
poslitve. Ponudbe na upr.
»Slovenca« pod »Pridna
in poštena« št. 2471.

Uvajenci

Vajenca

zdravega, 14 let starega,
poštenih kračanskih star-
šev, sprejme takoj Mali
Martin, avtoličenje in
splošno tapetnatstvo, Dom-
zale.

Posestva

»REALITETA«

zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je sa-
mo v Ljubljani, Prešer-
nova ulica 64. I. nadst.
Telefon 44-20.

Stavbeno parcelo

ob glavni prometni cesti
v Ljubljani poceni pro-
dam. Ponudbe na upravo
»Slovenca« pod »Ugodno«
št. 2515.

Poizvedbe

Izgubljena je bila

aktovka z naročilno knjigo
in fotografijo od Ljubljane
do Jesenice. Za izgubitelja
je velike vrednosti. Prosim,
da se vrne proti dobri na-
gradi na policijo ali v go-
stilno Mulej, Sl. Javornik.

Ukradena je bila

včeraj zvečer iz mojega
osebnega avta rjava ak-
tovka, v kateri so bile
naročilne knjige, kolek-
cije stekla in propagand-
ni material. Prosim sto-
rila, da mi povrne za
njega absolutno neupo-
rabilne stvari, ter si naj
za odškodnino obdrži
aktovko. Pri tem opozar-
jam svoje cenj. odjemal-
ce na storjeno delo, in
prosim, v primeru, da bi
tut izrazil bodisi naro-
čilnico ali mogoče inka-
siranje denarja, da ime-
novanega prijavijo takoj
najbližji stražnici. »Sta-
klo« Tober, St. Vid nad
Ljubljano, tel. 734.

Ženitbe

Gospodična

23 let, trgovsko naobra-
žena, solidna, želi poro-
čiti solidnega gospoda -
trgovca ali gostilničarja.
Le resne ponudbe na po-
družnico »Slovenca« Ce-
lje pod »Živiljenjska dru-
žica« št. 126.

Kupimo

VSAKOVRSNO

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SMARAGDE SAFIRJE-RUBINE

BISERE I.T.D. STARIŠKI

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIM CENAM

STARA TVRDKA

JOS. EBERLE

LJUBLJANA, TVRŠEVA 2

HOTEL SLON

Kupimo železno blagajno

v teži ca. 100 kg, dobro
ohranjeno. Naslov v upr.
»Slovenca« pod št. 2513.

Razpis

**za namestitev ekonoma v bolnišnici
državnega prometnega osebja v Beogradu**

Kandidati za to mesto morajo izpolniti sledeče pogoje:

1. vse pogoje po §3 zakona o državnem prometnem osebju, ki so zahtevajo za sprejem v službo pri državnih prometnih ustanovah;
2. da niso starejši ko 50 let;
3. da imajo strokovno šolsko izobrazbo v trgovski ali ekonomski vedi, enakovredno dovršeni srednješolski izobrazbi;
4. da imajo za seboj najmanj pet let državne službe in da so upravljali blagajno ali da so bili v državni ali samoupravni bolnišnici pet let kot polagalec računov;
5. da odgovarjajo moralno in materialno za vsako storjeno škodo in v ta namen položijo kavejico 25.000 din (pet in dvajset tisoč dinarjev).

Ponudbi je treba priložiti tudi popis dosedanjega delovanja in življenja.

Dolžnosti ekonoma so določene v Pravilniku bolniške službe za bolnišnico prometnega osebja na Dedinju.

Začetna plača ekonoma je 1500 din (tisoč pet sto dinarjev) mesečno, stanovanje, kurjava in hrana.

Kandidati morajo osebno oddati po predpisu taksirano prošnjo z li-
stinami najkasneje do 10. marca 1941. Glavni upravi bolniškega fonda -
zgradba prometnega ministrstva, soba št. 543a v Beogradu, in sicer ob
delavnikih od 10 do 12.

Iz pisarne Glavne uprave bolniškega fonda pri prometnem ministrstvu
v Beogradu, dne 8. februarja 1941 - G. U. št. 288/41.

† Zalostnega srca javljamo tužno vest, da je v svojem
71. letu starosti tragično umrl naš dragi mož, oče, stari
oče in tast, gospod

Spešny Jože

posestnik in delovodja v pok. v Starem trgu pri Slov. Gradcu

Pogreb dragega pokojnika bo v petek 21. t. m. ob 4 po-
poldne iz bolniške mrtvašnice na pokopališče v Starem trgu.
Radi izrednega slučajja brez posebnih pogreb. svečanosti.

Stari trg pri Slovenjem Gradcu, dne 20. februarja 1941.

Globoko žalujoči: Jožefa, žena; Pepca, Franci, Tine, otroci;
Kristina, snaha; Minka in Vikica, vnukinji.

MESTNA OBČINA V SLOVENJEM GRADCU javlja
žalostno vest, da je po kratkih, težkih mukah umrl gospod

Spešny Jože

dolgoletni obč. odbornik, delovodja tovarne kos v pok.,
odlikovan z zlato kolajno in posestnik v Starem trgu.

Pogreb blagega pokojnika bo v petek, dne 21. febr.
ob štirih popoldne na župno pokopališče v Starem trgu.

Svete maše zadušnice se bodo brale v petek 21. t. m.
ob 7 zjutraj v mestni župni cerkvi in v soboto ob osmih
zjutraj v župni cerkvi v Starem trgu.

Agilnega občinskega odbornika bo občina ohranila
trajno v blagem spominu.

Slovenj Gradec, dne 20. februarja 1941.

Mestna občina Slovenj Gradec — župan dr. Picej.

Hranilnica in posojilnica, registr. zadruga z neomejeno zavezo v Slovenjem Gradcu,
javlja žalostno vest, da je tragično umrl naš dolgoletni član, gospod

Spešny Jože

predsednik nadzornega odbora

Agilnega zadrugnika bo naš zavod ohranil v hvaležnem spominu.

Slovenj Gradec, dne 20. februarja 1941.

Umrl nam je naš ljubljani soprog, oče, brat, stric, zet, tast
in svak, gospod

Jože Kosmina

višji polic. agent

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 22. februarja 1941
ob treh popoldne z Zal, iz kapelice sv. Jakoba, k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. februarja 1941.

Globoko žalujoči ostali

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem, da se je naš ljubi soprog
in papa, gospod

Jurij Košir

finančni nadpreglednik v pok.

v 70. letu starosti, rojen v Škofji Loki, nenadoma
poslovil od nas in odšel k Vsemogočnemu po svoje
plačilo. — Pogreb bo v petek 21. februarja ob 16
iz mrtvašnice na mestnem pokopališču na Pobrežju.
Sveta maša zadušnica se bo brala v soboto, dne
22. febr. ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Magdalene.

Maribor, Ljubljana, Mur. Sobota, dne 20. febr. 1941.

Užaloščeni: Marija roj. Vrčon, soproga; inž. Vinko,
Zora por. Bajlee, Danilo, stud. iur., otroci. - Cilka
roj. Ptaček, snaha. Franc Bajlee, odvetnik - zet.
Feruško, Mirjam, Zorkica in Jožek, vnuki
in vse ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila

Nenadoma nam je umrl dobri, plemeniti in nepozabni brat in stric, gospod

Adolf Pauser

posestnik in trgovec.

Položili ga bomo k večnemu počitku v soboto, 22. februarja 1941 ob 15. uri.

Novo mesto, dne 20. februarja 1941.

Ema poroč. Toporič. vdova po sod svet., sestra; Anica Prijatelj,
soproga drž. prav., nečakinja, in ostalo sorodstvo.

LJUBLJANA

Občni zbor angleškega društva

Ljubljana, dne 20. februarja.

Snoči je bil v lastnih društvenih prostorih v Tavčarjevi ulici deveti letni občni zbor Angleškega društva. Prireditve, ki jo je vodil predsednik društva dr. Majaron, se je udeležilo veliko članstva, poostil pa je tudi novi angleški konzul v Ljubljani g. Pettitt.

V svojem pozdravnem govoru je predsednik poštastil spomin nedavno umrlega lorda Lloyda, predsednika British Councila, ki je bil tudi ljubljanskemu društvu vedno zelo naklonjen, za kar se mu je predsednik še posebej zahvalil. Poročilo odbornikov bo pokazalo, je dejal, kako plodno je bilo delo Angleškega društva.

Tajniško poročilo je dal tajnik društva dr. Svetelj. Iz poročila posnemamo, da ima društvo 220 članov, da je priredilo v tekočem letu 19 tečajev, ki jih je obiskovalo 156 učencev. Tečajji so naslednji: pet za začetnike v angleščini, trije za naprednejše, dva konverzacijska, eden za literaturo, eden za moderno literaturo, eden za čitanje Shakespeara, eden za moderno dramo, komercialni in še dva posebna tečaja izven društvenih prostorov. Učiteljev ima društvo pet, in sicer dva Angleža in tri domače moči. Društvo je vsako sredo prirejalo čitanki s konverzacijsko in se je teh prireditev vedno udeleževalo veliko članov in gostov. Izrednih predavanj je bilo šest: o Mount Everestu od Hughha

Ruttledges, o Orknejskih otokih (Copeland), o naših alpskih cvetlicah (Copeland), o angleškem slikarstvu (Anth. Bertram), o Welusu (Mr. Roberts) in o nameštenskih klubih v Angliji (A. Robinson).

Knjižničarjevo poročilo je prebrala gđ. Šušteršičeva. Knjižnica ima sedaj že 1300 različnih knjig. Ker je vsak dan odprta, je obisk izredno razveseljiv in skoraj vse knjige stalno krožijo.

Blagajniško poročilo je dal dr. Sufer. Blagajna se bori z velikimi težavami in bi bil razmah društva seveda še večji, ko bi bili dohodki večji. Tako pa blagajna krije društvene stroške le z veliko težavo in še to le z dobrohotnimi prispevki in osebnimi žrtvami članov samih.

Po čitanki poročil je ravn. Miklavčič predlagal zavalno dosedanjemu odboru za njegovo poštivno delovanje. Občni zbor je zavalno izrekel s ploskanjem in dal odboru odzvoje in priznanje.

Na koncu so bile volitve odbora. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dr. Majaron, za podpredsednika dr. Sufer, za tajnika dr. Svetelj in go. pa Copeland, za blagajnika Ivo Bricej, za odbornika pa dr. Voriš. Lektor Robinson, gospa Kocijančičeva, gospa prof. Grahorjeva, ravnatelj Miklavčič in ravnatelj dr. Kržan.

Po občnem zboru je bila čajanka, pri kateri se je novi angleški konzul osebno spoznal s številnimi člani in prijatelji Angleškega društva.

praznjenih ehrambah skajajo proti lastnikom, ki se prepadi poslavlajo od svojih belih zakladov ter trepetaje odhajajo po še druge nagrade na policijo in sodišče. In kakor se v teh epreneljih časih vse preobrača, da je celo mitnica postala dobrotnica Ljubljancem, tako tudi doživljamo čudeže, kako se taja ledena arca ter se vsemaj v ljubezni do bližnjega. Taki trdosrčnej, ki nikdar niso hoteli videti rezeža in njegove bede, seveda nehoti postajajo dobrotniki rezežev, ker s svojimi ekritimi zalagami polnijo skladišča revnim in bogatim enako odmerjene moke. Toda tudi za take neprostoovoljne dobrotnike rezežev ima mestni prehranjevalni urad še zadnjo tolažbo. Dan na dan namreč tiho prihajajo vrste skesanih in vračajo krušne karte. Diskretni uradniki brez besede črtajo ime skesanege grešnika iz usodnega imenika in vse je spet dobro. Kdor ima torej doma majhno zalogo moke ali drugih racioniranih živil, naj naglo karto vrne prehranjevalnemu uradu in vse bo mirno urejeno brez škode za lastnika zaloge, ker pač brez karte ne bo mogel več izkoristiti vsemu prebivalstvu namenjenih zalog. Kdor ima pa velike zaloge skrite, tega naj prepriča lastna pamet, kako nevarno je v teh spremenljivih časih misliti na špekulacijo in odiranje rezežev.

Drobne novice

Budimpešta, 20. febr. m. List »Pesti« poroča, da bodo v londonskih restavracijah začeli gostom servirati le eno jed.

Delhi, 20. febr. Ass. Press: Sedmo ljudsko štetje v Indiji se bliža koncu. Po dosedanjih podatkih ima Indija približno 400 milij. ljudi.

Pariz, 20. febr. DNB: Od 20. do 22. februarja bo v Parizu konferenca zastopnikov nemških in francoskih pristojnih ustanov zaradi proučitve vprašanja preskrbe s surovinami. (aa) Pariz, 20. febr. DNB: Z odobrenjem vlade so francoske cerkvene oblasti v Parizu poslale 448 prenosnih oltarjev v Nemčijo, da bi omogočile službo božjo v francoskih ujetniških taboriščih. (AA)

Madrid, 20. febr. Stefani: Potres, ki je nastal v Vigu, je povročil v mestu velik preplah. Potres so čutili tudi v Ponte Vedraon. V tej pokrajini je uragan uničil 150-000 dreves in podrl 300 cerkvenih zvonikov. V Escalantu je padla streha nekega samostana na ljudi in so pri tej priliki štirje našli smrt. (AA)

Madrid, 20. febr. Stefani: V eni glavnih madridskih ulic se je podrla hiša. Izpod razvalin so potegnili 15 mrtvih in ranjenih. Reševalna delo se nadaljuje, kajti pod razvalinami je najbrž še nekaj ljudi. (AA)

Moskva, 20. febr. DNB: Novi načelnik generalnega štaba sovjetske vojske armijski general Žukov je sprejel danes tudi vojaške atašeje, akreditirane v Moskvi. (AA)

Mojstri ponarejanja obsojeni

Razprava se je končala snoči, sodba je bila razglašena danes opoldne

Maribor, 20. februarja.

Tri dni je trajala senzacija na mariborskem okrožnem sodišču, ki je privlačila k razpravi proti ponarejevalcem 500 dinarskih bankovcev ogromno število radovednežev. Razprava sama je bila snoči po dvodnevnem napornem obravnavanju ob 8. zvečer končana, sodišče pa je sklenilo, da se sodba razglasi danes dopoldne ob pol 12. uri. Zasliševanje prič je bilo končano večerj popoldne, nato pa so se začeli govorji zagovornikov, ki niso imeli prijetne naloge, saj sta bila samo dva plačana, ostalih osem pa je moralo dva dni zastopati sedeti pri razpravi, ker jih je postavilo sodišče. Po govorih zagovornikov pa je nastopil državni tožilec, ki je bil jako oster ter je zahteval za glavne obtožence Majena, Grašiča, Vabiča, Zuraja in Jurija Bogomila najvišjo kazen, ki jo zakonik za te vrste zločine predvideva.

Dasi je bila za danes najavljena razglasitev sodbe za pol 12. uro, so vendar ljudje, ki so hoteli prisostvovati razpravi do konca, že ob 9. uri zjutraj docel napolnili hodnike pred razpravno dvorano ter se tiščali k vходу, vedoč da spet ne bodo vsi dobili prostora. Ko pa so se odprla vrata dvorane, je nastal tak naval in pritisk, da so enega, ki je stal tik pri vratih, ostali podrli ter ga pohodili, tako da je dobil precejšnje poškodbe.

Ljudje so nestrpno pričakovali prihoda sodnega dvora, obtožencem, ki so se proti 11. uri zbirali na zatožnih klopih, pa je bilo bolj težko pri sreč, ker je večina sedela pobita in žalostna. Po 11. uri so pripeljali pazniki tudi obtožence iz preiskovalnega zapora. Sodni dvor pa je prišel v dvorano šele nekaj minut pred 12. uro ter je začel predsednik senata dr. Turato ob napeti tišini s čitanjem sodbe, ki se glasi:

Majcen Franc se obsoja na 6 let robije, 600 dinarjev denarne kazni ali 10 dni zapora, trajno izgubo častnih pravic; Grašič Anton 3 leta robije, 900 din denarne kazni, 3 leta izgube častnih pravic; Vabič Mohor 3 leta in 6 mesecev robije, 600 din globe, 4 leta izgube častnih pravic; Majhen Josip 1 leto in 6 mesecev strogega zapora, 300 din globe, 2 leti izgube častnih pravic; Zimšek Franciška 2400 din globe ali 40 dni zapora; Kolarič Jožef 10 mesecev strogega zapora, 300 din

Najnovejša poročila

Vprašanje prehoda nemških čet v bolgarskem sobranju

Sofija, 20. febr. Vlada parlamentarna večina je imela danes svojo sejo, katere so se udeležili tudi predsednik vlade Filov in drugi ministri, izvzemši vojnega ministra Daskalova. Poslanci so podajali svoje vtise glede razpoloženja med ljudstvom. Narodni poslanec Sivičev je rekel med drugim:

Ljudstvo se v glavnem zanima za vprašanje prehoda nemških čet skozi Bolgarijo, in tudi, kakšno je stališče Jugoslavije glede tega. Poslanec Batevski je rekel med drugim: Pontonski mostovi na Donavi pri Ruščuku so že gotovi. Mi poslanci pa smo ponovno nepoučeni o tem, kaj se dogaja. Poleg tega je Batevski ostro kritiziral vlado zaradi tega, ker se ne posvetuje s parlamentom o takšnih stvareh. Vsi govorniki so se izrazili zelo pesimistično o razpoloženju, ki vlada med mobiliziranimi državljani. Dr. Nikolajev je rekel med drugim: Stanje v državi je zelo resno in celo nevarno. Ko sem potoval z mobiliziranci, sem ugotovil, da z vlaki potujejo agitatorji razsula. Nikolajev je govoril potem o nepravilnostih, ki se dogajajo pri revizijah in nepravilnostih pri izvajanju mobilizacije. Predlagal je, da se izvede anketa o vseh teh primerih in o stanju v državi. Poslanca Kovačev in Raduhov sta podarila, da se komunizem čedalje bolj širi, in sicer zato, ker oblasti ne razpolagajo z nobeno državno ali službeno organizacijo, na katero bi se lahko oprle. Več poslancev je izrazilo nezadovoljstvo, ker je bil za kmetijskega ministra imenovan Kušev. Rekli so, da je bil poprej ta

mož proti sedanjemu režimu. Predsednik vlade Filov je v svojem odgovoru omenil, da minister Dimitrij Kušev ni bil imenovan slučajno. Rekel je, da se je pred imenovanjem pogovarjal s Kuševim in se prepričal, da stojija popolnoma na črti sedanjega režima in ga je nato predlagal za ministra. Filov je potem izrazil svojo nejevoljo, da je poslanec Batevski govoril tako ostro proti vladni notranji politiki. V razgovoru z nekaterimi poslanci vladne večine se je lahko ugotovilo, da vlada povsod veliko začudenje, ker je predsednik vlade Filov molče šel preko ugotovitev, ki sta jih podala poslanca Sivičev in Batevski glede vprašanja prehoda nemške vojske in postavljanja pontonskih mostov pri Ruščuku. (AA)

Nove nenapadalne pogodbe na Balkanu

Budimpešta, 20. febr. MTI: Tukajšnji listi poročajo, da bo bolgarsko-turški nenapadalni pogodbi sledila še ena nenapadalna pogodba med Bolgarijo in eno sosedno državo, ki ima z Bolgarijo, prav tako kakor Turčija, že pogodbo o večnem prijateljstvu. Madžarski listi pišejo, da bo tudi ta pogodba, ki bo nadaljevala delo veselih osišč za stalno pomirjenje južnovzhodne Evrope, utrdila mir na Balkanu in zločila vsake morebitne motnje pri nadaljnjem razpletu diplomatskega in vojaškega dela na tem prostoru.

Kako je romalo 100 milijard francoskega zlatega zaklada

60 milijard v severno Ameriko, 40 milijard pa v južno Ameriko

Pariz, 19. febr. AA. DNB: »Matine« objavlja zelo zanimive podrobnosti v zvezi s prevozom francoskega zlata v vrednosti 100 milijard frankov iz Pariza. Po »Matinovi« informaciji je ameriški veleposlanik v Parizu, Bullitt, posredoval pri Reynaudu, da naj se francosko zlato zaradi večje varnosti prepelje v Ameriko. Ta ameriški korak je sledil po podpisu francosko-angleškega sporazuma, ki izključuje možnost sklenitve ločenega mira. Ta sporazum je bil podpisan dne 28. marca. Reynaud je sprejel ta ameriški predlog in je ukazal finančnemu ministru, da naj del zlata v vrednosti 60 milijard fr. prepelje v Ameriko. Ostanek 40 milijard frankov bi naj ostal v francoski Narodni banki in se naj vedno prevaža s sedežem te banke. To vsoto so dejansko najprej prepeljali iz Pariza v Saogur, nato pa v Bordeaux in nazadnje v Clermont-Ferrand. Reynaud je nato odredil, da naj se to zlato v vrednosti 40 milijard prepelje v Dakar. Po

številnih incidentih in velikih težavah je zlato nazadnje tudi res prišlo v Dakar. General de Gaulle, ki je bil državni tajnik v Reynaudovi vladi, je vedel, da je to zlato v zakladu in je prav zaradi tega zlata napadel Dakar. Del te vsote so nato prepeljali v Južno Ameriko, da bi plačali nakupe pšenice in mesa.

Severna Amerika je od vsote onih 60 milijard, ki je bila tja prepeljana, pred kratkim zaplenila 12 milijard. »Matine« piše, da ima ta korak ameriške vlade svojo predgovodino. V vsoti v višini 100 milijard frankov francoskega zlata je bila tudi vsota za 10 milijard, ki je pripadala belgijski vladi in to zlato so pred 10. majem prepeljali v Pariz. Po zlomu Belgije in Francije je na zahtevo belgijske vlade Francija Belgiji to vsoto vrnila. Ta denar je bil povrnen vladi v Bruslju. Belgijska vlada pa, ki je v Londonu, je dosegla s posredovanjem Anglije, da se je ta vsota v Ameriki zaplenila na korist londonski belgijski vladi.

Eden in general Dill v Egiptu

Kairo, 20. febr. Reuter: Angleški zunanji minister Antony Eden in vrhovni poveljnik angleške suhozemske armade v Angliji, general Dill, sta danes nenadno priletela v Egipt, kjer sta se takoj sestala s člani egiptске vlade in s poveljniki angleške vzhodne armade. Namen tega potovanja ni znan.

Predsednik avstralske vlade v Londonu

London, 20. febr. Reuter: Avstralski ministri predsednik Menzies je danes z letalom priletel v Anglijo, kjer se bo posvetoval z imperialno vlado o sodelovanju Avstralije v vojni za skupno zmago.

Italijanska revija o zmagi

Rim, 20. febr. AA: »Relazioni Internazionali« objavlja članek o »političnih kartah, ki

jih ima Italija poleg vojaških na razpolago. Ena teh političnih kart se imenuje »nerazdružljiva skupnost in medsebojna povezanost Španije z Italijo in Nemčijo. Kljub nasilnemu postopanju Anglije proti Španiji, se slednja od Nemčije in Italije ne bo ločila, marveč se bodo medsebojne zveze še bolj utrdile. Iz nedavnih izjav španskega zunanjega ministra Suerija jasno izhaja, da hoče Španija na vsak način svoje zgodovinske pravice, ki jih demokratske velesile zanikajo, veseliti osišča za priznavata, uveljaviti. Končno bo v sedanjih vojni zmagal tisti, ki obvlada Evropo, ne pa tisti, ki se v svojem delovanju omejuje na Afriko. Tudi Italija bo spet zavajevala nazaj to, kar je začasno v Severni Afriki izgubila. Kdaj, to je samo vprašanje časa, načinov in discipline.

Slovaško sodišče obsodilo

dr. Modžo, Osuskega in tovarišev

Bratislava, 20. febr. DNB: Po tridnevni razpravi, od katere je bila javnost izključena, je bil končan proces proti bivšemu poslaniku češkoslovaške republike v Parizu, dr. Osuske-mu, bivšemu predsedniku vlade dr. M. Hodžu, bivšemu glavnemu uredniku »Narodnih Novin« dr. Pavliniju, proti Tothu in bivšemu šefu slovaškega tiskov. urada Petru Pridavoku. Imenovane osebnosti so bile obtožene za delovanje proti slovaški državi in za veleizdajo. Sodišče je obsodilo Osuskega na dosmrtno ječo, dr. M. Hodža na 18 let robije, Pavlinija, Totha in Pridavoka pa na 15 let robije. Kot dokaz so služili govorji, katere so obtoženci imeli v radiu, ter izpovedi prič, ki so po zasedbi Francije od strani nemških čet iz Pariza dopotovale na Slovaško. (AA)

Pogreb Hitlerjevega tovariša

München, 19. febr. DNB. Na čast umrlemu veleposlaniku, polkovniku Hermannu Kribelu, staremu sodelavcu voditelja rajha, je bila danes v Münchenu spominska svečanost, ki so se udeležili tudi kancler Hitler, maršal Göring, namestnik kanclerja Hitlerja Rudolf Hess, zunanji minister v Ribbentron in mnogo drugih vodilnih osebnosti stranke, državne uprave in vojske. Minister Rudolf Hess je imel govor pred katalafkom, potem pa je voditelj Nemčije položil venec kot poslednji pozdrav svojemu tovarišu v boju. Razvil se je nato pogrebni spreved, posmrtno ostanke pokojnega Kribela bodo prepeljali na Bavarsko in jih v njegovem rojstnem kraju položili v grobnico. (AA)

Kava iz tulip

Bern, 20. febr. Švicarski radio: »Frij Nederland« poroča, da so nemške oblasti naročile 2000 ton tulipnih gomoljev, ki jih bodo uporabili za izdelavo kave. Strokovnjaki pravijo, da je treba gomolje najprej na drobno zrezati, potem oprati, kar da okusno zmelino, ki ji je treba zaradi lepše barve dodati malo cikorije, zaradi vonja pa nekoliko prave kave, pa se dobi zelo dobro nadomestilo za kavo. To kavo bodo uporabljali predvsem za potrebe na Nizozemskem.

Donavski odbor

Dunaj, 19. febr. DNB: Začasni odbor za promet na Donavi bo imel svojo prvo sejo, ki bo na Dunaju pod predsedstvom Nemčije. Na seji bodo zastopniki vlad Italije, Sovjetske zveze, Madžarske, Romunije, Jugoslavije, Bolgarije in Slovaške. (AA)

Kino Kodeljevo - Tel. 41-64

Danes in jutri ob 20

Pavla Vessely v krasnem filmu

Zrcalo življenja

ter velfilm o bojih med ribiči **Aljaska**

George Raft-Dorothy - Lamour-Henry Fonda

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska opera: »Rusalka«

Med skladatelje, ki so dvignili češko glasbeno stvariteljsko do ravni svetovne vrednosti, spada Anot Dvořák, avtor »Slovanskih plesov«, simfonij, oratorij, kantat, uvertur, simfoničnih pesnitev in opernih del, med katerimi je najbolj znana »Rusalka«. Kakor F. Smetana, kasneje Janáček, je tudi Dvořák črpal iz ljudskega glasbenega zaklada in na tej osnovi gradil svoja dela. Tako je v Rusalki opaziti tisto tipično češko svojskost ljudske motivike.

Dasi drama nima ravno izrazite dramske gibalne stopnjovitosti, vendar je v glasbi utelešena globina najtanjših refleksov človekove duševnosti, ki se oglašajo v pevski melodiji in venomer razgibanem orkestru; Dvořák ne pozna tonskega slikanja ali kakega podčrtavanja dramskih zunanjih efektov. Njegova glasba je odsev človekove duše in njenega dogajanja — prav za prav je to Dvořákov svet, zajet v vseh odtenkih po lepoti brepenčje narave, prelit v najčistejšo glasbeno izoblikovanost, ki ji je vpliv kakega razumarsko-miselnega vodila tuj. Kakor je dramska snov dvignjena v pravilni svet, tako je tudi Dvořák ob tem lažje našel ključ k čimbolj absolutnemu tonskemu oblikovanju, dvignjenemu do najvišjega, lepega in globoko v človeka segajočega.

Značaj dela sta tako dirigent kakor režiser pravilno dojel: prvi je pooblikoval muzikalni koncept kot nekaj samostojnega, v sebi zaključenega ne glede na soliste in dramsko dejavnost, drugi pa je znal režijo temu podrediti in delu vdihniti pravilno nastojenost ter predstaviti o pravilnih bitjih, kar se mu je najbolj posrečilo v oblikovalki Rusalka. Tako smo dobili predstavo s pravilno in obojestransko dobro interpretacijo, le da režisersko podreditve muziki pretrga na nekaj mestih za spoznanje preveč zunanje izražena bolečina in nemir glavne junakinje. V celoti pa je režija prav dobra v pravilno umirjenem poteku. V skladu je tudi inscenacija gosp. V. Skružnja. Režiral je gosp. C. Debevec.

Predstavo je vodil g. N. Stritof, ki je interpretiral dobro. Orkester mu je tokrat zvenel še dovolj dobro: trobila na nekaterih mestih so popolnoma zadovoljevala, dočim so se manj posrečila težja mesta, kjer je trpela predvsem intonacija, prav tako tudi pihala posameznikov in v skupini; godala so bila dobra, če izvajamo ritmično razrahljanost v pasajah, čela so bila boljša kot do sedaj, vendar še manjka do popolnosti v smislu do sedaj že ugotovljenega. Če bodo pri nadaljnjih predstavah odpadli ti nedostaki, bo orkester prav dober. — G. Stritof je topot v smislu že zgoraj navedene značilnosti muzikalne zasnove prav tako pazil na

interpretacijo solistov kakor tudi zbora, ki je izvanredno dobro zvenel ter smiselno muzikalno oblikoval — čeprav tudi v podrejenosti. Glasovna uravnoteženost ter barvna skladnost zbora je tu morda celo boljša kot pri »Hlapcu Jernejcu«.

Naslovno vlogo je pela gđ. V. Heybalova. Njena Rusalka je bila igralsko v celoti dobra, na posameznih mestih je dosegla visoko igralsko-oblikovalno popolnost. Tudi v petju je presenetila. Spoštost od prevelikega truda prejšnjih predstav ji je vrnila kvaliteto petja: višine so bile znatno boljše, celo v srednji legi je močno popustil vibrato, le tu pa tam moti še pripihavanje sape. Oblikovanje melodičnih linij je na visoki stopnji, le tu pa tam še motijo premočni poudarki, kakor tudi preostri dinamični prehodi zlasti iz f v p, ker le zrušijo tu pa tam frazo. V celoti pa je njena oblikovalna kultura prav v Rusalki močna in visokovredna. — Princeza je oblikovala g. Gostič. Na tej predstavi nas je bolj zadovoljil glasovno, kakor nekaj tednov sem. Predvsem višine so bile mehkejšje in intonacijsko čiste, kulturo v pevskem oblikovanju pa itak poznamo. Kot prince je pevsko boljši kakor v igri, dasi tudi igralsko popolnoma zadovolji in prepriča. — G. Betetto je kot povodnji mož prav lepo oblikoval pevski del, dočim mu vloga ne nudi igralskega razmaha. Najlepše in najbolj polno mu zvenijo toni v srednji in srednje visoki legi, dočim je višina v tej vlogi stisnjena in suha. — Knežna — gđ. Laboševa je v igri dobra, v petju deloma, ker pevsko oblikovanje slabi vibrato, ki se veča z višino tona. Visoki toni so silno stisnjeni ter intonacijsko negotovi. Tudi izgovarjave je premalo jasna. Skratka, ostati je pri istih ugotovitvah, kakor ob otvoritveni predstavi. — Ga. Kogejeva je igralsko prav dobro podala čarovnico, v petju pa je ugotoviti isto kot do sedaj. — Gozdarja je pel g. Stadoljev, ki je tudi igralsko zadovolji. — Ga. Barbičeva pa je pokazala v tej vlogi pevski napredek; glas je v srednji legi pridobil večjo prodornost, izgovarjave jasna in razumljiva. Zaigrala je kuharica dobro. — Tri vile so predstavljale ga. Vidaličeva, ga. Ivančičeva in gđ. Polajnarjeva. Vse tri so dobro in mestoma prav skladno ter glasovno uravnoteženo pele, le mimogrede je zmotil vibrato ton prve vile ter sem pa tja intonacijsko malo negotov ton druge vile. Vendar moram ugotoviti, da je ga. Ivančičeva v tej vlogi še najbolj odgovarjala pevskim zahtevam. Če bi bilo mogoče vzdržati to stopnjo v težjih stvareh, potem bi bilo razveseljivo upanje na pomembno zboljšanje. — Vloga lovca je izpolnil g. Rakovec dobro.

Predstava »Rusalka« je v celoti na prav dostojni izvajalski višini.

Nekrologe prof. Gabrijelu Majcenu, dr. Vl. Travnerju, prof. dr. F. Šišcu ter šolskemu svetniku E. Lileku je napisal Fr. Baš. V rubriki Slovestvo je ocenjenih nad dvajset zgodovinskih knjig v raznih jezikih. Tudi Zapiske poživljajo zgodovinske drobtinice. 19 slik ponazarja Smođičev in Mušičev članek. — To revijo vsem priporočamo, kakor tudi članstvo pri Mariborskem zgodovinskem društvu, ki je že zvezano z naročbo.

Naše delo

Zveza fantovskih odsekov nadaljuje z rednimi izdajami knjižice »Naše delo«, ki so predvsem namenjene fantovskim sestankom po odsekih naše fantovske organizacije.

Pred seboj imamo zadnje tri knjižice za fantovske sestanke. V njih se v glavnem nadaljuje stvarna, namenjena okrožnim tekmam in drugemu obravnavanju na sestankih. V knjižici »Naše delo« za december je največ govora o dobrem tisku, o čemer je pač treba na koncu vsakega leta ponovno govoriti. Tudi se v tej knjižici nadaljuje predavanja v delavskem vprašanju. In sicer e tu govora o obratnih delavskih zaupnikih in o sodiških delavskega zavarovanja, torej stvari, ki morajo v prvi vrsti zanimati vsakega našega fanta-delavca, in prav teh je mnogo v naši organizaciji. Kmetisko vprašanje se nadaljuje z razpravo o veri našega slovenskega kmeta in še posebej o razmerju med našim kmetom in delavcem. Glavna stvarina — narodno obrambno vprašanje — vsebuje v decembrski knjižici zanimivo razpravljanje o razmerju med vero in narodnostjo, med velikimi in malimi narodi ter med kulturnostjo in narodnostjo. Iz organizacijskega življenja navaja člankar naše fante na članske dolžnosti, na povečanje pažnje našemu naraščanju, na tekme in na članarino. Vsakemu sestanku pa so zmerom pridelana tudi verska in cerkvena razmišljanja. Ob koncu je knjižica posvečena pripravi božičnice med našimi fanti po odsekih.

Januarska knjižica »Naše delo« nadaljuje v narodno obrambnem vprašanju z razpravo o razmerju slovenstva do katoličanstva, v delavskem vprašanju je še zmerom govor o obratnih zaupnikih, in sicer to pot o njihovih volitvah, dalje pa razpravlja člankar v tem poglavju o zaščitnih organizacijah našega delavstva ter o razmerju delavstva do našega naroda. V kmetiskih vprašanjih govori pisec o kmetu in njegovem delavcu, o zaslugah kmeta za našo kulturo v preteklih dobah ter o skupnosti, ki vlada med sosedstvom na kmetih. Druga vprašanja so v tej knjižici krajše obdelana, zato pa je bil poseben sestanek v januarju posvečen žalni komemoraciji za pokojnim slovenskim narodnim voditeljem dr. Antonom Korošcem. Za to žalno proslavo prinaša knjižica več deklaracij, žalostink in govor izpod peresa dr. Josipa Hohnjca.

Najnovejša knjižica »Naše delo« prinaša stvarino za fantovske sestanke za tekoči mesec februar. Pomembna vprašanja so obravnavana v poglavju narodno obrambno vprašanje, tako narodna samobramba, narodna svoboda, razmerje med Slovenci in Jugoslavo. V kmetiskem vprašanju se nadaljuje razprava o sosedstvu na kmetih, govor je o izobrazbi kmetijske mladine, posebej pomembno in zanimivo pa je poglavje z naslovom »Pravde žro kmetijec«. V delavskem vprašanju pa je največ govora o nastanku in koncu slovenskega marksizma in njegovih organizacij ter o enotni delavski organizaciji in končno o delavski zbornici prej in sedaj.

Tako zadnji trije zvezki zbirke »Naše delo« prinašajo vse polno važnih in prezanjivih predavanj, člankov in razprav iz našega socialnega, verskega in stanovskega ter splošno kulturnega življenja. Marsikaj izmed tega je namenjeno predvsem našim fantom kot stvarina za tekmovanje. Velika večina vse snovi pa je namenjena tudi splošnosti. Zato na vse zbirke »Naše delo«, ki jo izdaja Zveza fantovskih odsekov, opozarjamo vse naše prosvetne, organizacijske in kulturne delavce. Vse knjižice lahko vsak čas dobite pri ZFO v Ljubljani.

Novi poglavar Grčije: Korizis, Metaksov naslednik

Iz Aten poročajo: Ko je Metaxas še živel, je bilo večkrat slišati, kako so bili v skrbeh za njegovega naslednika. Takrat se je že slišalo ime Korizis, in da je to najbolj zmožna grška osebnost, kakor se je izrazil urednik velikega atenskega časopisa in še dostavil: »Vse gospodarske in socialne reforme pod Metaxasom bi bile brez Korizisa ničvredne.« Spomnil sem se (piše atenski dopisnik), da ni prav za prav nobenemu inozemskemu častnikarju kaj več znanega o Korizisu, medtem ko smo bili natrpni s podatki o brezpomembnih grških osebnostih.

To dejstvo pa je Korizisu samo v čast; Korizis je na izredno željo Metaxasa postal njegov naslednik.

Profesor Aleksander Korizis spada k ljudem, ki ne rinejo v ospredje. Vse javno hvalisanje mu je bilo že zdavnaj zoprno in nedavno je nekemu uredništvu, ki je v svojem listu objavilo njegovo sliko, telefoniral, naj take stvari prihranijo za tiste, ki na bojišču žrtvujejo življenje za domovino.

Korizis izhaja iz majhnih razmer. Rodil se je na enem od številnih otokov grškega otočja in sicer na Parosu. Medtem ko so se njegovi vrstniki in sorodniki ukvarjali s iskanjem gob v morju, z ribištvom in gojenjem oljk, ali pa so se izseljevali v Ameriko, se je mladi Aleksander odločil za šole. Ko mu je bilo 12 let, je bil že v šoli v Atenah; ko mu je bilo 16 let, je študiral pravo; z 18 leti je pravni študij dokončal in je dobil službo v grški Narodni banki. V tej banki se je Korizis z večkratnim prekinitvenjem zmeraj spet povrnil. Korizis, ki je bil začel kot najnižji bančni uradnik, je leta 1923 doživel čast, da je postal podguverner iste Narodne banke. Ko je pa leta 1940 postal mesto najvišjega šefa v banki prazno, je Korizis, ki je bil medtem postal socialni minister, odločil ministrstvo, da je stopil na to visoko mesto, ki je o njem brzkone sanjaril že takrat, ko je bil prvkrat stopil v prekrasno marmorno palačo Narodne banke v Atenah.

Korizis je vprav zgled za to, kako se more človek, ki nekaj ve in zna, brez vsakršnih zvez in brez posebne sreče in brez javnega ponašanja in senzacijskih junaštev povzpeti na visoka mesta takorekoč po naravnih zakonih. Kmalu je povsod zaslovel kot strokovnjak. V vseh finančnih in gospodarskih zadevah so njegova kličali na posvet. Bodi da so bili na vladi venizelisti ali rojalisti — brez Korizisa se državni voz ni premaknil iz kolotečin. Njegovo prvo veliko delo je bila ustanovitev Zavoda za kmetijske kredite, kjer so kmetje dobivali posojila in poljedelske pobude. Le z ustvaritvijo takega zavoda je bilo mogoče olajšati bedo maloazijskim ubežnikom, ki so se po turški zmagi l. 1922 brez denarja in imetja vrnili v svojo domovino. Begunce so združili v posebnih zadrugah, svetovali so jim, česa naj se lotijo in kaj naj posejejo z ozirom na potrebe svetovnega trga in so dali s tem mnogim družinam in poedincem priliko za življenje.

Ni manj uspešen ni bil Korizis kot predsednik »Avtonomne rozinove službe«. Znano je, da Grčija izvaža največ posušeno grozdje, rožine in črbe. Med svetovno vojno pa je po glavnina odjemalca grških rožin, USA, odpovedala tozadevne trgovske zveze. V Kaliforniji, posebno v dolini San Jacinto, so začeli s pomočjo armenskih in grških izseljencev na de-

belo sušiti grozdje in rožine. Korizis je znal slehernemu grškemu pridelovalcu rožin pokazati, da se sam ne bo prerinil v inozemstvo s prodajo rožin. Zato je ustanovil »Samolastno rozinovo službo«, ki v imenu vseh ponuja in prodaja inozemskim tržiščem svoje blago. Najboljša Korizisova zamisel pa je bila ta, da se je skušal predvsem okoristiti s številnimi severnoameriški grškimi izseljenci, ki naj pospešujejo prodajo grških rožin. To je bilo tem lažje, ker so imeli Grki vprav glede na preskrbo z živili v Združenih ameriških državah veliko besedo. Z domovinskimi navdušenjem so sporočili svojem »generalu« Korizisu svoje zmage v rožinovitih bitkah in kmalu ni bilo več izgub v trgovanju z inozemstvom.

Največja bolečina Aleksandra Korizisa je ta, da bo sedanja vojna podrla skoraj vse socialno blagostanje njegove domovine. Vendar ima Grčija v Združenih ameriških državah močno prijateljico, ki zbira darila za grške žene, ki so njih možje v vojni. Korizis sam je bil zmeraj velik prijatelj Amerike. On je član Rotary-kluba in častni predsednik ameriške »Družbe prijateljev Grčije«. Ta delovna družba, ki je njen predsednik v Ameriki Vanderbilt, že zdaj pošilja velike denarne vsote Grčiji v pomoč.

Kot ministrski predsednik in minister vojke na suhem, na morju in v zraku, si je Aleksander Korizis naložil hudo breme na pleča. Če ima grško ljudstvo in vojaštvo isto zaupanje v tega skromnega in tihega Metaxasovega naslednika, kot ga imajo njegovi prijatelji in sodrujci, potem čaka Grčijo pod Korizisovim vodstvom lepa bodočnost.

Old Shatterhand bi si ne bil nikoli mislil, da bodo nekoč »bledolčniki« vezbali prave Sioux Indijance, kako se uporablja moderno orožje. Na sliki dve Indijanci iz rodu Sioux, ki služita v ameriški armadi, pri metalcu min.

ŠPORT

Hokej v Ga-Pa — Jugoslavija je podlegla Švici s 13:0, Švedska je premagala Romunijo z rezultatom 6:0, Nemčija pa Slovaško s 3:2

Kakor je bilo pričakovati, tako je bilo z našo hokejsko reprezentanco, ki je nastopila v GA-PA napram Švici. S 13:0 (3:0, 6:0, 4:0) so Švicarji odpravili naše zastopnike v hokeju na ledu na petem zimskošportnem tednu, torej z desetimi goli manj kakor pred dvema letoma v Curihu. Jugoslavija je igrala vseskozi defenzivno igro in so bili posamezni igralci precej robustni, zaradi česar so igrali precej časa z nepopolnim številom, ker je bil eden izključen. Švicarji so bili ves čas na strani naših in je imel zato izredno veliko posla vratar Rihar, ki je v prvi tretjini izborni ščitil, za kar je bil nagrajen od 2500 glave množice, ki je prisostvovala tej tekmi. Jugoslavijo so zastopali pri tej tekmi naslednji igralci: Rihar, Zitnik, Pogačnik, Stipetič, Pavletič, Gregorič, Eržen, Aljančič in Morbacher ter deloma tudi Gogola.

V odmoru po prvi tretjini igre je nastopila v umetnem drsanju naša državna prvakinja Silva Palmetova, ki bo nastopila še v četrtek in soboto. V nedeljo popoldne pa nastopi z Bibrom kot mešani par.

Zvečer se je turnir nadaljeval in so nastopili Švedi napram Romunom, katere so odpravili z rezultatom 6:0. Za njimi so pa nastopili Nemci napram Slovakom, katere so prav tesno premagali z rezultatom 3:2.

Kaj pravi svetovni prvak Nemec Berauer o naši planiški skakalnici?

Zaradi naše mamutske skakalnice v Planici je bilo že mnogo prahu po športnem svetu in mnogo črnila se je porabilo radi nje, toda FISA jo radi znanega stališča severnjakov še do danes ni priznala. Ves objektivni športni svet ve, da take skakalnice zaenkrat ni nikjer na svetu in zato se nam postopanje onih, ki jo nočejo priznati, zdi še dokaj razumljivo, četudi ne opravičljivo. Skrajni čas bi pa že bil, da se taka športna naprava, kakor je naša skakalnica v Planici, končno vendar enkrat prizna, da se oni, ki to umetno preprečujejo, ne bodo osmešili pred vsem svetom. Od svetovnih prvakov smuškega skakalnega športa je bilo polno priznanj za našo skakalnico, po vsem svetu priznani strokovnjaki so se najbolj izrazili o tej naši edinstveni športni napravi, le oni, ki so poklicani, da jo potrديjo, pa nočejo o tej stvari ničesar slišati. Sedaj pa poslušajmo, kaj pravi o tej skakalnici svetovni prvak Gustl Berauer:

»Zame je bil pravi užitek, da lahko prvič skačem na tej zares prvovrstni skakalnici. Dne 8. marca sem skočil štirikrat: 77, 77, 83 in 78 metrov. Naslednji dan so se mi posrečili spet štiri skoki: 83, 93, 99 in končno zaželenih

100 metrov. Skupaj z nemškimi in jugoslovanskimi tovariši smo izvedli v onih dneh vsega skupaj 156 skokov v dolžini 9316,3 metrov, od vseh teh skokov pa se jih samo šest ni posrečilo! Dokaz, da je skakalnica naravnost dovršena!«

Kaj nam bo dala Planica letos?

Velika prireditev v Planici prihaja letos teden dni hitreje, kot je bila pripravljena. Vzrok leži v izrednih razmerah v inozemstvu; moral se je vzeti ta termin, ali pa prireditev z inozemsko udeležbo ne bi bila mogoča.

Na srečo je Združenje smučarjev Planica svojo veliko skakalnico že zgodaj pripravilo, tako da bo prihodnji teden sposobna za uporabo. Od torka dalje prično z izvedbami smučških poletov in če bo vreme ugodno — snega je dovolj — lahko tudi letos pričakujemo izredne rezultate.

Vse zanimala, kdo bo letos nastopal v Planici. Za sedaj so definitivni sledeči naši stari planiški znanci: Mair Fr., ki je dosegel lani 100 metrsko znamko, Gregor Höll, ki je dolejš izpusil samo eno prireditev v Planici in je dosegel lani 96 m, Palme Heinrich, ki se je povzpel lani na 95 m, Schneidenbach Paul, ki je bil leta 1938 v Planici in je dosegel 96 m in Friedl Herbert, ki je prišel lani na 94 m. Poleg teh bodo pomerili svoje moči sledeči nadaljni odlični nemški skakalci: Klopfer Heinrich, Paul Kraus, Lahr Hans, Köhler Rudi in Hänel Fritz. Domači skakalci se niso pripravili, verjetno pa bodo nastopili Novjak Albin, naš državni prvak in nosilec jugoslovanskega rekorda z 89,5 m, Karel Klančnik ki je bil letos v Ga-Pa odličen, Pribošek Franc in Finžgar Rudi, ki je dosegel lani z 87 m najdaljši skok med domačimi tekmovalci.

Prireditev smučških poletov je močno odvisna od vremenskih in snežnih prilik. Zato je v naprej nemogoče predvideti uspeh. Toda če upoštevamo sijajne rezultate, ki jih je dala Planica dolejš, smemo upravičeno pričakovati, da se bo ta močna garda prijavljenih skakalcev častno uvrstila v vrsto senzacionalnih dogodkov, ki jih je dolejš dala Planica svetu.

ZFO

Zvezna akademija ZFO in ZDK bo 2. marca v Unionu

Poleg drugega sporeda kakor so moderne gimnastične vaje, sodobna vrhunška orodna telovadba, švedska omara in klopi bomo imeli priliko slišati na letošnji akademiji novo fantovsko koračnico, ki jo je spenil Joža Vovk in uglašil prof. Matija Tomc. Polno živahnosti in borbenosti je v tej koračnici ZFO, na katero bodo člani pomladka FO na klasični gimnastiki zaključili akademijo s simbolično vajo. Ljubek bo nastop gojenec z otroškim rajanjem, naraščalniki nas pa bodo navdušili z mladimi vojniki. Naši orodni mojstri so od lanskega leta tako napredovali, da bo lahko vsakdo spoznal velik korak naprej v naši orodni telovadi, ki je že na vseh orodjih dosegla stopnjo, ki jih usposablja za vsako mednarodno ali olimpijsko tekmovanje. Vstopnice se dobe v Prosvetni Zvezi na Miklošičevi cesti.

Časopis za zgodovino in narodopisje, letnik 35, št. 1—2

Mariborska zgodovinska revija, ki ima v vidiku predvsem raziskavanja mariborskega področja od zgodovinske in etnične strani ter pomeni središčni organ mariborskih znanstvenikov, Časopis za zgodovino in narodopisje, je v svoji prvi dvojni številki 35. leta prinesla že zopet več nad vse zanimivih razprav in poročil. Uvodna razprava Antona Smođiča, Nove tatenske najdbe na Dravskem polju, prinaša natančen opis vseh številnih arheoloških najdb v raznih krajih Ptujškega polja, tako v Forminu, kjer jih je največ, potem v Stojnici, Skorbi in ptujski Panorami. Predvsem so forminske najdbe vredne natančnega pregleda, ki ga podaja ta razprava, v kateri so vse te najdbe po arheoloških principih opisane, narisane ter tudi zgodovinsko raztolmačene kot ostanke keltskih in rimskih dob. Kraji, kjer so bili najdeni, pa nudijo domnevo, da je tod šla ob Dravi rimska cesta. — Trije naslednji članki pa so referati, ki so jih imeli odlični slovenski zgodovinarji na svojem 2. sestanku na Ptujski gori v l. 1940, kjer so obravnavali predvsem zgodovino naselij in kolonizacij. Načelno besedo o stanju in nalogah slovenske kolonizacijske zgodovine je podal univ. prof. dr. Milko Kos, ki je poudarjal potrebno po takem raziskavanju osnovne zgodovine naših tal ter tudi razložil potrebo poseganja na pomožne vede, ki morejo kakor koli pozitivno vplivati na trdnost rezultatov. Za zgled uspešnega znanstvenega raziskavanja je omenil Blaznikovo zgodovino kolonizacije brižniškega okolja. Zato je bil tudi prof. dr. Pavle Blaznik opravičeno poklican, da k tem načelnim besedam da svoj koreferat o praktičnem delovanju na terenu takega raziskavanja ter je tako v članku O metodah proučevanja kolonizacijske zgodovine prikazal delo kolonizacijskih študij, opozoril na težave, na katere naleti tak raziskovalec, ter na pravilno uporabljanje urbarjev, katastrov, etnografskih razmer in ledinskih, osebnih imen ter omenil tudi prvo metodo, ki doleda starost naselja po fosfatnih ostankih (smetiščih). Uspeh takega urbanega raziskavanja je podal tudi dr. Fr. Mikič, ki je za to priliko primerjal ledinska in hišna imena občine Luče ter prišel do zanimivih rezultatov, kako dolgo se drže ena in ista imena pri hišah, ter na podlagi imen sklepal o posebnih spremembah te občine tekom stoletij. To so torej tri predavanja, ki so plod 2. sestanka slovenskih zgodovinarjev. — Mladi pravnik in dramatik Stanko Kociper je prispeval pravno-narodopisne prispevke s tem, da je razbral pravne starine ormoškega okraja: kako se kaže pravni čut v slovenskih navadah in običajih. Študija je zanimiv prispevek k slovenski pravni zgodovini ter narodopisju ormoškega okraja.

To bi bile razprave. V rubriki Izvestja pa Josip Mravljak lokalizira admontska posestva, ki se v listinah imenujejo Chamenaten, Caminata v Klužah, ki je sosedska med Sv. Boštjanom in Vrti pod Dravogradom. Inž. arh. Marjan Mušič, ki restavira sedaj sedaj mariborsko stolnico, razbira sedaj gradivo, ki ga je dobil v mariborski stolnici ter spada v dobo med romantiko in gotiko.

Franjo Baš govori o zgodovini trga Rečica, v kolikor se mu kaže v novih arhivalnih gornjegrajske gosposčine, ki jih Baš že dalje časa tako uspešno uporablja za svoje študije. Dr. Fr. Ilesič je prispeval nekaj drobca o Antonu Kremplju (o ruskih rubljah in o imenu Vekoslav). Slovenjegraški župnik Jakob Skočič prinaša nekaj gradiva o Davorinu Trstenjaku ob priliki 50 letnice njegove smrti. Dr. Fr. Ilesič podaja življenjske podatke ljutomerskega in ptujškega advokata dr. Jakoba Ploja, brata dr. Koroščeve matere, ki je tudi dr. Korošča spravil v šole, plačeval zanj dve leti stanovanje in ga imel tudi na hrani.